

แผนพัฒนา
สุขภาพีบาลเกาะสมุย

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔)

338.984.3
(593-3 สฎ)
:711.27
๖๙๗

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

แผนพัฒนาสุขภาพภิบาลเกาะสมุย

ใน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

เสนอต่อ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

005306

338.484.3 (593-3 สฎ) : 711.27

๒๐๘

คำนำ

รายงานฉบับนี้ เป็นแผนแนะแนวการพัฒนาสุขภาพวัยกลางคน ซึ่งจัดทำขึ้นเป็น
ส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เสนอต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เนื่องจาก ระยะเวลาและงบประมาณอันจำกัด ประกอบกับชุมชนเมืองในจังหวัด
สุราษฎร์ธานีมีถึง ๑๔ แห่ง ดังนั้น การศึกษาและจัดทำแผนฉบับนี้จึงไม่สามารถสำรวจ ศึกษา
และวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดได้ ผลการศึกษาจึงเป็นเพียงแผนแนะแนวที่
เสนอครอบคลุมทุก ๆ ประเด็นอย่างกว้าง ๆ อย่างไรก็ตาม คณะทำงานเชื่อว่าสิ่งที่ได้เสนอไว้
ในรายงานฉบับนี้ได้พิจารณาอย่างรอบคอบในทุกประเด็น และการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การพิจารณาแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองในระยะยาว (ด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม) ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อสำนักผังเมืองในการจัดทำผังเมืองของสุขภาพวัยกลางคนในโอกาสต่อไป และจะเป็น
ประโยชน์ต่อท้องถิ่นในการนำไปประกอบการวางแผนประจำปีอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายที่แน่นอน
ในระยะยาว และสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

เนื้อหาของรายงานฉบับนี้ประกอบด้วย ขอบเขตและความเป็นมาของโครงการ
ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน, บทบาทของชุมชน, และแนวทางการพัฒนา

อนึ่ง แผนพัฒนาฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นในปี ๒๕๒๗ และมีการแก้ไขครั้งในปี ๒๕๓๐
โดยปรับปรุงแก้ไขข้อมูลบางประการเพียงเล็กน้อย ดังนั้น ข้อมูลหลาย ๆ ส่วน แม้ว่าค่อนข้างเก่า
แต่จากการทบทวนสภาพ, ตรวจสอบแนวโน้ม, และลักษณะของแนวทางการพัฒนาที่เสนอไว้แล้ว
วท. เชื่อว่า แผนฉบับนี้จะยังคงเป็นการรอบและแนวทางการพัฒนาที่ใช้ได้ผลเช่นเดิม

ในท้ายที่สุดนี้ คณะผู้ทำงานต้องขอขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและ
เอกชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ที่ได้ให้ข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ต่อคณะทำงาน นอกจากนี้ คณะทำงานยังต้องขอขอบคุณต่อ กรมแผนที่ทหาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ
และหน่วยงานในส่วนกลางต่าง ๆ ที่ได้ช่วยเหลือด้านรูปถ่ายทางอากาศ แผนที่ ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ
และคณะทำงานต้องขอขอบพระคุณอย่างลึกซึ้งต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะท่านผู้ว่าราชการจังหวัด
นายนิพนธ์ บุญยภักดิ์ ที่ได้ให้ความไว้วางใจต่อคณะทำงานของ วท. ได้มีโอกาสศึกษาและวางแผน
รายงานฉบับนี้

สารบัญเรื่อง

	หน้า
คำนำ	๐-๑
สารบัญเรื่อง	๐-๒
สารบัญตาราง	๐-๔
สารบัญรูป	๐-๖
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวางแผน	๑-๒
๑.๓ ขอบเขตของการวางแผน	๑-๒
๑.๔ วิธีการศึกษาและวางแผน	๑-๔
บทที่ ๒ สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลเกาะสมุย	
๒.๑ ลักษณะทางกายภาพ	๒-๑
๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด	๒-๑
๒.๑.๒ สภาพภูมิประเทศ	๒-๑
๒.๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๒-๔
๒.๑.๔ การใช้ที่ดิน	๒-๗
๒.๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ	๒-๘
๒.๑.๖ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว	๒-๑๒
๒.๒ สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	๒-๑๘
๒.๒.๑ ประชากร	๒-๑๘
๒.๒.๒ สภาพเศรษฐกิจของสุขาภิบาลเกาะสมุย	๒-๒๗

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า	
๒.๓	การบริหาร การปกครอง และการคลังท้องถิ่น	๒-๓๓
๒.๓.๑	การบริหารและการปกครอง	๒-๓๓
๒.๓.๒	สถานการณ์คลังสุขาภิบาล เกาะสมุย	๒-๓๕
๒.๔	โครงสร้างพื้นฐานและบริการ	๒-๔๒
๒.๔.๑	การสาธารณสุขปโภค	๒-๔๒
๒.๔.๒	สาธารณสุขบริการ และบริการทางสังคม	๒-๔๒
๒.๔.๓	การบริการการท่องเที่ยวของ เกาะสมุย	๒-๔๑
๒.๕	บทบาทและแนวโน้มการพัฒนาสุขาภิบาล เกาะสมุย	๒-๕๕
บทที่ ๓	แนวทางการพัฒนาสุขาภิบาล เกาะสมุย	
๓.๑	สรุปสภาพและปัญหา	๓-๒
๓.๑.๑	สภาพชุมชน	๓-๒
๓.๑.๒	ปัญหาและแนวทางแก้ไข	๓-๒
๓.๒	กรอบการพัฒนาสุขาภิบาล เกาะสมุย	๓-๕
๓.๓	แนวทางผังแม่บท	๓-๕
๓.๓.๑	ผังแม่บทสุขาภิบาล เกาะสมุย	๓-๗
๓.๓.๒	ผังแนะแนวการพัฒนาบ้านหน้าทอน	๓-๑๖
๓.๓.๓	การพัฒนาชุมชนรอง	๓-๒๕
๓.๓.๔	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	๓-๒๗
๓.๔	การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม	๓-๒๘
๓.๕	การพัฒนาด้านการบริหาร	๓-๒๘
๓.๕.๑	การพัฒนาองค์กร	๓-๒๘
๓.๕.๒	การพัฒนาด้านการคลัง	๓-๒๙
๓.๕.๓	กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ	๓-๓๐

สารบัญตาราง

		หน้า
บทที่ ๒	สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลเกาะสมุย	
ตารางที่ ๒.๑	สถิติภูมิอากาศ สถานีอุตุนิยมวิทยา อำเภอเกาะสมุย พ.ศ. ๒๔๔๔-๒๔๒๓	๒-๖
" ๒.๒	การใช้ประโยชน์ที่ดินเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗	๒-๘
" ๒.๓	รายชื่อ และสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขต สุขาภิบาลเกาะสมุย	๒-๑๔
" ๒.๔	ข้อมูลประชากรสุขาภิบาลเกาะสมุยระหว่าง ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๗ และ ปี ๒๕๒๘	๒-๒๐
" ๒.๕	การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗-๒๕๓๔	๒-๒๒
" ๒.๖	การกระจายตัวของประชากรในเขตสุขาภิบาล เกาะสมุย ปี ๒๕๒๘	๒-๒๔
" ๒.๗	พื้นที่เกษตรจำแนกรายตำบล เกาะสมุย ปี ๒๕๒๔	๒-๒๘
" ๒.๘	จำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณเงินหมุนเวียน จากการท่องเที่ยวในสุขาภิบาลเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗	๒-๒๙
" ๒.๙	จำนวนร้านค้า และบริการในสุขาภิบาลเกาะสมุย ปี ๒๕๒๔-๒๕๒๗ และ ปี ๒๕๒๘	๒-๓๐
" ๒.๑๐	โรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ของเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗	๒-๓๑
" ๒.๑๑	สัดส่วนอาชีพประชากรอำเภอเกาะสมุย ปี ๒๕๒๖	๒-๓๒
" ๒.๑๒	สถานะการคลังของสุขาภิบาลเกาะสมุย ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖	๒-๓๔
" ๒.๑๓	สถานะการคลังของสุขาภิบาลเกาะสมุยปี ๒๕๒๘	๒-๔๑
" ๒.๑๔	ปริมาณยานพาหนะ อำเภอเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี ปี ๒๕๒๖	๒-๔๖
" ๒.๑๕	วัดและสำนักสงฆ์อำเภอเกาะสมุยในฤดูพรรษา ปี ๒๕๒๖	๒-๔๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ ๒.๑๖	สถิติคดีอุกฉกรรจ์ คดีอาญาธรรมดา และคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก ของ สภ.อ. เกาะสมุย แยกประเภทตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ ถึงปี ๒๕๒๖	๒-๕๐
" ๒.๑๗	จำนวนโรงแรมและบังกาโลว์ของ อำเภอ เกาะสมุย ปี ๒๕๒๗	๒-๕๒
บทที่ ๓	แนวทางการพัฒนาสุขภาพเทศบาล เกาะสมุย	
ตารางที่ ๓.๑	จำนวนประชากรชุมชนรองในสุขภาพ เทศบาล เกาะสมุย	๓-๒๔

สารบัญรูป

		หน้า
บทที่ ๑	บทนำ	
	รูปที่ ๑.๑	วิธีการและขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์ระบบชุมชน ๑-๔
บทที่ ๒	สภาพทั่วไปของสุขาภิบาล เกาะสมุย	
	รูปที่ ๒.๑	ที่ตั้งสุขาภิบาลเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย ๒-๒
	" ๒.๒	ลักษณะภูมิประเทศ สุขาภิบาลเกาะสมุย ๒-๓
	" ๒.๓	อุทกภูมิ ปริมาณน้ำฝนและความชื้นสัมพัทธ์สุขาภิบาล เกาะสมุย ๒-๔
	" ๒.๔	ทรัพยากรน้ำผิวดิน อำเภอเกาะสมุย ๒-๑๐
	" ๒.๕	แหล่งท่องเที่ยวในเกาะสมุย ๒-๑๓
	" ๒.๖	การแบ่งเขตการปกครอง สุขาภิบาลเกาะสมุย ๒-๑๔
	" ๒.๗	การบริหารราชการสุขาภิบาล ๒-๓๔
	" ๒.๘	เส้นทางคมนาคมอำเภอเกาะสมุย ๒-๔๔
บทที่ ๓	แนวทางการพัฒนาสุขาภิบาล เกาะสมุย	
	รูปที่ ๓.๑	เขตการใช้ที่ดิน เกาะสมุย ๓-๘
	" ๓.๒	โครงการพัฒนาระบบถนน ๓-๑๐
	" ๓.๓	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เกาะสมุย ๓-๑๒
	" ๓.๔	การใช้ที่ดินปัจจุบันตลาดหน้าทอน (ปี ๒๕๒๗) ๓-๑๘
	" ๓.๕	ผังโครงร่างชุมชนตลาดหน้าทอนในอนาคต (ปี ๒๕๔๔) ๓-๑๘
	" ๓.๖	ผังแนะแนวการใช้ที่ดินตลาดหน้าทอนในอนาคต (ปี ๒๕๔๔) ๓-๒๑
	" ๓.๗	ขั้นตอนของการพัฒนาโครงข่ายถนน ตลาดหน้าทอน ๓-๒๓
	" ๓.๘	แนวความคิดการจัดบริเวณและผังบริเวณพื้นที่ ถมทะเลหาดหน้าทอน ๓-๒๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ในการจัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เป็นผู้ดำเนินงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นั้น คณะดำเนินงานได้ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนในลักษณะแบบผสมผสาน ทุกสาขา เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

การพัฒนาาระบบชุมชนเป็นการพัฒนาด้านหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะชุมชนเป็นจุดรวมของประชากร และกิจกรรมในอาณานิคมหนึ่ง ๆ นอกจากนี้ ชุมชนยังมีสภาพเป็นศูนย์กลางในกิจกรรมต่าง ๆ ของพื้นที่โดยรอบ โดยขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนเป็นสำคัญ เช่น เป็นศูนย์กลางทางสังคม, ทางเศรษฐกิจ, การปกครอง, ด้านศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น

การรวมตัวของประชากรหรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีวิวัฒนาการในลักษณะที่รวมตัวกันเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น (Urban Agglomeration) และมีระดับความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นเป็นลำดับ กล่าวคือ จากการรวมตัวกันหลาย ๆ หลังคาเรือน กระจุกตัวเป็นชุมชนหมู่บ้าน จากชุมชนหมู่บ้าน รวมตัวกันมีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นตำบล โดยมีชุมชนที่หนาแน่น เป็นชุมชนศูนย์กลางตำบล ซึ่งอาจเป็นชุมชนชนบทกึ่งเมือง หรือชุมชนเมืองกึ่งชนบท ชุมชนนี้มักจะเป็นศูนย์กลางของอำเภอด้วย ชุมชนในระดับสูงขึ้นไป ได้แก่ ชุมชนเมือง นคร และมหานคร ตามลำดับ

การบริหารและการปกครองส่วนท้องถิ่นได้เริ่มนับชุมชนชนบทกึ่งเมือง หรือชุมชนเมือง กึ่งชนบทเป็นชุมชนขนาดเล็กสุดที่มีการปกครองส่วนท้องถิ่น ชื่อว่า สุขาภิบาล จากสุขาภิบาลจะขยายตัวเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งเป็นชุมชนศูนย์กลางของอำเภอ หรือหลายอำเภอ เทศบาลเมืองเป็นชุมชนศูนย์กลางของจังหวัด หรืออนุภาคของจังหวัด จนถึงเทศบาลนคร เป็นชุมชนศูนย์กลางของภาคหรืออนุภาค ชุมชนศูนย์กลางระดับต่าง ๆ เหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้น และมีขนาดมากขึ้น ตามสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอกของชุมชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาระบบชุมชนนี้ คณะผู้ดำเนินงานจึงได้พิจารณาจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในส่วนที่เป็นสุขาภิบาลและเทศบาล ทั้งนี้ เพราะเป็นชุมชนที่มีระดับความเป็นศูนย์กลางสูงกว่าชุมชน

ระดับอื่น และยังเป็นชุมชนที่มีรูปแบบการบริหารและการปกครองชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาความเป็นเมืองมากที่สุด และเป็นชุมชนที่มีระบบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดีพอสมควร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวางแผน

เพื่อจัดทำกรอบและแนวทางในการพัฒนาสุขภาพให้ท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณาวางแผนการพัฒนาสุขภาพประจำปี โดยมีทิศทางที่เหมาะสม เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ตามทิศทางและบทบาทที่จะใช้อำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดโดยรวม

๑.๑ ขอบเขตของการวางแผน

เนื่องจาก ระยะเวลาการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเพียง ๑๒ เดือน ซึ่งในส่วนของการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนศูนย์กลางนี้ ต้องครอบคลุมชุมชนถึง ๑๘ แห่ง คือ เทศบาล ๓ แห่ง และสุขาภิบาล ๑๕ แห่ง ดังนั้น ในระยะเวลาอันจำกัดนี้ คณะดำเนินงานจึงไม่สามารถที่จะพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนอย่างละเอียดได้ ขอบเขตของการวางแผนจึงเป็นการจัดทำกรอบของการพัฒนา โดยพิจารณาด้านการขยายตัวของชุมชน และความเชื่อมโยงกับการพัฒนาของจังหวัดโดยรวม ขอบเขตของการวางแผนจึงประกอบด้วย

(๑) การพิจารณาระดับความเป็นศูนย์กลางของชุมชน และความเชื่อมโยงกับชุมชนอื่น ๆ ตลอดจนบทบาทของชุมชนในปัจจุบันและอนาคต

(๒) ศึกษาสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินและบริการพื้นฐานในปัจจุบัน และศึกษาแนวโน้มและทิศทางของการขยายตัวในอนาคต

(๓) เสนอกรอบและแนวทางในการพัฒนาด้าน

- การใช้ที่ดิน
- โครงสร้างพื้นฐานและบริการ
- เศรษฐกิจและสังคม
- องค์กรและการคลัง

๑.๔ วิธีการศึกษาและวางแผน

การศึกษาได้แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ กล่าวคือ

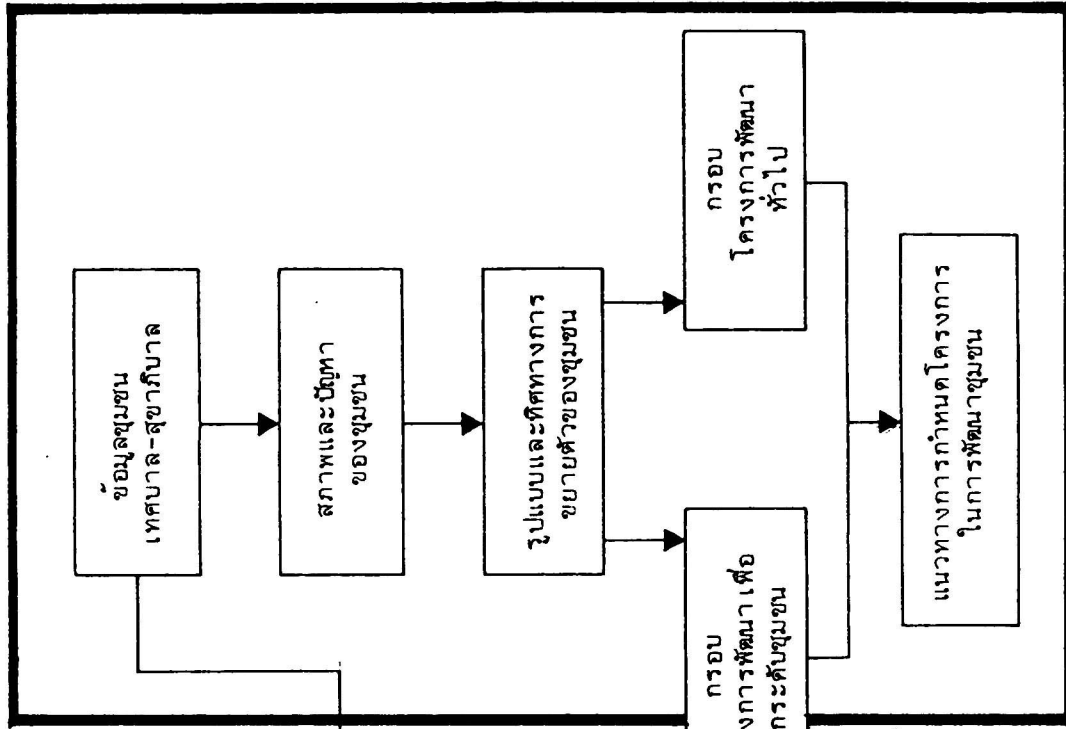
(๑) ในระดับจังหวัดให้พิจารณาระดับความเป็นศูนย์กลางของชุมชน บทบาท และเขตอิทธิพลของชุมชน ทั้งในปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในอนาคต โดยให้ประสานสอดคล้องกับการพัฒนาโดยรวมของจังหวัด

(๒) ระดับพื้นที่ได้ศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาของชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบและทิศทางการขยายตัวของชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปี แผนที่ และรูปถ่ายทางอากาศ แผนที่-ชุมชนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจภาคสนาม และการสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง

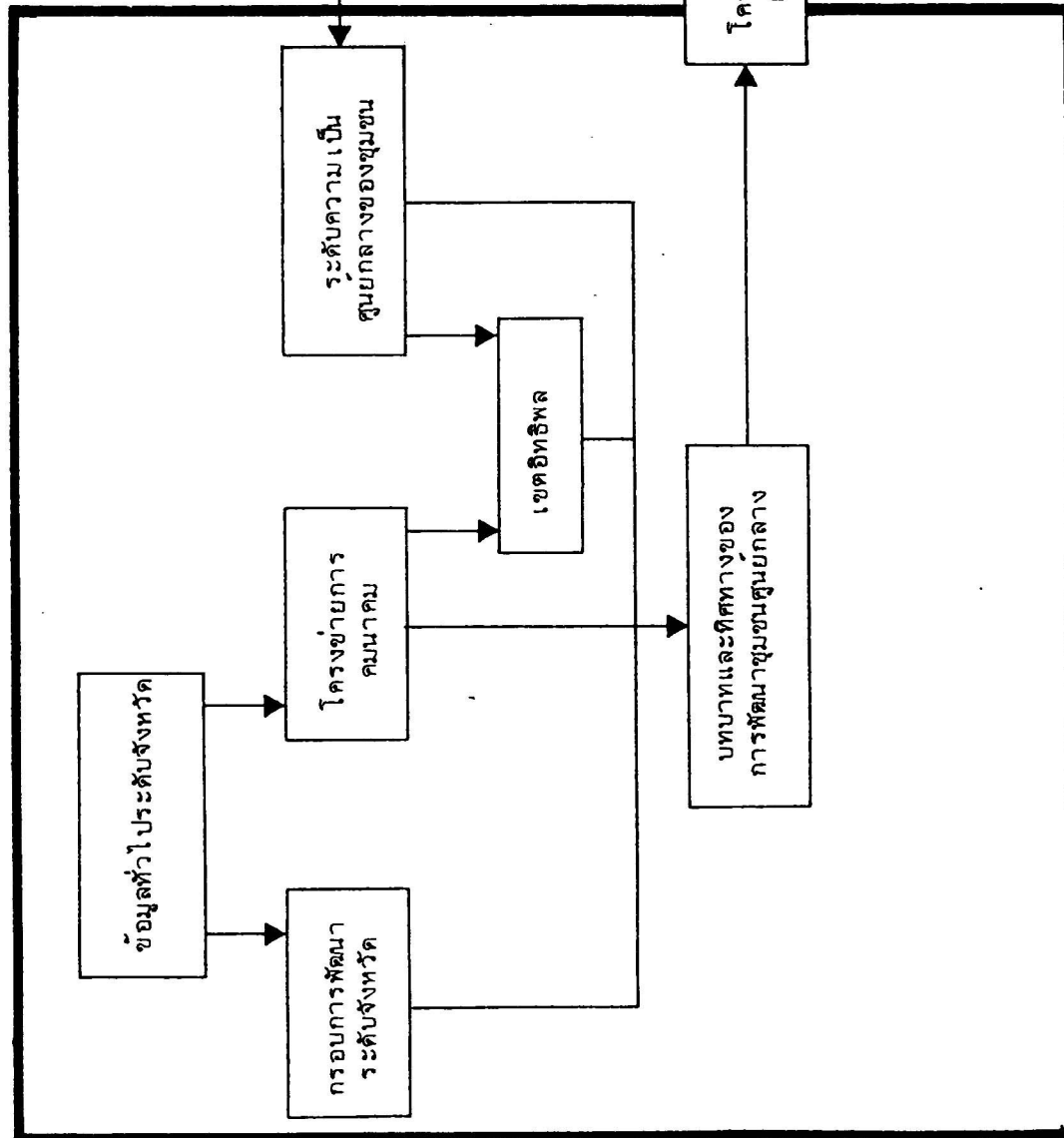
(๓) จากการศึกษาทั้ง ๒ ระดับ ได้วิเคราะห์และวางแผนเพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาสองประเภท คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับชุมชนตามบทบาทที่กำหนดจากระดับจังหวัด และการพัฒนาเพื่อความผาสุกของประชาชนตามหน้าที่ของชุมชน

ขั้นตอน วิธีการศึกษา และวางแผน แสดงไว้ดังรูปที่ ๑.๑

ระดับท้องถิ่น (พื้นที่)

ระดับจังหวัด

รูปที่ ๑.๑ วิธีการและขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์ระบบชุมชน

บทที่ ๒

สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลเกาะสมุย

๒.๑ ลักษณะทางกายภาพ

๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด

พื้นที่เกาะสมุยตั้งอยู่ตอนกลางของอ่าวไทย นอกชายฝั่งทะเลทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๕° ๓๐' เหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๐° ตะวันออก ห่างจากแผ่นดินใหญ่ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และห่างจาก อ.เมืองสุราษฎร์ธานีประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เกาะสมุยมีพื้นที่ ๓๑๔ ตารางกิโลเมตร เกาะสมุยเป็นสุขาภิบาลทั่วทั้งเกาะ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๑.๓๖ ตารางกิโลเมตร คือบริเวณเกาะสมุย รวมเกาะเล็กเกาะน้อยใกล้เคียง ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่หมู่เกาะอ่างทอง และเกาะพะลวยอีก ๘๒.๖๔ ตารางกิโลเมตร

รูปที่ ๒.๑ แสดงที่ตั้งของเกาะสมุย

๒.๑.๒ สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่เกาะสมุยตอนกลางของเกาะมีลักษณะเป็นภูเขาประมาณร้อยละ ๔๓.๓๗ ซึ่งมีโครงสร้างทางธรณีวิทยาต่อเนื่องมาจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ภูเขาหินแกรนิตมียอดสูง ๖๓๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล วางตัวเป็นแนวขวางจากพื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงเหนือผ่านกลางตัวเกาะ ครอบคลุมพื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงทั้งหมด ส่วนพื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงใต้เป็นภูเขาหินทราย ซึ่งภูเขาเหล่านี้มีเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีป่าเบญจพรรณ และสวนมะพร้าว พื้นที่อื่น ๆ เป็นที่ราบต่ำ, ที่ลุ่มประมาณร้อยละ ๔.๒๔ เป็นที่ดอนประมาณร้อยละ ๓๓ ที่เหลือเป็นหาดทรายและสันทรายอีกร้อยละ ๗.๔๔ ซึ่งมีสภาพเป็นแหลมและอ่าวที่มีหาดทรายยาว เช่น หาดละไม หาดเจว่น้อย และหาดเจว่นใหญ่

นอกจากพื้นที่เกาะสมุยแล้ว สุขาภิบาลเกาะสมุยยังครอบคลุมพื้นที่เกาะเล็กเกาะน้อยโดยรอบ เช่น เกาะแตน เกาะมัดหลัง เกาะเหล่านี้มีลักษณะภูมิประเทศคล้ายคลึงกับ เกาะสมุย โดยมีเนินเขาตรงกลาง ชายฝั่งเป็นหาดทรายและหาดหิน

รูปที่ ๒.๒ แสดงลักษณะภูมิประเทศของเกาะสมุย

๒.๑.๓ สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปมีฝนตกเกือบตลอดปี เนื่องจากได้รับมรสุมเต็มที่ ทั้งมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากทะเลจีนตอนใต้และอ่าวไทย แต่ลักษณะอากาศโดยทั่วไปจัดอยู่ในเกณฑ์อบอุ่น

รูปที่ ๒.๓ แสดงอุณหภูมิปริมาณน้ำฝน และความชื้นสัมพัทธ์ของเกาะสมุย ซึ่งมีลักษณะดังนี้

(๑) อุณหภูมิ

อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่ทำให้การผันแปรของอุณหภูมิเปลี่ยนแปลงมากนัก เกาะสมุยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 27°C และอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤษภาคม วัดได้ 32.5°C ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศร้อน และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดคือ ในช่วงเดือนธันวาคมและเดือนมกราคม ประมาณ 23.5°C - 24.0°C ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศเริ่มเย็นลง (ตารางที่ ๒.๑)

(๒) ฝน

ในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม เกาะสมุยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดมาปะทะเทือกเขานครศรีธรรมราช จึงทำให้มีปริมาณฝนไม่มากนัก แต่อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดมาจากทะเลจีน ทำให้มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยตลอดปีถึง $1,434.7$ มม./ปี ส่วนจำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุด คือ 20.4 วัน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน (ตารางที่ ๒.๑) นอกจากนี้ยังอาจได้รับน้ำฝนจากพายุดีเปรสชันที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิก และทะเลจีนใต้อีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยว

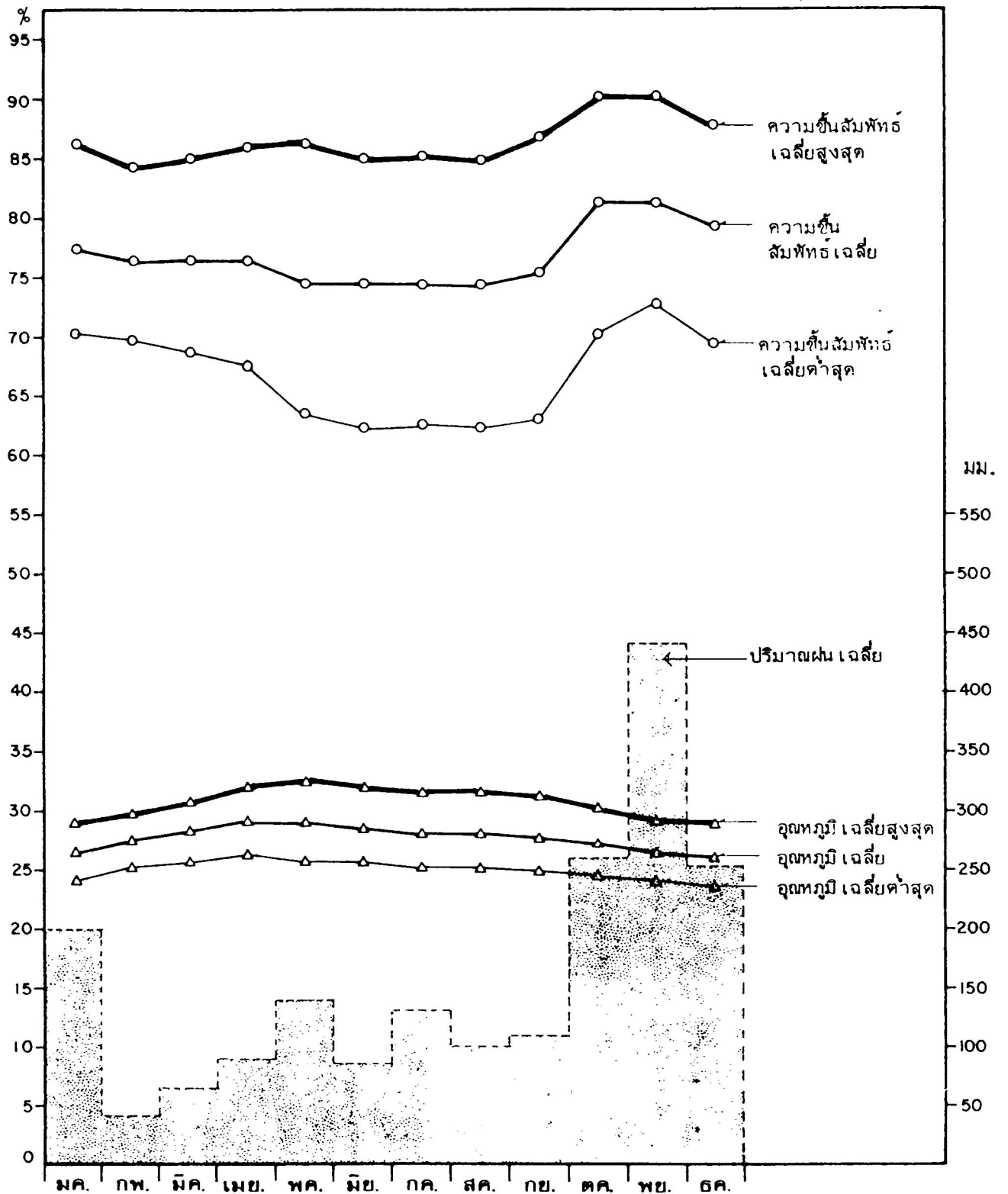
(๓) ความชื้นสัมพัทธ์

ในฤดูฝนเป็นช่วงที่มีความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศสูง คือ ในเดือนตุลาคม ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดมีค่าร้อยละ 81.3 สำหรับค่าเฉลี่ยความชื้นสัมพัทธ์ตลอดทั้งปี มีค่าร้อยละ 77.0

(๔) ลม

ลมมรสุมที่ได้รับ คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งได้รับลมมรสุมเช่นเดียวกันกับในส่วนที่เป็นแผ่นดินใหญ่ โดยปกติความเร็วของลมประมาณ $4-5$ นอต

จาก สถิติภูมิอากาศ สถานีอุตุนิยมวิทยา อำเภอเกาะสมุย พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๕๒๓

รูปที่ ๒.๓ แสดงอุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน และ ความชื้นสัมพัทธ์ สุขาภิบาล เกาะสมุย

การจัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สภาวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๑ สถิติภูมิอากาศ สถานีอุทกนิยมหาวิทยาลัย อ่างทองเกาะสมุย พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๔๙๓

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ตลอดปี
<u>อุณหภูมิ (°ซ.)</u>													
อุณหภูมิเฉลี่ย	๒๖.๔	๒๗.๔	๒๘.๓	๒๘.๒	๒๘.๑	๒๘.๕	๒๘.๑	๒๘.๑	๒๗.๘	๒๗.๒	๒๖.๔	๒๖.๒	๒๗.๘ (เฉลี่ย)
อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด	๒๙.๐	๒๙.๗	๓๐.๘	๓๒.๐	๓๑.๖	๓๑.๙	๓๑.๖	๓๑.๖	๓๑.๔	๓๐.๔	๒๙.๔	๒๙.๐	๓๐.๘ (เฉลี่ย)
อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด	๒๔.๐	๒๔.๑	๒๔.๖	๒๖.๓	๒๕.๑	๒๕.๗	๒๕.๑	๒๕.๑	๒๕.๐	๒๔.๖	๒๔.๑	๒๓.๔	๒๕.๐ (เฉลี่ย)
<u>ฝน (มิลลิเมตร)</u>													
ปริมาณฝนเฉลี่ย	๑๙๘.๔	๔๓.๑	๖๐.๗	๘๘.๔	๑๕๒.๒	๘๗.๖	๑๓๒.๒	๑๐๒.๔	๑๑๑.๘	๒๖๔.๖	๔๔๔.๓	๒๕๖.๖	๑,๔๓๔.๗
จำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ย	๙.๗	๕.๒	๕.๒	๗.๑	๑๑.๒	๑๕.๕	๑๕.๙	๑๔.๘	๑๖.๓	๑๙.๙	๒๐.๕	๑๕.๒	๑๕๘.๕
<u>ความชื้นสัมพัทธ์ (%)</u>													
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย	๗๘.๐	๗๗.๐	๗๗.๐	๗๗.๐	๗๕.๐	๗๕.๐	๗๕.๐	๗๕.๐	๗๖.๐	๘๒.๐	๘๒.๐	๘๐.๐	๗๗.๐ (เฉลี่ย)
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด	๘๗.๑	๘๕.๑	๘๕.๙	๘๖.๗	๘๖.๑	๘๕.๘	๘๖.๑	๘๕.๗	๘๗.๘	๙๑.๓	๙๑.๐	๘๘.๘	๘๗.๕ (เฉลี่ย)
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด	๗๐.๙	๗๐.๔	๖๙.๔	๖๘.๒	๖๕.๐	๖๕.๗	๖๓.๐	๖๒.๙	๖๓.๖	๗๐.๙	๗๓.๕	๗๑.๐	๖๗.๕ (เฉลี่ย)
<u>ลม (มิลล)</u>													
ทิศทางลม	E	E	E	E	W	W	W	W	W	W	E	E	
ความเร็วลมเฉลี่ย	๖.๗	๗.๔	๖.๒	๔.๓	๕.๘	๖.๖	๖.๙	๖.๗	๕.๘	๕.๓	๕.๔	๖.๒	
ความเร็วลมเฉลี่ยสูงสุด	๔๕	๓๓	๔๐	๔๕	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	
<u>จำนวนวันซึ่งปกคลุมด้วยหมอก</u>													
หมอก	๐.๐	๐.๐	๐.๒	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๒
พายุฝนฟ้าคะนอง	๐.๓	๐.๔	๐.๗	๓.๓	๕.๕	๕.๕	๓.๑	๓.๘	๕.๐	๕.๙	๓.๗	๒.๕	๓๘.๗

ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว ส่วนลมประจำถิ่นของ เกาะสมุย มีตลอดทั้งปีในลักษณะที่พัดมาจากทุกทิศ หมุนเวียนรอบเกาะ โดยแบ่งได้ดังนี้

(๔.๑) ลมระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม มี ๓ ประเภท คือ ลมตะวันตกเฉียงใต้ (ลมพายุ) ลมตะวันตก และลมตะวันตกเฉียงเหนือ (ลมพัดหลวง ซึ่งเป็นลมฝนปกติพัดในช่วงบ่ายประมาณ ๒-๓ ชม.

(๔.๒) ลมระหว่างเดือนพฤศจิกายน-มกราคม มี ๒ ประเภท คือ ลมเหนือ (ลมอุตรา) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ลมว่าว) เป็นลมมรสุมก่อให้เกิดคลื่นจัด มีขนาดสูง ๓-๔ เมตร ในชายฝั่งด้านตะวันออกของเกาะ ซึ่งบางครั้งนานติดต่อกัน ๔-๕ วัน ทำให้เรือไม่สามารถล่องเรือมาได้ ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ฝนตกเกือบทุกวัน

(๔.๓) ลมระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน มี ๒ ประเภท คือ ลมตะวันออกเฉียงใต้ (ลมตะเภา) และลมทิศใต้ (ลมสลาตัน) เป็นลมที่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง แต่เมื่อเกิดขึ้นจะทำให้ท้องทะเลมีคลื่นใหญ่ติดต่อกันหลายวัน

จากสภาพภูมิอากาศดังกล่าว เป็นลักษณะ เฉพาะของสุขาภิบาลเกาะสมุย ซึ่งเหมาะสมต่อการทำฟิชชันว โดยเฉพาะมะพร้าว และยังเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวอีกด้วย อย่างไรก็ตามในระยะหลายปีมานี้ ได้เกิดภาวะแห้งแล้งมากขึ้น ฝนตกไม่เต็มที่อันเนื่องมาจากป่าไม้ถูกทำลายไปมาก เกิดผลกระทบต่อ การเกษตรกรรมในสุขาภิบาลอย่างมาก

๒.๑.๔ การใช้ที่ดิน

ในพื้นที่สุขาภิบาล ๒๓๑.๓๖ ตร.กม. หรือ ๑๔๔,๖๐๐ ไร่ นั้น เป็นพื้นที่ป่าไม้เหลือน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่ถูกตัดโค่นเพื่อทำสวนมะพร้าว เกือบทั้งหมด คงเหลือแต่ป่าสงวนน้ำตกหินลาดประมาณ ๑๑ ตร.กม. และวนอุทยานน้ำตกหน้าเมืองอีก ๖.๒๔ ไร่

พื้นที่ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมมีมากที่สุดถึง ๑๑๔,๓๔๕ ไร่ (ร้อยละ ๗๔.๔ ของพื้นที่ทั้งหมด) ซึ่งเป็นสวนถึง ๑๐๒,๔๗๓.๕ ไร่ เกือบทั้งหมดเป็นสวนมะพร้าว และเป็นสวนยางอยู่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และพาณิชยกรรม มีกระจายอยู่ใกล้ชายฝั่ง รอบเกาะ โดยมีศูนย์กลางการปกครองและบริการหลักอยู่บริเวณตลาดหน้าทอน ทางฝั่งตะวันตกของ เกาะด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นอกจากในเขตชุมชนบ้านหน้าทอนแล้ว ยังมีกลุ่มบังกาโลว์ ที่พักต่าง ๆ กระจายอยู่ในพื้นที่สวนมะพร้าวบนชายฝั่ง รอบเกาะ ส่วนใหญ่อยู่ทางชายฝั่งด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือ รายละเอียด

ตั้งแสดงในตารางที่ ๒.๒

ตารางที่ ~~๒.๒~~^๒ การใช้ประโยชน์ที่ดินเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗

กิจกรรม	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย	๖๑๔.๕	๕.๓๐
เกษตรกรรม		
นา	๑๐,๑๔๗.๕	๗.๐๒
สวน	๑๐๒,๔๗๓.๕	๗๑.๒๑
พืชไร่ พืชผัก และไม้ยืนต้น	๒,๒๒๔.๐	๑.๕๔
พณิชยกรรม	๔๐.๐	๐.๐๒
อุตสาหกรรมเล็ก	๒๐.๐	๐.๐๑
อื่น ๆ * (ป่าไม้, เขา, ชายหาด; ถนน วัด ฯลฯ)	๒๘,๕๗๕.๕	๒๐.๐๐
รวม	๑๔๕,๖๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ที่ดินอำเภอเกาะสมุย, รายงานสำรวจข้อมูลที่ดิน โครงการจัดตั้งศูนย์
ข้อมูลที่ดิน ๒๕๒๗

๒.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติ

(๑) ดินและลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะของดินส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มดิน ซึ่งมีเนื้อดินตื้น มีการระบายน้ำดี (well drained) ดินเกิดสูงชัน เป็นพวกหินปูนอย่างหยาบ พื้นผิวดินเป็นที่ลาดชันเชิงชัน (slope complex) จากลักษณะและคุณภาพของดินโดยทั่วไป นับว่า เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือ พื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติที่สำคัญ ส่วนคุณภาพดินเหมาะแก่การเพาะปลูก ทำให้สามารถพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเป็นอาหารในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

(๒) ทรัพยากรน้ำ

พื้นที่เกาะสมุยมีลำน้ำสายสำคัญ ๒ สาย คือ ลำธารหินลาด และลำธารหน้าเมือง ซึ่งเกิดจากน้ำตกหินลาด และน้ำตกหน้าเมือง ซึ่งมีน้ำไหลตลอดปี และยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ และยังให้ประโยชน์อื่น ๆ อีกด้วย คือ น้ำตกหินลาดถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการประปา สำหรับชุมชนบ้านหน้าทอน ส่วนน้ำตกหน้าเมือง ได้มีการสร้างฝายน้ำล้น เพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการชลประทาน และการอุปโภค บริโภค ในเขตตำบลหน้าเมือง เป็นต้น

รูปที่ ๒.๔ แสดงทรัพยากรน้ำผิวดิน อ. เกาะสมุย

ลำคลองที่สำคัญ และโครงการชลประทานของเกาะสมุย มีอยู่หลายคลอง คือ

(๒.๑) คลองท่าศก อยู่ที่ตำบลมะเร็ด ไหลผ่านหมู่ที่ ๓, ๔ และ ๖ ตำบลมะเร็ด สร้างเป็นฝายน้ำล้น ใช้ในการประปา และการเกษตร โดยต่อท่อประปาเข้าพื้นที่นาในหมู่ที่ ๓ และใช้ในการประปาหมู่ที่ ๖

(๒.๒) คลองมะเร็ด ต้นน้ำเกิดจากเขาใหญ่ ไหลผ่านหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๔ ตำบลมะเร็ด คลองนี้มีฝายวังเสาะธง เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของจังหวัด เพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค และทำนา ของตำบลมะเร็ด

(๒.๓) คลองท่าสียา ต้นน้ำเกิดจากเขาใหญ่ ไหลผ่านหมู่ที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ตำบลหน้าเมือง สร้างเป็นฝายน้ำล้น ๖ ฝาย ใช้ในการทำนาในพื้นที่ตำบลหน้าเมือง

(๒.๔) คลองสระเกศ ต้นน้ำเกิดจากเขาใหญ่ในตำบลดั่งงาม ไหลผ่านหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๓ ตำบลดั่งงาม สร้างฝายน้ำล้นเพื่อใช้ในการทำนา ในพื้นที่ตำบลดั่งงาม

(๒.๕) คลองลิปะน้อย ต้นน้ำเกิดจากเขาใหญ่ ไหลผ่านหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๔ ปลายคลองไหลออกทะเล สร้างฝายน้ำล้นเพื่อใช้ในการทำนา ในพื้นที่ตำบลลิปะน้อย

(๒.๖) คลองท่าจีน ต้นน้ำเกิดจากเขาร้อนในตำบลแม่่น้ำ ไหลผ่านหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ ตำบลแม่่น้ำ ปลายคลองไหลออกทะเล คลองท่าจีนนี้มีฝายวังหินลาด เป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก โดยมีท่อเหล็กเหนียว ๒๐ ซม. ยาว ๔.๑๑๑ กม. ส่งน้ำ เพื่อใช้น้ำในการทำนาในพื้นที่ตำบลแม่่น้ำ ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่

(๒.๗) คลองตะเคียน มีต้นกำเนิดจากหุบเขา ระหว่างเขาเตยและเขาหิน ไหลลงจากเขาบริเวณบ้านบางมะขาม และไหลลงสู่ทะเล บริเวณวัดศรีประทีป ตำบลอ่างทอง มีโครงการเหมืองฝายคลองหลังไผ่ สามารถเก็บน้ำจ่ายเพื่อช่วยเกษตรกรได้ ๑๒๐ ครอบครัว

(๒.๘) คลองเหลง (คลองท่าเสียว) มีต้นกำเนิดบริเวณเขาพลู ไหลจากเขา ผ่านบริเวณบ้านนาไปบรรจบกับคลองตำบลหน้าเมือง จากนั้นจึงไหลลงสู่ทะเล บริเวณบ้านกล คลองนี้มีน้ำตกที่มีชื่อเสียง คือ น้ำตกหน้าเมือง และมีฝายเก็บกักน้ำตกหน้าเมือง จ่ายน้ำเพื่อการ ทำนาได้ ๑,๓๐๐ ไร่

(๒.๙) คลองแม่น้ำ มีต้นกำเนิดจากบริเวณเขาใหญ่ ไหลจากเขาลงสู่ทะเล บริเวณบ้านแม่น้ำ ตำบลแม่น้ำ มีอ่างเก็บน้ำคลองแม่น้ำ เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กของ จังหวัด เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูก พื้นที่บริเวณด้านคลองแม่น้ำ มีลักษณะเป็นหุบสูง กว้างเหมาะแก่การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ขึ้นไปอีกได้

(๒.๑๐) คลองละไม มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่และเขาพลู ไหลมารวมกันบริเวณ หุบเขา ผ่านบ้านละไม และไหลลงสู่ทะเลบริเวณตำบลมะเร็ด

(๒.๑๑) คลองสิปะใหญ่ (คลองน้ำตกหินลาด) เป็นคลองที่ไหลจากตอนกลาง ของเกาะ ลงสู่ทะเลด้านตะวันตก บริเวณ ต. สิปะ ซึ่งมีน้ำตกที่มีชื่อ คือ น้ำตกหินลาด และมี เชื้อกันน้ำเพื่อการประปาของสุขาภิบาล ๑ แห่ง ตลาดลำน้ำนี้มีสภาพไหลผ่านหุบเขาเป็นทางยาว ซึ่งอาจมีการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่กว่าได้

นอกจากลำคลองดังกล่าว ยังมีหนองน้ำอีกหลายแห่ง คือ หนองน้ำตำบลหน้าเมือง อยู่หมู่ที่ ๓ มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก และเป็นแหล่งอาหาร สัตว์น้ำ และหนองน้ำตำบลบ่อผุด อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๖ ตำบลบ่อผุดมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ ใช้ ประโยชน์ในการทำนา และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำบางชนิด นอกจากนี้ ยังมีที่ลุ่มสาธารณะอีก ๒ แห่ง คือ พรุเจวง และพรุบ้านโจรคร่า ซึ่งมีศักยภาพในการสร้างอ่างเก็บน้ำได้ในอนาคต

น้ำที่นำมาใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคนี้ นอกจากจะได้มาจากแหล่งน้ำผิวดินแล้ว ยังได้มาจากแหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาลอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ปริมาณของน้ำบาดาลค่อนข้าง น้อยมาก น้ำบาดาลที่พบในบริเวณนี้มีแหล่งกำเนิดในรอยแตกรอยแยกของชั้นหินดินดาน หินตะกอน หินกระดานชนวน ไรโอไลต์ แอนดิไซท์ รวมไปถึงหินทราย ระดับความลึกของน้ำบาดาลชนิดนี้

ไม่แน่นอน จะพบน้ำมากตรงบริเวณรอยต่อของชั้นหิน ปริมาณน้ำที่ได้คือ ๔๔,๕๐๔ - ๒๗๐,๕๒๐ ลิตร/วัน คุณภาพของน้ำเป็นน้ำอ่อน คุณภาพดี น้ำบาดาลประเภทนี้พบอยู่เฉพาะบริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะสมุยเท่านั้น ซึ่งพบอยู่ในระดับความลึกประมาณ ๒๐ ม.

ในชุมชนต่าง ๆ และสถานบริการที่พัก บังกาโลว์ ยังคงใช้บ่อน้ำตื้นเป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งบ่อเหล่านั้นมีคุณภาพไม่ดีพอ บางแห่งเป็นน้ำอ่อน น้ำกร่อย และยังมีปริมาณไม่เพียงพออีกด้วย นอกจากภาวะความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกาะสมุยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและเกษตรกรรมโดยเร็ว

(๓) ปะการัง เกาะสมุยมีปะการังที่สวยงามอยู่เกือบรอบเกาะ ซึ่งเป็นแหล่งนิเวศวิทยาและเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย เช่น บริเวณเกาะมัดหลัง เกาะแตน เกาะมัดสุ่ม เป็นต้น

๒.๑.๖ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติเกาะสมุยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีศักยภาพในการพัฒนา ๒๗ แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ๑๗ แห่ง ศาสนสถาน ๗ แห่ง และศิลปวัฒนธรรมอีก ๓ แห่ง ดังรายละเอียดในรูปที่ ๒.๕ และตารางที่ ๒.๓

แหล่งท่องเที่ยวหลักของ เกาะสมุย เป็นชายหาดซึ่งมีหาดเฉวง หาดละไม และหาดบ่อผุด เป็นชายหาดที่มีนักท่องเที่ยวรู้จักมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นน้ำตกหน้าเมือง น้ำตกหินลาด และตลาดหน้าทอน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญรองลงมา การขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้อุทยานแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม เกาะสมุยมีความคึกคักขึ้นในระยะหลายปีมานี้ แต่ปัญหาที่สำคัญประชากรท้องถิ่นเองกลับได้รับประโยชน์น้อยจากการขยายตัวและการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ ประชากรที่อพยพออกเพื่อหางานทำยังมีอยู่มากจนทำให้จำนวนประชากรลดลงทุกปี นอกจากนี้การขยายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านมายังปราศจากการควบคุมที่ดีพอ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย

อนึ่ง หมู่เกาะอ่างทองเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง แต่ตั้งอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่อุทยานแห่งชาติเกาะสมุยมาก

ตารางที่ ๒.๓ รายชื่อและสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตสุขภาพภูกามยาว

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	การเดินทางจากอำเภอ (กม.)			ลักษณะทั่วไป	การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
	ถนน	ทางเรือ	เดินเท้า		
๑. หาดหน้าทอน	-	-	-	หาดหน้าทอนมีความยาว ๓ กม. หาดทรายขาวละเอียด น้ำทะเลใส แต่มีเศษขยะและสิ่งสกปรกตกค้างอยู่ตามแนวหาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณท่าเรือซึ่งอยู่กลางอ่าว และเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอและชุมชน ซึ่งใหญ่ที่สุดของเกาะสมุย บริเวณนี้เป็นศูนย์กลางของเกาะของเที่ยวบนเกาะสมุย	ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า ประปา
๒. อ่าวเก้ง	๕	-	-	เป็นอ่าวขนาดเล็ก ชายหาดเป็นที่ร่มและมีซากปะการังเต็มแนวชายหาด บริเวณปลายอ่าวด้านทิศเหนือ มีถ้ำขนาดเล็ก ที่วัดศรัทธาธรรมของอ่าวสวนงาม	-
๓. หาดท้องยาง	๓	๑.๕	-	ชายหาดยาว ๑.๕ กม. ลักษณะหาดโค้งเล็กน้อย หาดทรายละเอียดและละเอียด น้ำทะเลใสและดีมีที่เล่นสกีน้ำ เล่นอ่าวความลึกเหนือเป็นที่ตั้งของร้านอาหารขนาดเล็กของกองทัพเรือ ปลายอ่าวด้านทิศใต้เป็นภูเขาเล็ก ๆ มีถ้ำและหินรูปร่างต่าง ๆ	๒
๔. หาดละไม	๑๕	๐.๒	-	ชายหาดลักษณะโค้งมาก ยาวประมาณ ๔ กม. บริเวณทิศเหนือจรดแหลมหิน บริเวณทิศใต้จรดแหลมละไม มีเขาคันลูกเล็ก ๆ เรียกว่าหินตาหินยาย ซึ่งเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาชมมากที่สุด ชายหาดมีความสะอาดขึ้นสูง มีต้นตาลแนวชายหาดเป็นระยะ หาดทรายขาว น้ำทะเลใสสะอาด นับว่าเป็นหาดที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของเกาะสมุย	๓
๕. หาดท้องตะเอบ	๒๓	-	-	ชายหาดโค้งขนาดเล็ก มีร้านอาหารให้บริการแก่นักท่องเที่ยวหลายบ้าน และเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมมาพักผ่อนรับประทานอาหารกลางวันมากที่สุด	๔
๖. หาดเตย	๒๕	๐.๕	-	หาดเตยเป็นหาดที่สวยงามที่สุดของเกาะสมุย มีความยาวประมาณ ๕ กม. แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ หาดเตยน้อย ยาวประมาณ ๑.๕-๒ กม. และหาดเตยใหญ่ ยาวประมาณ ๓.๕ กม. ชายหาดทั้งสองกว้าง หาดทรายขาวละเอียดและสะอาด น้ำทะเลใสและดี เหมาะแก่การว่ายน้ำและเล่นกีฬาทางน้ำต่าง ๆ บริเวณตอนเหนือของหาด มีเกาะเล็กชื่อเกาะมีดหลังมีปะการังที่สวยงาม นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญที่สุดของเกาะสมุย	๕

ตารางที่ ๒.๓ (ต่อ)

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	การเดินทางจากอำเภอ (กม.)			ลักษณะทั่วไป	การใช้ที่ดิน	การบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ									
	ถนนดี	ถนนไม่ดี	ทางเรือ			เดินเท้า	ที่พัก	ร้านค้า	ร้านอาหาร	ร้านค้า	ไฟฟ้า	ประปา			
๓ หาดเชิงมน	๒๕	๐	-	-	ชายหาดขนาดเล็ก มีความโค้งมาก หาดทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส มีพืชพันธุ์สวนธรรมชาติ	สวนมะพร้าว	-	-	-	-	-	-	-	-	
๔ อ่าวบางรัก	-	-	-	-	อ่าวกว้าง หาดทรายขาวละเอียดสีเหลืองแดงเม็ดใหญ่ น้ำใสและสีทอสมควรร มีถนนคอนกรีตขนาดโตส ขยายตลอด	สวนมะพร้าว, ซิงกาโลวี่	-	-	-	-	-	-	-	บ่อน้ำ	
๕ หาดแม่ขี้	๑๓	๐.๗	-	-	เป็นชายหาดที่มีความยาว ๕.๕ กม. ด้านตะวันออกจรดแหลมทราย ด้านตะวันตกจรดวัดหน้าพระอุยาน บริเวณแหลมทรายมีการมองเห็นพระอาทิตย์ในและตก เป็นจุดหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวชมงามมาก ทรายขาวหยาบเนียน น้ำทะเลใสเขียว หองน้ำมีความลึกสูง และมีโขดหินอยู่ประปราย	สวนมะพร้าว, ซิงกาโลวี่	มาก	-	-	-	-	-	-	-	
๑๐ หาดบ่อผุด	๑๖	๐.๒	-	-	เป็นอ่าวโค้งยาวประมาณ ๓.๕ กม. ด้านตะวันตกจรดแหลมทราย ด้านตะวันออกจรดแหลมไม้แก่น ชายหาดเป็นทรายสีเหลือง, น้ำทะเลใส ความลึกชั้นตอนี่น้ำมาก คือที่คนนิยมเล่นว่ายน้ำ บริเวณภาคใต้ของบ่อ	สวนมะพร้าว, ซิงกาโลวี่	มาก	-	-	-	-	-	-	-	
๑๑ น้ำตกหินลาด	๓.๕	-	-	-	เป็นลำธารน้ำตกขนาดเล็กไหลสลับเลาะไปตามแก่งหิน ๒ แห่งธารน้ำตกเป็นน้ำเย็น ธรรมชาติร่มรื่นเย็นสบาย และมีทางเดินขึ้นไปยังยอดเขาซึ่งเป็นต้นน้ำ	ป่าสงวน	-	๒	-	-	-	-	-	-	
๑๒ น้ำตกถาคาวน	-	-	-	-	น้ำตกเล็ก ๆ มีลักษณะเป็นร่องน้ำและโขดหินปริมาณน้ำไม่มาก	ป่า, สวนมะพร้าว	-	-	-	-	-	-	-	-	
๑๓ เขาน้อย (เขาเจดีย์)	๗	-	-	๕	เป็นยอดเขาสูงที่สุดของเกาะสมุย จากยอดเขามองเห็นตัวตึกที่สวนงามของชาวทะเลด้านตะวันตกของเกาะสมุย บรรยากาศโดยทั่วไปร่มรื่น	สวนยาง, สวนที่ก่อสร้างสถาปัตยกรรมของท้องฟ้าอากาศ	-	-	-	-	-	-	-	-	
๑๔ น้ำตกหน้าเมือง	๑๑.๕	๒	-	-	เป็นน้ำตกขนาดเล็ก ตกจากหน้าผาสูงประมาณ ๑๕ ม. ความเป็นอนันต์ขนาดเล็ก มีเกาะใต้น้ำอยู่กลางช่อง น้ำตกแห่งนี้มีการกั้นน้ำบางส่วนเพื่อใช้ในการทำน้ำประปา ในท้องที่ตำบลหน้าเมือง จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวมาชมไม่มากนัก	ป่าสงวน, สวนผลไม้	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
๑๕ เกาะเตนม-เกาะมีตุ้ม	-	-	๓	-	เป็นเกาะขนาดเล็ก ๒ เกาะ เกาะเตนมใหญ่กว่าเกาะมีตุ้ม ท้องทะเลรอบเกาะทั้ง ๒ มีปะการังอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ และสวยงามมากแห่งหนึ่งของบริเวณเกาะสมุย นอกจากนั้นเกาะทั้ง ๒ ยังมีหาดทรายและหาดหินที่สวยงามมากกว่าอีกด้วย	สวนมะพร้าว, ซิงกาโลวี่	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ ๒.๓ (ต่อ)

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	การเดินทางจากอำเภอ (กม.)				สถานที่ตั้ง	การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ				
	ถนน	ถนนไม่	ทางเรือ	เดินเท้า		ที่พัก	ร้านอาหาร	ร้านค้า	ไฟฟ้า	ประเภ
๑๖ วัดศิลาขี้ (วัดราชธรรมบาราม)	๑๖.๒	-	-	-	วัด	มี	-	-	-	-
๑๓ สำนักสงฆ์พระใหญ่ เกาะพาค	-	-	-	-	วัด	มี	๑	-	-	-
๑๔ วัดน้ำพระลาน	๑๑	๑	-	-	วัด	-	-	-	-	-
๑๕ วัดพระพุทธรูป จำลองเขาเลอ	๑๔	-	-	-	วัด, ป่า	-	-	-	-	-
๒๐ เจดีย์แหลมสอ	๑๕.๕	๑	-	-	วัด, สวนมะพร้าว	-	-	-	-	-
๒๑ พระพุทธรูปกษัตริย์	๒๖	๒	-	๑	ป่า	-	-	-	-	-
๒๒ วัดสังข์	๒๖	๒	-	-	ป่า, วัด	-	-	-	-	บ่อน้ำ

ตารางที่ ๒.๓ (ต่อ)

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	การเดินทางจากอำเภอ (กม.)				ลักษณะทั่วไป	การใช้ที่ดิน	การใช้การและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ				
	ถนน	ถนนไม่สะดวก	ทางเรือ	เดินเท้า			ที่พัก	ร้านค้า	ร้านอาหาร	ร้านค้า	ไฟฟ้า
๒๓ บ้านศรีถวน	-	-	-	-	ชุมชนอยู่จากบ้านท่าตอนมีเรือแควไม่สะดวกนัก ทำเรือประมงขนาดเล็ก มีอาคารเก่า ๆ สวยงามหลังบุรีเวสชวยภาคเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณ ศิวาลัยประมง มีเรือประมงสวยงามจำนวนมาก	พักผ่อน, ร้านค้า	-	มี	มี	มี	มี
๒๔ สนามชนกวน	-	-	-	-	เป็นถิ่นที่มั่นซึ่งหาชมได้ยาก บนเกาะสมุยยังมีสถานที่สวยงามที่แน่นอน สนามชนกวนโดยมากจะสร้างเป็นสนามชั่วคราว อยู่บนดินลอมรอบทวยศอกไม้ไผ่ยาว ๆ	นา	-	-	-	-	-
๒๕ บ้านฝักสวน	-	-	-	-	ปัจจุบัน หัตถกรรมต่าง ๆ ของเกาะสมุยยังไม่ทำเป็นหมู่บ้าน โดยมากจะอยู่กระจัดกระจายกัน เช่น การทำหมวกจากทางมะพร้าว และสานตะกร้าจากก้ามมะพร้าว บริเวณบ้านละไม การทำกระดาษและเครื่องจักรสานต่าง ๆ มีทำอยู่ทั้งเดี่ยวในย่านแห่งหนึ่งบริเวณอ่าวแดง	พักผ่อน, สนามแข่งรถ	-	-	-	-	-
๒๖ หมู่บ้านตัวอย่าง (บ้านศิลปะชุมชน)	-	-	-	-	ชุมชนกระจัดกระจายอยู่ในสนามแข่งรถ และสวนผลไม้ ลักษณะเด่นคือ มีอาคารเก่าที่มีลักษณะเฉพาะตัวค้ำคองสถาปัตยกรรม และได้รับการดูแลรักษาอย่างดี	หมู่บ้าน, ทำเรือประมง	-	มาก	มาก	มาก	-
๒๗ หมู่บ้านโอดกกล้า	-	๑๐	-	-	เป็นหมู่บ้านประมงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของเกาะพะงัน เป็นที่ปลูกผักของเรือประมงต่าง ๆ ที่มาหาปลาในน่านน้ำอ่าวไทย บริเวณหมู่บ้านมีอุตสาหกรรมในครอบครัว คือ การทำปลาหมึกแห้งอยู่ทั่วไป	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, "แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี" สิงหาคม ๒๕๒๔

๒.๒ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

อำเภอเกาะสมุยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๗ ตำบล ๓๔ หมู่บ้าน แต่เฉพาะในเขต
สุขาภิบาล มีหมู่บ้านเพียง ๓๔ หมู่บ้าน ดังนี้

ตำบลอ่างทอง มี ๕ หมู่บ้าน (ไม่รวมหมู่เกาะอ่างทอง และ เกาะพลวยซึ่งอยู่นอกเขต ฯ)

ตำบลลิปะน้อย มี ๕ หมู่บ้าน

ตำบลคลังงาม มี ๕ หมู่บ้าน (รวมเกาะแตน)

ตำบลหน้าเมือง มี ๕ หมู่บ้าน

ตำบลมะเร็ด มี ๖ หมู่บ้าน

ตำบลแม่น้ำ มี ๖ หมู่บ้าน รูปที่ ๒.๖ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง

ของสุขาภิบาลเกาะสมุย

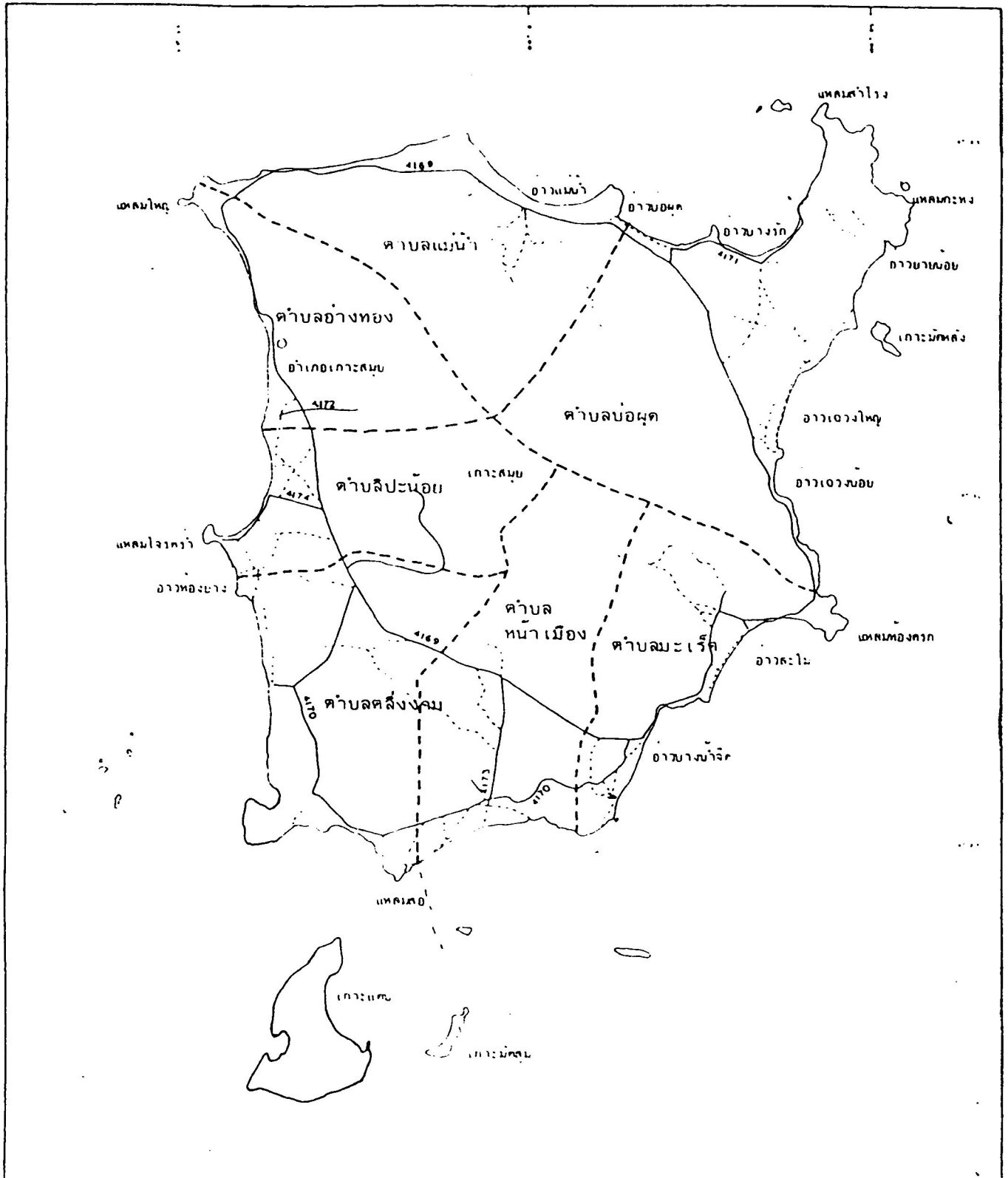
๒.๒.๑ ประชากร

(๑) ขนาดและความหนาแน่น

ประชากรสุขาภิบาลเกาะสมุยในปี ๒๕๒๔ มี ๒๘,๔๘๗ คน จำแนกเป็นชาย ๑๓,๘๒๐ คน
และเป็นหญิง ๑๔,๖๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๖ ของจังหวัด การที่อำเภอเกาะสมุยเป็นสุขาภิบาลทั่ว
ทั้งเกาะทำให้มีประชากรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยสูงมากเป็นอันดับ ๒ รองจากเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี
แต่เมื่อพิจารณาความหนาแน่นประชากรนั้น มีเพียง ๔๑ คน/ตร.กม. (พื้นที่เกาะ) หรือ ๐.๑๔ คน/ไร่
เท่านั้น นับเป็นสุขาภิบาลที่มีความหนาแน่นต่ำที่สุด

จากข้อมูลปี ๒๕๒๔ สุขาภิบาลเกาะสมุยมีบ้านเรือนทั้งสิ้น ๗,๐๔๔ หลังคาเรือน หรือมีประชากร
๕.๕๓ คนต่อบ้าน (ประชากรปี ๒๕๒๖ มี ๒๘,๘๓๒ คน) ดังแสดงในตารางที่ ๒.๔

สุขาภิบาลเกาะสมุยมีการเปลี่ยนแปลงประชากรที่ลดลงทุกปี โดยเฉพาะตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ ถึง
ปี ๒๕๒๔ มีประชากรลดลงถึง ๓,๕๗๕ คน การลดลงของประชากรนี้มีปัจจัยสำคัญคือการอพยพสุทธิเป็นลบ
ยกเว้นปี ๒๕๒๔ มีการอพยพเข้ามากกว่า ทั้ง ๆ ที่อัตราการเกิดและการตายไม่แตกต่างกันมากนัก การ
อพยพออกส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการออกไปประกอบอาชีพและศึกษาต่อ เพราะสภาพความคดต่ำของการ
ผลิตทางเกษตรกรรมและตลาดแรงงานมีจำกัด สำหรับผู้ออกไปศึกษาต่อมักไม่กลับมายังท้องถิ่นเดิม
อย่างไรก็ตามการขยายตัวของการท่องเที่ยวในขณะนี้ ทำให้การย้ายออกลดลงและในปี ๒๕๒๗ ประชากร

<p>รูปที่ ๒.๖ การแบ่งเขตการปกครอง สุขาภิบาลเกาะสมุย</p>	<p>0 1 2 3 กม</p>
<p>----- เส้นแบ่ง เขตตำบล</p>	<p>การจัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี</p> <p>ราชบัณฑิตยสถาน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย</p>

การเปลี่ยนแปลงประชากร	ปี พ.ศ.							
	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗	๒๕๒๘	๒๕๒๙
จำนวนประชากร								
ชาย	๓๑,๗๕๖	๓๑,๒๓๑	๓๑,๐๔๐	๓๐,๖๘๐	๒๙,๘๓๒	๓๐,๓๐๕	๒๙,๕๘๗	
หญิง	๑๕,๖๕๖	๑๕,๔๗๑	๑๕,๓๓๖	๑๕,๐๘๒	๑๕,๖๘๑	๑๕,๘๖๒	๑๕,๘๒๐	
	๑๖,๑๐๐	๑๕,๗๐๐	๑๕,๗๕๕	๑๕,๕๕๘	๑๕,๑๕๑	๑๕,๓๕๓	๑๕,๗๖๗	
ประชากรเปลี่ยนแปลง	-๔๓๓	-๔๑๕	-๑๕๑	-๔๑๐	-๔๘๘	๓๗๕	-๑,๖๖๑	
	-	(-๐.๘๕)	(-๑.๑๖)	(-๑.๓๒)	(-๑.๗๖)	(๑.๒๖)	(-๒.๘๓)	
การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ								
การเกิด (คน)	๓๑๙	๓๑๗	๓๑๙	๓๑๕	๓๑๖	๓๑๗	๓๐๘	๓๐
การตาย (คน)	๗๐	๑๕๕	๘๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๖๘	๑๖๘	๑๖๘
การอพยพย้ายถิ่น (คน) (+ = เข้า, - = ออก)	-๖๘๒	-๖๕๒	๖๔๐	-๗๒๔	-๑๒๐๔	๑๒๘	-๑,๖๓๑	
ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	๑๐๑.๑	๙๙.๕	๙๙.๐	๙๗.๗	๙๕.๐	๙๖.๕	๙๖.๐๕	
	๑๓๗.๒	๑๓๕.๐	๑๓๔.๕	๑๓๒.๖	๑๒๘.๕	๑๓๐.๙๕	๑๒๓.๕๖	
จำนวนบ้านเรือน	๕,๒๕๒	๕,๘๖๑	๕,๒๕๕	๕,๓๓๒	๕,๓๕๑	๕,๓๓๒	๕,๓๕๕	

หมายเหตุ : คำนวณต่อเกาะสมุย ๓๑๕ ตร.กม.

พื้นที่เกาะสมุย ๒๓๑.๓๖ ตร.กม.

เนื่องจากไม่มีข้อมูลจำนวนประชากรในหมู่เกาะอ่างทองและเกาะพะลวยในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้ข้อมูลประชากร:

ทั้งอำเภอเป็นประชากรสุขภาพ (ปี ๒๕๒๘ มีประชากร ๓๐,๒๓๒ คน)

ที่มา : รายงานประจำปีสุขภาพรศบาลเกาะสมุย

เกาะสมุยกลับเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๖ ถึง ๓๗๕ คน โดยมีการอพยพสุทธิเพิ่มขึ้น ๑๒๔ คน จากสภาพเช่นนี้ คาดว่าแนวโน้มสุขภาพเกาะสมุยน่าจะมีประชากรเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี จากการสำรวจพบว่ามีประชากรบางส่วนได้เข้ามาประกอบอาชีพในสุขภาพเกาะสมุย โดยไม่ย้ายสำมะโนครัวเข้ามาด้วย ประชากรส่วนนี้จะ เป็นประชากรแอมแฝงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อนึ่งจำนวนประชากรปี ๒๕๒๔ ลดลงจากปี ๒๕๒๔ ถึง ๑,๖๔๕ คนนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากการจดทะเบียนราษฎรเพื่อการเลือกตั้ง ซึ่งได้คัดเอาบุคคลที่ไม่มีตัวออกไปอยู่ในทะเบียนคนบ้านกลาง

จากสภาพการเปลี่ยนแปลง เช่นนี้ เป็นการยากที่จะคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต อย่างไรก็ตามการคาดประมาณอาจกระทำได้ ๒ วิธี ดังนี้

(๑) ให้จำนวนประชากรคงที่ ดังนั้นในปี ๒๕๓๔ และ ๒๕๓๕ สุขภาพเกาะสมุยน่าจะมีประชากรประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน

(๒) ให้ประชากรเพิ่มขึ้นเชิงเส้นตรงในอัตราเดียวกับการเพิ่มขึ้นปี ๒๕๒๗ (ร้อยละ ๑.๑) ดังนั้นในปี ๒๕๓๔ และ ๒๕๓๕ คาดว่าจะมีประชากรประมาณ ๓๔,๓๐๔ คน และ ๓๕,๙๗๒ คน ตามลำดับ

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรอยู่ในระดับต่ำทั้ง ๆ ที่เกาะสมุยมีความสามารถในการรับประชากรได้อีกมาก การพัฒนาจึงควรสร้างงานเพื่อหยุดยั้งการอพยพออกของประชากรท้องถิ่น และเตรียมรับการอพยพเข้าของประชากรจากภายนอกเนื่องจากการขยายตัวของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การให้บริการภายในสุขภาพเกาะสมุยควรคำนึงถึงประชากร (นักท่องเที่ยว) ด้วย ซึ่งในปี ๒๕๒๗ ประมาณว่ามีนักท่องเที่ยวเข้ามายัง เกาะสมุย ๑๔๒,๓๑๔ คน และคาดว่าในปี ๒๕๓๔ และ ๒๕๓๕ จะมีนักท่องเที่ยว ๑๘๖,๘๐๔ และ ๒๑๖,๔๓๖ คน หรือเฉลี่ยปัจจุบันมีนักท่องเที่ยว (ประชากรจร) จำนวน ๓๔๐ คน/วัน จะเพิ่มขึ้นเป็น ๕๑๒ คน และ ๕๔๔ คน ในปี ๒๕๓๔ และ ๒๕๓๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต

(๒) องค์ประกอบของประชากร

ประชากรส่วนใหญ่เป็นประชากรวัยแรงงาน (๑๖-๖๐ปี) ถึงร้อยละ ๖๖.๖๔ โดยประชากรในช่วงอายุ ๒๖-๔๔ ปีมีมากที่สุด (ร้อยละ ๒๓.๒๔) รองลงมาคือ ช่วงอายุ ๑๖-๒๔

X

ตารางที่ 3 การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗-๒๕๔๔

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว		รวม	อัตราเพิ่ม ต่อปี (%)
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ		
๒๕๒๗	๑๑๗, ๒๗๘	๒๕, ๐๓๔	๑๔๒, ๓๑๒	-
๒๕๒๘	๑๒๑, ๓๘๓	๒๗, ๑๓๕	๑๔๘, ๕๑๘	๔.๓๖
๒๕๒๙	๑๒๕, ๖๓๑	๒๙, ๔๐๓	๑๕๔, ๐๓๔	๔.๓๔
๒๕๓๐	๑๒๙, ๘๐๐	๓๑, ๘๖๑	๑๖๐, ๘๖๑	๓.๗๖
๒๕๓๑	๑๓๓, ๒๘๑	๓๓, ๖๕๔	๑๖๖, ๙๓๕	๓.๗๘
๒๕๓๒	๑๓๗, ๒๘๐	๓๕, ๙๙๙	๑๗๒, ๒๗๙	๓.๘๐
๒๕๓๓	๑๔๑, ๓๙๘	๓๘, ๕๐๑	๑๗๙, ๘๙๙	๓.๘๒
๒๕๓๔	๑๔๕, ๖๔๐	๔๑, ๑๖๙	๑๘๖, ๘๐๙	๓.๘๔
๒๕๓๕	๑๔๙, ๒๘๑	๔๓, ๑๗๓	๑๙๒, ๔๕๔	๓.๐๒
๒๕๓๖	๑๕๓, ๐๑๓	๔๕, ๒๗๖	๑๙๘, ๒๘๙	๓.๐๓
๒๕๓๗	๑๕๖, ๘๓๙	๔๗, ๔๖๗	๒๐๔, ๓๐๖	๓.๐๓
๒๕๓๘	๑๖๐, ๗๖๐	๔๙, ๗๙๙	๒๐๙, ๕๕๙	๓.๐๔
๒๕๓๙	๑๖๔, ๗๗๘	๕๒, ๑๕๘	๒๑๖, ๙๓๖	๓.๐๕
๒๕๔๐	๑๖๘, ๐๗๕	๕๔, ๓๙๕	๒๒๒, ๔๖๙	๒.๕๕
๒๕๔๑	๑๗๑, ๔๓๖	๕๖, ๗๑๗	๒๒๗, ๑๕๓	๒.๕๕
๒๕๔๒	๑๗๔, ๘๖๕	๕๙, ๑๓๓	๒๓๓, ๙๙๗	๒.๕๖
๒๕๔๓	๑๗๘, ๓๖๒	๖๑, ๖๕๖	๒๓๙, ๐๐๘	๒.๕๗
๒๕๔๔	๑๘๑, ๙๒๙	๖๔, ๒๕๕	๒๔๖, ๑๘๓	๒.๕๗

- หมายเหตุ :
- ๑) กำหนดให้อัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเท่ากับของจังหวัด
  - ๒) กำหนดให้สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มาเกาะสมุยมีสัดส่วนคงที่ คือ ร้อยละ ๘๒.๕ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย และร้อยละ ๑๗.๖ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ที่มา : "แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี" วท. ,สิงหาคม ๒๕๒๘

ปี และ ๔๖-๖๐ ปี (ร้อยละ ๒๒.๐๐ และ ๒๑.๓๐ ตามลำดับ) ส่วนประชากรวัยเด็ก (ต่ำกว่า ๑๕ ปี) มีร้อยละ ๒๕.๓๔ และวัยชรา (สูงกว่า ๖๐ ปี) มีร้อยละ ๗.๖๔ ซึ่งคิดเป็นประชากรวัยพึ่งพิงถึงร้อยละ ๓๓.๔๖ ซึ่งนับว่าค่อนข้างสูง (แผนพัฒนาอำเภอบึงสามพันประจำปี ๒๕๒๔)

(๓) การกระจายประชากร

ประชากรกระจายตัวอยู่ใน ๗ ตำบล หรือ ๓๕ หมู่บ้าน (ตารางที่ ๒.๖) โดยประชากรส่วนใหญ่อยู่ในตำบลอ่างทอง (ร้อยละ ๑๘.๗๖) รองลงมา คือ ตำบลลี้ดงาม (ร้อยละ ๑๖.๔๔) และตำบลมะเร็ด (ร้อยละ ๑๕.๕๕) แต่ประชากรกลับหนาแน่นมากที่ตำบลลี้ดงาม ,มะเร็ด และ อ่างทอง (๑๓๐.๘๒ , ๑๑๐.๓๗ และ ๑๐๐.๘๑ คน/ตร.กม ตามลำดับ)

ในระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุด คือ บ้านหน้าทอน มีประชากร ๒,๔๕๑ คน (ร้อยละ ๘.๑๔) รองลงมาคือ บ้านลี้ดงาม ,บ้านหัวถนน ,บ้านสระเกษ ,บ้านแม่น้ำ และบ้านบางมะขาม คือ มีประชากร ๑๘๑๔ คน, ๑๕๙๓ คน, ๑๗๑๕ คน, ๑๑๙๒ คน, และ ๑๐๘๑ คน ตามลำดับ ส่วนความหนาแน่น ประชากรหนาแน่นมากที่สุดที่บ้านหน้าทอนและบ้านหัวถนน คือ ๒๘๗.๐ และ ๒๓๐.๕๓ คน/ตร.กม. ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองหมู่บ้านนี้เป็นชุมชนศูนย์กลางที่ใหญ่ที่สุดของสุขาภิบาล ส่วนบ้านลี้ดงาม ,บ้านสระเกษ ,บ้านแม่น้ำ และบ้านบางมะขาม ซึ่งมีประชากรจำนวนมากรองลงไป มีความหนาแน่นสูงเช่นกัน คือ มีความหนาแน่น ๑๘๑.๖๖ , ๑๗๑.๖๑ , ๑๕๘.๐ และ ๑๓๐.๘๗ คน/ตร.กม ตามลำดับ

สำหรับประชากรจร (นักท่องเที่ยว) นั้นนิยมเดินทางมาเที่ยวบริเวณ อ่าวเจาง บ้านเจาง ต.บ่อผุด ,อ่าวละไม บ้านละไม ต.มะเร็ด ,บ้านหน้าทอน ต.อ่างทอง และอ่าวบางรัก ต.บ่อผุด (ร้อยละ ๖๘.๑ , ๖๔.๑ , ๕๘.๘ และ ๕๐.๗ ตามลำดับ) ในจำนวนนักท่องเที่ยวเหล่านี้ นิยมพักบริเวณหาดเจาง ,หาดละไม หาดบ่อผุด และตลาดหน้าทอน (ร้อยละ ๓๐.๕ , ๒๒.๐ , ๑๖.๗ และ ๑๑.๒ ตามลำดับ) ซึ่งนักท่องเที่ยวเหล่านี้จะก่อให้เกิดความต้องการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพิ่มขึ้นในชุมชนเหล่านี้

ตารางที่ ๒.๖ การกระจายตัวของประชากร ในเขตสุขภาพเกาะสมุย ปี ๒๕๒๕

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน		จำนวนประชากร		จำนวนเด็ก (ตร.กม.)	ความหนาแน่น คน/ตร.กม.
			หลังคาเรือน	คิดเป็นร้อยละ	คน	คิดเป็นร้อยละ		
อ่างทอง	๑	แหลมคิน	๑๘๒	๒.๙๓	๕๙๕	๑.๙๙	๘.๙๑	๖๖.๗๘
	๒	คินลาด	๑๕๔	๒.๕๗	๖๕๒	๒.๑๘	๘.๒๑	๗๙.๕๑
	๓	หน้าทอน	๔๕๗	๗.๓๔	๒,๔๕๑	๘.๑๙	๘.๕๔	๒๘๗.๐๐
	๔	ตะเกียบ	๑๗๕	๒.๘๓	๕๕๖	๑.๘๗	๗.๙๕	๗๐.๐๒
	๕	บางมะขาม	๒๖๑	๔.๑๙	๑,๐๙๑	๓.๖๕	๘.๓๓	๑๓๐.๙๗
	๖	เกาะพลาย	๕๒	๐.๘๓	๒๖๕	๐.๘๘	๑๓.๙๒	๑๙.๐๕
		รวม	๑,๒๘๑	๒๐.๕๙	๕,๖๑๐	๑๘.๗๖	๕๕.๖๕	๑๐๐.๐๐
สีป่น้อย	๑	กรอกพันรา	๑๑๑	๑.๗๘	๕๕๖	๑.๘๖	๗.๒๖	๗๖.๕๘
	๒	บ้านทุ่ง	๑๒๓	๑.๙๗	๖๖๖	๒.๒๓	๗.๐๗	๙๔.๒๐
	๓	สีป่น้อย	๙๕	๑.๕๒	๔๒๗	๑.๕๓	๖.๗๖	๖๓.๑๖
	๔	ในบ้าน	๑๐๒	๑.๖๕	๕๕๘	๑.๘๖	๖.๙๒	๘๐.๖๓
	๕	สระเกศ	๑๙๑	๒.๗๕	๖๗๙	๒.๒๗	๗.๐๐	๙๗.๐๐
		รวม	๖๐๑	๙.๖๕	๒,๘๘๖	๙.๖๕	๓๕.๐๑	๘๒.๕๓

ตารางที่ ๒.๖ (ต่อ)

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน		จำนวนประชากร		จำนวน เด็ก (ตร.กม.)	ความหนาแน่น คน/ตร.กม.
			หลังคา เรือน	คิดเป็น ร้อยละ	คน	คิดเป็น ร้อยละ		
ต.สังขาม	๑	สระเกศ	๒๐๘	๓.๓๔	๑,๒๑๕	๔.๐๖	๓.๐๘	๑๓๑.๖๑
	๒	เกาะแตน	๔๑	๑.๔๖	๓๔๗	๑.๓๓	๕.๔๔	๖๖.๘๓
	๓	ต.สังขาม	๔๑๕	๖.๖๖	๑,๘๑๕	๖.๐๘	๔.๔๗	๑๔๑.๖๖
	๔	ท้องโตนด	๑๒๖	๒.๐๓	๗๕๓	๒.๖๕	๓.๕๑	๑๐๗.๐๒
	๕	ท้องกรูด	๑๐๔	๑.๗๕	๗๐๘	๒.๓๖	๓.๗๕	๔๑.๔๗
		รวม	๔๕๔	๑๕.๒๕	๔,๕๒๘	๑๖.๔๘	๓๗.๖๕	๑๓๐.๔๒
หน้าเมือง	๑	หัวเวียง	๑๕๘	๒.๓๗	๕๖๖	๓.๒๕	๑๐.๐๓	๕๖.๓๑
	๒	สวนทุเรียน	๑๑๕	๑.๘๓	๖๘๕	๒.๒๕	๕.๖๘	๗๐.๗๖
	๓	ทะเล	๘๑	๑.๓๑	๕๘๘	๑.๖๕	๕.๕๓	๕๑.๒๑
	๔	แหลมสอ	๑๑๕	๑.๘๓	๖๕๔	๒.๒๑	๕.๓๕	๗๐.๕๘
	๕	ตะพ้อ	๑๘๐	๒.๘๕	๕๕๘	๓.๑๗	๕.๑๕	๑๐๓.๑๕
		รวม	๖๓๙	๑๕.๕๒	๓,๗๕๖	๑๒.๕๕	๔๗.๗๘	๗๘.๕๐
มะเร็ต	๑	หัวถนน	๓๑๘	๕.๑๑	๑,๕๕๓	๕.๓๓	๖.๕๑	๒๓๐.๕๓
	๒	บ้านหาญ	๑๑๕	๑.๘๕	๕๐๘	๑.๖๕	๖.๕๑	๗๓.๕๒
	๓	บ้านทุ่ง	๑๓๐	๒.๐๕	๗๒๑	๒.๕๒	๗.๕๘	๙๐.๓๕

ตารางที่ ๒.๖ (ต่อ)

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน		จำนวนประชากร		จำนวน เด็ก (ตร.กม.)	ความหนาแน่น คน/ตร.กม.
			หลังคา เรือน	คิดเป็น ร้อยละ	คน	คิดเป็น ร้อยละ		
	๔	ละไม	๑๕๗	๒.๕๓	๖๑๖	๒.๐๖	๖.๕๗	๘๘.๓๘
	๕	มะเร็ด	๑๕๗	๒.๕๓	๕๗๑	๑.๕๑	๖.๑๕	๕๒.๒๕
	๖	ตีนท่า	๑๖๗	๒.๖๘	๖๕๐	๒.๑๕	๗.๒๕	๘๘.๒๗
		รวม	๑,๐๕๕	๑๖.๗๘	๔,๖๕๕	๑๕.๕๕	๕๒.๑๒	๑๑๐.๓๗
แม่น้ำ	๑	แม่น้ำ	๒๒๗	๓.๖๕	๑,๑๕๒	๓.๕๘	๘.๐๐	๑๕๕.๐๐
	๒	เขาแพง	๒๐๕	๓.๒๗	๘๓๕	๒.๓๕	๗.๕๒	๑๐๕.๕๓
	๓	บ้านทุ่ง	๑๒๕	๑.๕๕	๓๕๑	๑.๑๗	๗.๖๒	๕๖.๐๖
	๔	ดอนทราย	๑๕๒	๒.๕๕	๗๐๕	๒.๓๖	๗.๗๕	๕๐.๕๖
	๕	บ้านใต้	๑๒๕	๑.๕๕	๕๕๐	๑.๕๒	๗.๒๖	๖๑.๕๘
	๖	บางปอ	๑๑๕	๑.๕๒	๕๑๒	๑.๓๒	๖.๕๑	๗๕.๘๗
	รวม	๙๕๐	๑๕.๒๗	๔,๐๕๕	๑๓.๕๕	๔๕.๕๕	๘๕.๕๗	
บ่อผุด	๑	บ่อผุด	๑๗๐	๒.๗๓	๕๖๘	๓.๒๕	๘.๕๘	๑๐๗.๗๕
	๒	เจวงน้อย	๘๘	๑.๕๑	๕๕๕	๑.๕๑	๘.๕๘	๕๑.๑๑
	๓	เกาะฟาน	๑๒๖	๒.๐๒	๖๕๘	๒.๑๗	๗.๗๕	๘๓.๑๘
	๔	บางรักษ์	๑๑๘	๑.๕๕	๕๖๕	๑.๕๑	๗.๕๕	๗๖.๕๘
	๕	ปลายแหลม	๑๒๘	๒.๐๕	๖๒๑	๒.๐๘	๘.๑๖	๗๖.๑๐
	๖	เจวงใหญ่	๑๓๒	๒.๑๕	๗๖๓	๒.๕๖	๙.๕๐	๘๐.๓๑
	รวม	๗๖๒	๑๒.๒๕	๔,๐๒๘	๑๓.๗๕	๕๐.๘๕	๗๕.๒๑	
รวมทั้งหมด	๓๕		๖,๒๒๕	๑๐๐.๐๐	๒๕,๘๕๑	๑๐๐.๐๐	๓๑๕.๐๐	๕๕.๑๕

๒.๒.๒ สภาพเศรษฐกิจ

เนื่องจากเขตสุขภาพภบาลเกาะสมุยมีเนื้อที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอเกาะสมุย ดังนั้นสภาพเศรษฐกิจที่จะกล่าวต่อไปนี้จึง เป็นสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของทั้งอำเภอเกาะสมุย โครงสร้างเศรษฐกิจของอำเภอเกาะสมุยประกอบด้วย การผลิตสาขาเกษตรเป็นหลัก ส่วนการผลิตที่มีระดับความสำคัญรองลงมา ได้แก่ สาขาการท่องเที่ยว การค้า-บริการ และสาขาอุตสาหกรรม แต่ในปัจจุบันการผลิตทางการเกษตรกำลังประสบกับปัญหาทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดทำให้ การผลิตทางการเกษตรเกิดภาวะชะงักงัน ถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ การท่องเที่ยวซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วก็จะเข้ามามีบทบาทแทนที่ได้ในอนาคต

(๑) โครงสร้างทางการผลิต

แม้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใดก็ตามแต่การผลิตทางการเกษตรก็ยังคงมีความสำคัญต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรส่วนใหญ่ของเกาะสมุย เพราะในการเปลี่ยนแปลงไปประกอบอาชีพอื่นนั้นมักจะทำ เป็นอาชีพรองควบคู่กับการทำการเกษตรไม่ว่าจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยว รับประทานอาหาร หรืออาชีพอื่น ๆ ก็ตาม จากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันสามารถกล่าวถึงรายละเอียดของการผลิตในแต่ละสาขาได้ดังนี้

(๑.๑) การเกษตร การผลิตสาขาการเกษตรประกอบด้วยการกสิกรรมเป็นหลัก ในปี ๒๕๒๔ มีพื้นที่ทำการเกษตรถึง ๑๑๓,๑๒๑ ไร่หรือร้อยละ ๗๔.๒๓ ของพื้นที่เกาะสมุย มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญคือ มะพร้าวซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกถึง ๑๐๓,๓๓๔ ไร่ หรือร้อยละ ๘๑.๓๔ ของพื้นที่ทำการเกษตร ส่วนพืชรองลงมา ได้แก่ ข้าวและสวนผลไม้ (ทุเรียน เงาะ มะม่วง พืชพันธุ์ และลางสาด) นอกจากนี้ยังมีการทำสวนยาง กาแฟ และโกโก้ แต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่เกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ ๒.๗

ในปัจจุบันการทำกสิกรรมโดยเฉพาะพืชหลักที่สำคัญ คือ มะพร้าว กำลังประสบปัญหาทางด้านผลผลิตต่ำซึ่งเกิดจากภาวะฝนแล้งและปัญหาทางด้านการตลาด คือ ราคาดมะพร้าวที่ตกต่ำโดยมีสาเหตุมาจากการสั่งเข้าน้ำมันพืชจากต่างประเทศซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไข

การผลิตทางการเกษตรที่มีความสำคัญระดับรองลงมา ได้แก่ การทำประมงทะเล เป็นประมงชายฝั่งขนาดเล็ก ในปี ๒๕๒๗ มีเรือประมงทั้งหมด ๔๐ ลำ ผู้ประกอบอาชีพประมงมี

ตารางที่ ๒.๗ พื้นที่เกษตรจำแนกรายตำบล เกาะสมุย ปี ๒๕๒๔

ตำบล	พื้นที่(ไร่)	พื้นที่ตามประเภทการเพาะปลูก (ไร่)						
		มะพร้าว	ข้าว	กาแฟ	ยาง	ผลไม้	พืชไร่	พืชผัก
อ่างทอง	๑๒, ๘๑๒	๑๒, ๑๗๐	๑๐๘	๔๐	๑๐	๔๕๐	๑๒๘	๕
ลิปะน้อย	๑๐, ๕๐๐	๘, ๓๘๕	๖๗๕	๒๐	๕	๓๐๐	๑๐๐	๖
ดลิ่งงาม	๑๕, ๐๘๘	๑๓, ๘๑๘	๕๐๕	๔๐	๕	๒๐๐	๕๐๐	๒๐
หน้าเมือง	๑๘, ๐๖๘	๑๕, ๒๗๓	๒, ๕๘๑	๒๕๐	๒๕๐	๔๐๐	๓๐๐	๑๕
มะเร็ต	๑๕, ๖๘๑	๑๔, ๕๓๒	๓๕๖	๖๐	๘๐	๓๕๐	๑๕๐	๑๓
แม่น้ำ	๑๗, ๘๐๘	๑๖, ๘๒๒	๓๘๘	๕๐	๕๐	๒๕๑	๑๕๐	๗
บ่อผุด	๒๒, ๐๖๒	๒๑, ๒๒๘	๔๕๗	๓๐	-	๒๑๐	๑๐๐	๗
รวม	๑๑๓, ๑๒๑	๑๐๓, ๓๓๘	๕, ๐๖๐	๕๐๐	๔๐๐	๒, ๑๕๑	๑, ๔๒๘	๗๓

ที่มา : แผนพัฒนาอำเภอสมุย ปี ๒๕๒๔

ประมาณ ๑๐๐ ครอบครัวยุ ในปีหนึ่ง ๆ สามารถออกหาปลาได้เพียง ๔-๕ เดือน เพราะมีช่วงมรสุมพัดผ่านไม่สามารถออกจับปลาได้ ในปัจจุบันความต้องการบริโภคสัตว์น้ำมีสูงมาก โดยเฉพาะเพื่อบริการนักท่องเที่ยว สัตว์น้ำที่จับได้จึงไม่เพียงพอสำหรับบริโภคต้องนำเข้าจากภายนอก แต่ถ้ามีการส่งเสริมทางการประมงโดยใช้เรือขนาดกลางและขนาดใหญ่ก็จะเพิ่มขีดความสามารถในการจับสัตว์น้ำได้กว้างขวางและเพียงพอแก่ความต้องการของผู้บริโภค

ส่วนการผลิตอีกสาขา คือ การเลี้ยงสัตว์ สัตว์เลี้ยงที่นิยมเลี้ยงได้แก่ สุกร และกระปือ แต่โคนิยมเลี้ยงกันน้อยมาก ส่วนสัตว์ปีกนิยมเลี้ยงไก่อมากกว่าเป็ด ในปี ๒๕๒๗ มี สุกร โค กระปือ เป็ด และไก่ ที่เลี้ยงในเกาะสมุยจำนวน ๓๓๑๕ , ๔๘ , ๑๑๒๘ , ๕๘๐ และ ๔๓๒๐ ตัวตามลำดับ ซึ่งขนาดของฟาร์มที่เลี้ยง เป็นฟาร์มขนาดเล็กเพื่อการใช้งานและจำหน่ายเพื่อบริโภคภายในท้องถิ่นเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงกระปือชนเพื่อแสดง เป็นกีฬาให้นักท่องเที่ยวชมอีกด้วย ปริมาณการเลี้ยงนี้ไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายใน ซึ่งมีการขยายตัวขึ้นจากการท่องเที่ยว ทำให้ปัจจุบันต้องมีการสั่งซื้อสัตว์ที่เป็นอาหารมาจากแผ่นดินใหญ่

(๑.๒) การท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวของเกาะสมุยได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้หลั่งไหลมาเป็นจำนวนมาก ในปี ๒๕๒๗ มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเกาะสมุยถึง ๑๔๒,๓๑๗ คน โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ๑๑๗,๒๗๘ คนและชาวต่างประเทศ ๒๕,๐๓๙ คน ก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนจากนักท่องเที่ยวถึง ๑๕๔.๘๑ ล้านบาท ดังแสดงในตารางที่ ๒.๘

ตารางที่ ๒.๘ จำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณเงินหมุนเวียนจากการท่องเที่ยวในสุขาภิบาลเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗

นักท่องเที่ยว	จำนวน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยบาท/คน	จำนวนเงินหมุนเวียน (ล้านบาท)
ชาวไทย	๑๑๗,๒๗๘	๘๗๔.๔	๑๐๓.๑๓
ชาวต่างประเทศ	๒๕,๐๓๙	๒,๐๖๔.๒	๕๑.๖๘
รวม	๑๔๒,๓๑๗	-	๑๕๔.๘๑

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายต่อคนไม่รวมค่าพาหนะ

ที่มา : "แผนหลักพัฒนาท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฏร์ธานี"

การท่องเที่ยวเริ่มมีบทบาทที่สำคัญต่อฐานะทางเศรษฐกิจของเกาะสมุย กล่าวคือ แต่เดิมประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อการท่องเที่ยวได้เข้ามา มีบทบาททำให้เกิดการจ้างงานของประชากรในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการ การท่องเที่ยว เช่น การบริการที่พัก ร้านอาหาร การบริการขนส่ง การผลิตและจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งเป็นการขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาการว่างงานแอบแฝงจากการประกอบอาชีพทำการเกษตรและได้มาซึ่งเงินตราจากต่างประเทศอีกด้วย

ในปัจจุบันมีการบริการการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางซึ่งประกอบด้วยสถานที่พักถึง ๔๑ แห่ง มีจำนวนห้องพักทั้งหมด ๑,๒๕๔ ห้อง โดยสถานที่พักแต่ละแห่งจะมีร้านอาหารไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมี บริการรถเช่า บริการนำเที่ยว และร้านขายของที่ระลึกและสินค้า

พื้นเมืองตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการการท่องเที่ยวดังกล่าวได้อย่างสะดวกสบาย สถานบริการต่าง ๆ เหล่านี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น (ประมาณร้อยละ ๔๐) ดังนั้นรายได้จึงตกอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรในเกาะสมุยดีขึ้น

(๑.๓) การค้าและการบริการ ในปี ๒๕๒๔ มีร้านค้าและสถานบริการประเภทต่าง ๆ รวมกันกว่า ๗๒๖ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าย่อยจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคประเภทอาหารและเครื่องคี่ม เสื้อผ้า และสินค้าเฉพาะอย่างเช่น ของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ส่วนสถานบริการได้แก่ สถานเสริมสวย และโรงแรมรสป ดังแสดงในตารางที่ ๒.๔

กิจกรรมทางการค้าและการบริการในช่วงที่ผ่านมา (ปี ๒๕๒๔-๒๕๒๖) ได้ขยายตัวมาโดยตลอด อันมีผลสืบเนื่องมาจากการขยายตัวทางการท่องเที่ยวเพราะการค้าและการบริการส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบกับการพัฒนาการคมนาคมทำให้เกาะสมุยติดต่อกับผืนแผ่นดินใหญ่ได้สะดวกยิ่งขึ้น จึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้ามากขึ้น นอกจากนั้นเกาะสมุยยังเป็นตลาดขายส่งมะพร้าวแห้งที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานีอีกด้วย

ตารางที่ ๒.๔ จำนวนร้านค้าและบริการในสุขาภิบาลเกาะสมุย ปี ๒๕๒๔-๒๖ และปี ๒๕๒๔

การค้าและบริการ	ปี ๒๕๒๔	ปี ๒๕๒๕	ปี ๒๕๒๖	ปี ๒๕๒๗	ปี ๒๕๒๘
ร้านค้า เครื่องชำต่าง ๆ	๘๑	๑๐๒	๑๐๔	na	๑๔๒
ร้านค้า เครื่องคี่ม-อาหาร	๗๐	๘๒	๘๖	๑๖๐	๑๑๘
ร้านเสื้อผ้า	๔๐	๔๕	๔๖	na	๑๐๔
ร้านบริการ เสริมสวย	๘	๑๐	๑๑	na	๑๓
ร้านอุปกรณ์เครื่องเหล็ก-เครื่องยนต์	๑๐	๑๒	๑๒	na	๑๑
ร้านอุปกรณ์ไฟฟ้า-วิทยุ	๑๐	๑๒	๑๒	na	๑๐
ร้านขายสินค้า เฉพาะอย่างอื่น ๆ	๒๘๘	๒๘๓	๒๘๓	na	๓๐๔
ตลาดสด	๑	๑	๑	na	๑
โรงแรมรสป	๒	๒	๒	na	๒
โรงแรม	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
ปั้งกาโลว์	na	na	na	๘๑	na

หมายเหตุ : na = ไม่มีข้อมูลที่แน่นอน

ที่มา : (๑) ปี ๒๕๒๔-๒๕๒๘ จากรายงานประจำปีสุขาภิบาลเกาะสมุย

(๒) แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี, วท. ๒๕๒๘

(๑.๔) อุตสาหกรรม ในปี ๒๕๒๗ อำเภอเกาะสมุยมีจำนวนโรงงานทั้งหมด ๗๐ โรง มีเงินลงทุนกว่า ๑๗.๕๔ ล้านบาท และมีการจ้างงานกว่า ๑๕๐ คน โรงงานส่วนใหญ่ประกอบด้วย โรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร คือ โรงสีข้าว โรงงานหีบน้ำมันมะพร้าว และโรงงานแปรรูปไม้จากไม้มะพร้าว ส่วนโรงงานประเภทอื่น ๆ ได้แก่ โรงงานซ่อมเครื่องจักรเครื่องยนต์ โรงไม้หิน โรงงานผลิตอาหารและโรงน้ำแข็ง (ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๒.๑๐) แต่โรงงานต่าง ๆ เหล่านี้เป็นโรงงานขนาดเล็ก มีการลงทุนและการจ้างงานต่ำ จึงมีบทบาทต่อฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสาขาอื่น

และเมื่อพิจารณาถึงสภาพการผลิตของโรงงานประเภทต่าง ๆ ปรากฏว่า โรงงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการผลิต ยกเว้นโรงงานหีบน้ำมันมะพร้าว ซึ่งกำลังประสบปัญหาขาดแคลนมะพร้าวที่จะป้อนโรงงาน เพราะมีสาเหตุมาจากภาวะฝนแล้ง ทำให้ผลผลิตมะพร้าวลดลง และปัญหาราคาน้ำมันมะพร้าวที่ตกต่ำอันเนื่องมาจาก การแข่งขันทางด้านราคาของน้ำมันพืชชนิดอื่นจากต่างประเทศ จึงมีผลทำให้โรงงานบางแห่งต้องปิดกิจการลงชั่วคราวหรือไม่ก็ลดกำลังผลิตลง

ตารางที่ ๒.๑๐ โรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ของเกาะสมุย
ปี ๒๕๒๕

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน (โรง)
*โรงสีข้าว	๕๐
โรงงานหีบน้ำมันมะพร้าว	๔
โรงงานแปรรูปไม้จากไม้มะพร้าว	๔
*โรงงานซ่อมเครื่องจักรเครื่องยนต์	๑๒
โรงไม้หิน	๑
โรงน้ำแข็ง	๒
อื่น ๆ	๒
รวม	๗๐

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : *โรงสีข้าว โรงงานซ่อมเครื่องจักร เครื่องยนต์

ที่มา : รายงานประจำปีของสขามิบาลเกาะสมุย

(เป็นโรงงานขนาดเล็ก ซึ่งไม่ได้ขอจดทะเบียนตาม พรบ.โรงงาน)

นอกจากโรงงานอุตสาหกรรมที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว เกาะสมุยยังมีการทำหัตถกรรมประเภทของที่ระลึกต่าง ๆ ซึ่งใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น เช่น การทำหมวก การสานตะกร้า และภาชนะต่าง ๆ จากมะพร้าว การทำของที่ระลึกจากเปลือกหอยและสัตว์ทะเล ซึ่งการทำหัตถกรรมประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในการผลิตที่สูง เพราะใช้ฝีมือแรงงานเป็นส่วนใหญ่ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มีเอกลักษณ์และเป็นศิลปะเฉพาะเหมาะสำหรับ เป็นของที่ระลึกหรือของขวัญแก่ผู้ที่มาเยือนโดยเฉพาะนักท่องเที่ยว

(๒) การประกอบอาชีพและรายได้ของประชากร อาชีพหลักที่สำคัญของประชากรเกาะสมุย คือ อาชีพทำการเกษตร ซึ่งมีประชากรประกอบอาชีพนี้ถึงร้อยละ ๖๘.๕ โดยเฉพาะการทำสวนมะพร้าวที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ ๖๐ ส่วนอาชีพที่รองลงมา ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย และรับราชการ ตามลำดับ (ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๒.๑๑)

ตารางที่ ๒.๑๑ สัดส่วนอาชีพประชากรอำเภอเกาะสมุย ปี ๒๕๒๖

อาชีพ	ร้อยละ
ทำนา	๑.๕
ทำสวน	๖๐.๐
รับราชการ	๕.๕
ค้าขาย	๑๐.๐
ประมง	๗.๐
รับจ้าง	๑๖.๐
รวม	๑๐๐.๐

ที่มา : ที่ดินอำเภอเกาะสมุย รายงานการสำรวจข้อมูลที่ดิน
โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่ดิน ปี ๒๕๒๗

ในกลุ่มของประชากรที่ประกอบอาชีพหลักทางการเกษตรนั้น มักจะมีการประกอบอาชีพอื่น ๆ ควบคู่กันไป เช่น รับจ้าง ค้าขาย การทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ผลิตและจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะในการทำการเกษตรนั้นจะมีช่วงเวลาที่ว่างที่สามารถไปประกอบอาชีพอื่นได้

จากการสำรวจรายได้ของประชากรในสาขาอาชีพต่าง ๆ ปรากฏว่า ประชากรของเกาะสมุยมีรายได้เฉลี่ย ๘,๗๐๓ บาท/คน/ปี ซึ่งมีระดับรายได้อันดับที่ ๘ ในจำนวนสุขาภิบาลและเทศบาลทั้งหมด ๑๖ แห่ง

๒.๑ การบริหาร การปกครอง และคลังท้องถิ่น

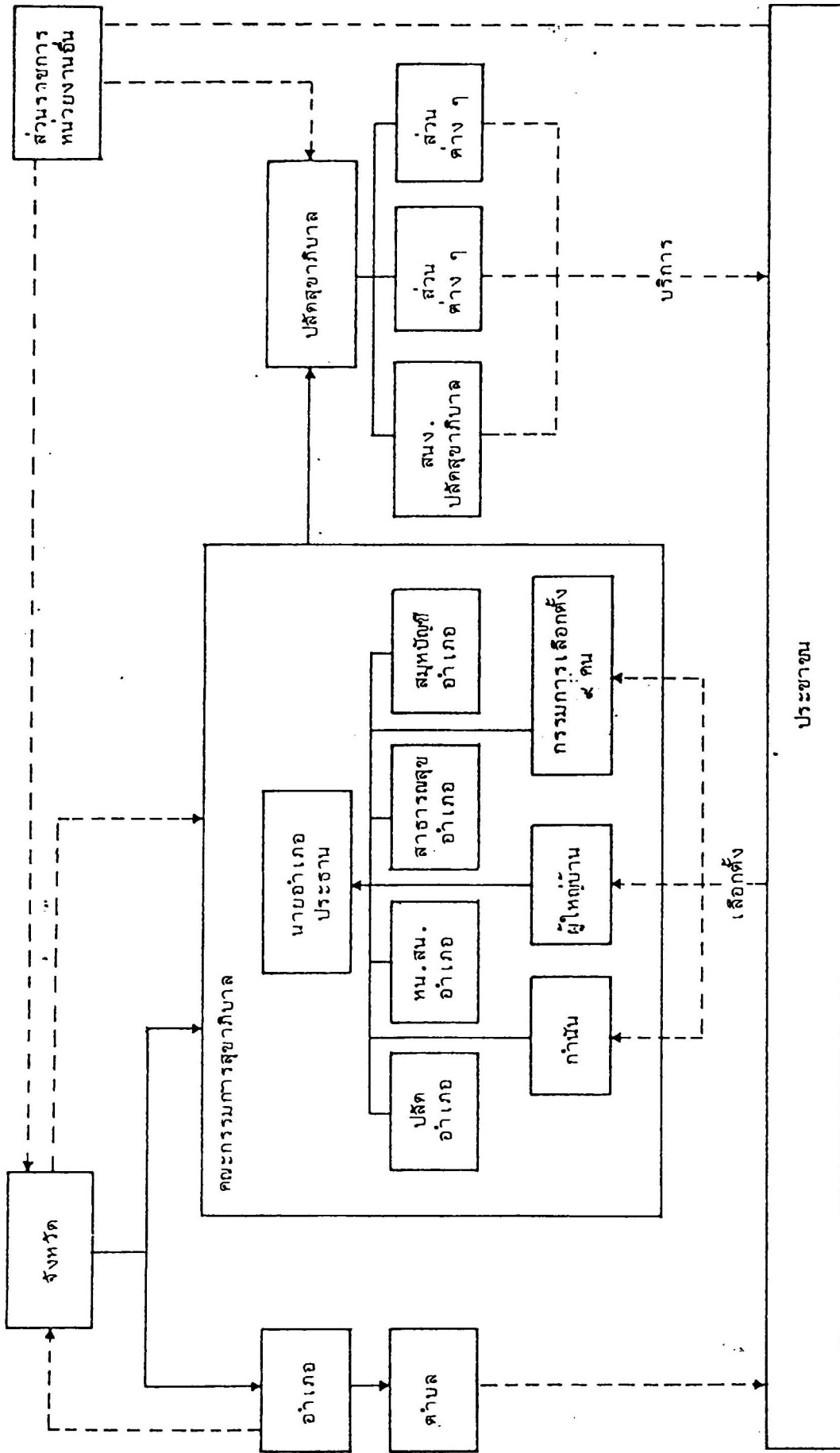
๒.๑.๑ การบริหารและการปกครอง

สุขาภิบาลเป็นหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง (ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๔) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายอำนาจให้ประชากรปกครองตนเอง สำหรับชุมชนที่ยังมีขนาดเล็กและมีรายได้ไม่สูงพอที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาล

สุขาภิบาลมีฐานะ เป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ที่สามารถกระทำได้หลายประการ ซึ่งเกี่ยวกับการบำรุงท้องถิ่นเป็นหลัก คือ ด้านการบำรุงการสาธารณสุขและสุขาภิบาล โครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านพาณิชย์ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการทำมาหากินของราษฎร โดยสุขาภิบาลมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ หรือได้รับส่วนแบ่งรายได้จากรัฐบาลตามที่กฎหมายกำหนด

สุขาภิบาลยังมิใช่การปกครองส่วนท้องถิ่นเต็มรูปแบบ แต่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการปกครองส่วนภูมิภาค เพราะมีผู้บริหารทั้งที่เป็นข้าราชการประจำ ได้แก่ (นายอำเภอ เป็นประธาน, ปลัดอำเภอ, หน.สถานีตำรวจ, สาธารณสุขอำเภอ สมุหบัญชีอำเภอ) และผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของราษฎร (ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการเลือกตั้งอีก ๘ คน) โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย โดยผู้ว่าราชการจังหวัด (รูปที่ ๒.๗)

สุขาภิบาลเกาะสมุย ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งอำเภอ (ยกเว้นบ้านเกาะพะลวย และ หมู่เกาะอ่างทอง) การบริหารสุขาภิบาลมีข้าราชการปฏิบัติงานสุขาภิบาล ๖ คน คือ นายอำเภอ, ปลัดสุขาภิบาล, หัวหน้าส่วนราชการสาธารณสุข (สาธารณสุขอำเภอ), หัวหน้าส่วนรักษาความสงบ (สารวัตรใหญ่), หัวหน้าส่วนการคลัง, สมุหบัญชีสุขาภิบาล โดยมีกรรมการเลือกตั้ง ๘ คน (ปี ๒๕๒๔) กำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และมีคณงานลูกจ้างอีก ๑๔ คน

การบริการ และการบังคับบัญชา

การประสานงาน, เสนอความเห็น และการให้บริการ

รูปที่ ๒.๗ แสดงการบริหารราชการสุขภาพจังหวัด

ลักษณะการปฏิบัติงานมีความซ้ำซ้อนกันบ้างระหว่างราชการส่วนท้องถิ่น (สุขาภิบาล) กับราชการส่วนภูมิภาค (อำเภอ) อีกทั้งการจัดพื้นที่ทั้งอำเภอเป็นสุขาภิบาล ทำให้เกาะสมุยขาดโอกาสในการพัฒนาบางประเภทที่กำหนดให้ดำเนินการสำหรับชนบทเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการประสานงานระหว่างอำเภอ สุขาภิบาล จังหวัด รวมทั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด) ทำให้การบริหารงานไม่เกิดปัญหามากมายนัก

๒.๓.๒ สถานะการคลังสุขาภิบาลเกาะสมุย

(๑) สภาพทั่วไป

โครงสร้างทางการคลังท้องถิ่นสุขาภิบาลเกาะสมุย มีแหล่งที่มาของรายรับ และรายจ่าย ดังนี้

รายรับ

(๑.๑) ภาษีอากรที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ รายได้เหล่านี้เป็นของรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการของท้องถิ่นเอง ประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และอากรฆ่าสัตว์

(๑.๒) ภาษีที่รัฐจัดเก็บ แล้วจัดสรรให้รัฐบาลท้องถิ่น โดยมีลักษณะการจัดสรร ให้แตกต่างกัน คือ

- รัฐบาลกลางจัดเก็บเองแล้วจัดสรรให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ และล้อเลื่อน และภาษีที่จัดเก็บจากข้าวส่งออก

- รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ ๑๐ ได้แก่ ภาษีสุราและเครื่องดื่ม อากรมทรสพ ภาษีการพนัน ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักร รายได้ส่วนนี้จะถูกส่งไปยังส่วนกลาง เพื่อจัดสรรกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

(๑.๓) รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร ได้แก่ ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการ และออกใบอนุญาต เช่น ค่าเก็บขยะ ค่าทำใบอนุญาตโฆษณา เป็นต้น รวมทั้งรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

(๑.๔) เงินอุดหนุนจากส่วนกลาง ซึ่งแบ่งเป็น

- เงินอุดหนุนทั่วไป เป็นเงินอุดหนุนที่ไม่มีเงื่อนไขในการใช้จ่าย

- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางกำหนด
เงื่อนไขในการใช้จ่ายอย่างชัดเจน เช่น เงินอุดหนุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

(๑.๔) รายรับอื่น ได้แก่ งบประมาณเฉพาะการและเงินสะสม

รายจ่าย

(๑.๖) งบกลาง ได้แก่ ค่าชำระหนี้และดอกเบี้ย รายจ่ายตามข้อผูกพัน
เงินสำรองจ่าย เงินช่วยเหลือ

(๑.๗) รายจ่ายของหน่วยงาน ได้แก่ ค่าจ้างและค่าตอบแทน ค่าใช้สอย
ค่าวัสดุ และครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ๆ

(๑.๘) รายจ่ายพิเศษ ได้แก่ รายจ่ายจากเงินสดและจากเงินอุดหนุน
เฉพาะกิจ

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงสถานการณ์รายรับและรายจ่ายของสุขาภิบาลเกาะสมุย
ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖

(๒) การวิเคราะห์ทางการคลังของสุขาภิบาลเกาะสมุย

(๒.๑) รายรับ

ในปี ๒๕๒๖ สุขาภิบาลเกาะสมุยมีรายรับส่วนใหญ่จากเงินอุดหนุน
จากรัฐบาล รองลงมาคือ ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดสรรให้และภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง รายรับ
ดังกล่าวมีสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๘๘, ๓๑.๘๐ และ ๑๖.๕๑ ของรายรับทั้งสิ้น ตามลำดับ

ตั้งแต่ปี ๒๕๒๓-๒๕๒๖ รายรับของสุขาภิบาลเกาะสมุยเพิ่มขึ้นในอัตรา
เฉลี่ยร้อยละ ๕.๗๑ โดยที่ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดสรรให้ ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่ไม่ใช่
ภาษีเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๕๓, ๑.๕๔ และ ๐.๓๘ ตามลำดับ รายรับอื่นที่มีอัตราการ
เพิ่มเฉลี่ยค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับอื่น ๆ (ร้อยละ ๑๔.๑๔) คือ งบประมาณเฉพาะการ
แต่รายได้ส่วนนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของรัฐบาล การเพิ่มขึ้นหรือลดลงอยู่นอกเหนือความสามารถ
ที่ท้องถิ่นจะควบคุมหรือกำหนดได้

(๒.๒) ฐานรายได้

เราพิจารณารายได้เฉพาะรายได้ที่แท้จริง ซึ่งแบ่งเป็น รายได้จาก

ภาชอากรและรายได้ที่ไม่ใช่ภาช ฐานรายได้ที่สำคัญของสุขาภิบาลเกาะสมุย คือ ภาชที่รัฐบาลจัดสรรให้และภาชที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงด้วยแล้ว พบว่า ภาชที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยน้อยกว่าภาชที่รัฐบาลจัดสรรให้มาก รายได้จากภาชทั้งสองชนิดที่มีมูลค่าใกล้เคียงกันในช่วงปี ๒๕๒๒-๒๕๒๔ เริ่มแตกต่างกันและมีแนวโน้มว่าส่วนต่าง ๆ นี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณารายได้ที่ไม่ใช่ภาช พบว่ารายได้ส่วนนี้มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่ำมาก คือ ร้อยละ ๐.๓๔๕ โดยที่รายได้ส่วนนี้เกือบทั้งหมดมาจาก รายได้จากทรัพย์สินและค่าธรรมเนียม ซึ่งแม้ว่ารายได้จากค่าธรรมเนียมจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่รายได้จากทรัพย์สินของสุขาภิบาลเกาะสมุยกลับลดลง โดยเฉพาะในปี ๒๕๒๖ รายได้ที่ไม่ใช่ภาชนี้คล้ายกับการดำเนินงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สุขาภิบาลเกาะสมุยยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารกิจการต่าง ๆ (ดังแสดงในตารางที่ ๒.๑๒)

(๒.๓) รายจ่าย

ในปี ๒๕๒๖ รายจ่ายของสุขาภิบาลเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุน รองลงมาเป็นค่าวัสดุครุภัณฑ์ และรายจ่ายเพื่อการจ้างงาน โดยมีสัดส่วนในรายจ่ายทั้งสิ้นเป็นร้อยละ ๖๒.๔๘, ๑๓.๓๘ และ ๑๓.๑๑ ตามลำดับ

ในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๖ รายจ่ายสุขาภิบาลเกาะสมุยเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๔.๘๔ เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ๆ มีอัตราเพิ่มสูงมาก แต่ค่าใช้จ่าย ๒ รายการนี้มีมูลค่าและสัดส่วนในรายจ่ายน้อยมาก รายจ่ายที่มีอัตราการเพิ่มสูงอีกรายการหนึ่ง คือ ค่าวัสดุครุภัณฑ์ (ร้อยละ ๓๔.๖๐) ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนมีอัตราการเพิ่มต่ำมาก

(๒.๔) ความสามารถในการพึ่งตนเอง

สัดส่วนระหว่างรายได้ทั้งหมดต่อเงินอุดหนุน ของสุขาภิบาลเกาะสมุยค่อนข้างต่ำ แสดงว่า สุขาภิบาลเกาะสมุยต้องพึ่งพิงเงินอุดหนุนจากส่วนกลางมาก ความสามารถในการพึ่งตนเองอยู่ในระดับต่ำ ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนดังกล่าว ในช่วงปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖ พบว่า สัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยที่ต่ำมาก และตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ สัดส่วนนี้มีแนวโน้มลดลง ชี้ให้เห็นว่า สุขาภิบาลเกาะสมุยมีแนวโน้มจะพึ่งส่วนกลางมากขึ้น

ตารางที่ ๒.๑๒ สถานะการคลังของรัฐบาลเกาะสมุยปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖

รายการ	๒๕๒๒		๒๕๒๓			๒๕๒๔			๒๕๒๕			ปี ที่ เริ่ม ใช้ ปี ที่ :
	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	ปี ที่ เริ่ม	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	ปี ที่ เริ่ม	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	ปี ที่ เริ่ม	
๑) รายได้จริง												
๑.๑ ภาษีอากร	๑,๕๖๖,๕๕๐	๕๕.๓๖	๑,๖๓๑,๓๒๕	๕๕.๓๖	๑๖,๕๓๕	๑,๖๓๑,๓๒๕	๕๕.๓๖	๑๖,๕๓๕	๑,๖๓๑,๓๒๕	๕๕.๓๖	๑๖,๕๓๕	๕.๐๓
- หองถิ่น	๑,๒๓๕,๓๖๐	๓๙.๕๓	๑,๑๕๕,๕๖๕	๓๖.๕๓	๑๖,๕๓๕	๑,๑๕๕,๕๖๕	๓๖.๕๓	๑๖,๕๓๕	๑,๑๕๕,๕๖๕	๓๖.๕๓	๑๖,๕๓๕	๕.๐๓
- รัฐบาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี	๖๑๑,๑๓๕	๑๙.๕๐	๖๐๖,๑๐๐	๑๙.๕๐	๑๖,๕๓๕	๖๐๖,๑๐๐	๑๙.๕๐	๑๖,๕๓๕	๖๐๖,๑๐๐	๑๙.๕๐	๑๖,๕๓๕	๕.๐๓
๑.๒ รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี	๖๒๗,๖๖๖	๒๐.๕๐	๕๕๖,๓๓๑	๒๐.๕๐	-๑๖,๕๓๕	๕๕๖,๓๓๑	๒๐.๕๐	-๑๖,๕๓๕	๕๕๖,๓๓๑	๒๐.๕๐	-๑๖,๕๓๕	๕.๐๓
- รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี	๒๕๗,๕๖๐	๘.๒๓	๓๓๖,๓๖๖	๑๐.๕๕	๓๐,๕๕๕	๓๓๖,๓๖๖	๑๐.๕๕	๓๐,๕๕๕	๓๓๖,๓๖๖	๑๐.๕๕	๓๐,๕๕๕	๕.๐๓
- ค่าธรรมเนียม	๘๖,๓๕๐	๒.๗๖	๗๕,๗๕๕	๒.๓๖	-๑๐,๕๕๕	๗๕,๗๕๕	๒.๓๖	-๑๐,๕๕๕	๗๕,๗๕๕	๒.๓๖	-๑๐,๕๕๕	๕.๐๓
- รายได้จากทรัพย์สิน	๑๖๕,๖๖๐	๕.๒๔	๑๖๖,๕๖๖	๕.๒๔	๓๐,๕๕๕	๑๖๖,๕๖๖	๕.๒๔	๓๐,๕๕๕	๑๖๖,๕๖๖	๕.๒๔	๓๐,๕๕๕	๕.๐๓
- รายได้จากสาธารณูปโภค	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- รายได้เบ็ดเตล็ด	๕๕๐	๐.๐๑	๕๕๖,๓๓๑	๑๗.๕๑	๓๐,๕๕๕	๕๕๖,๓๓๑	๑๗.๕๑	๓๐,๕๕๕	๕๕๖,๓๓๑	๑๗.๕๑	๓๐,๕๕๕	๕.๐๓
๒) เงินอุดหนุน	๑,๕๕๗,๒๕๐	๕๓.๕๕	๑,๐๖๓,๒๒๗	๓๔.๕๕	-๒๕,๕๕๕	๑,๐๖๓,๒๒๗	๓๔.๕๕	-๒๕,๕๕๕	๑,๐๖๓,๒๒๗	๓๔.๕๕	-๒๕,๕๕๕	๕.๐๓
๒.๑ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	๑,๕๕๕,๒๕๐	๕๖.๖๑	๑,๐๖๓,๒๒๗	๓๔.๕๕	-๒๕,๕๕๕	๑,๐๖๓,๒๒๗	๓๔.๕๕	-๒๕,๕๕๕	๑,๐๖๓,๒๒๗	๓๔.๕๕	-๒๕,๕๕๕	๕.๐๓
๒.๒ เงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล	๓๕,๐๐๐	๑.๒๕	-	-	-๑๐๐,๐๐๐	-	-	-	-	-	-	-
๓) รายรับอื่น	๑๕๐,๐๒๗	๕.๑๙	๑๕๑,๕๐๕	๕.๐๖	-๕,๕๕๕	๑๕๑,๕๐๕	๕.๐๖	-๕,๕๕๕	๑๕๑,๕๐๕	๕.๐๖	-๕,๕๕๕	๕.๐๓
๓.๑ งบประมาณเฉพาะกิจ	๑๕๐,๐๒๗	๕.๑๙	๑๕๑,๕๐๕	๕.๐๖	-๕,๕๕๕	๑๕๑,๕๐๕	๕.๐๖	-๕,๕๕๕	๑๕๑,๕๐๕	๕.๐๖	-๕,๕๕๕	๕.๐๓
๓.๒ เงินสะสม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A. รวมรายรับทั้งสิ้น	๓,๑๓๓,๕๕๗	๑๐๐.๐๐	๒,๖๕๕,๕๖๖	๑๐๐.๐๐	-๑๕,๕๕๕	๒,๖๕๕,๕๖๖	๑๐๐.๐๐	-๑๕,๕๕๕	๒,๖๕๕,๕๖๖	๑๐๐.๐๐	-๑๕,๕๕๕	๕.๐๓

(๒.๕) ศักยภาพของท้องถิ่นในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากการลงทุน การพิจารณาศักยภาพของท้องถิ่นในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงเป็นที่พิจารณาว่าสุขาภิบาลเกาะสมุยได้ใช้รายได้ของสุขาภิบาลเองไปในการลงทุนเมากน้อยแค่ไหน จากสัดส่วนของค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุนของสุขาภิบาลเกาะสมุย ซึ่งในช่วงปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖ เป็นร้อยละ ๑๔.๒๗, ๓๓.๖๔, ๒๘.๗๓, ๑๗.๒๕ ตามลำดับ สัดส่วนนี้ค่อนข้างต่ำ และลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ เป็นต้นมา แสดงให้เห็นว่าสุขาภิบาลเกาะสมุยขาดศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตของท้องถิ่น และมีแนวโน้มจะต้องพึ่งส่วนกลางเพิ่มขึ้นอีก

(๒.๖) เปรียบเทียบรายรับรายจ่าย

ในช่วงปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖ สุขาภิบาลเกาะสมุยมีรายได้ที่แท้จริงน้อยกว่ารายจ่ายเป็นจำนวนมากทุกปี แต่เมื่อรวมเงินช่วยเหลือจากส่วนกลางแล้ว รายรับรวมจะเกินกว่ารายจ่ายรวมทุกปีเช่นกัน โครงสร้างเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่าสุขาภิบาลเกาะสมุยต้องพึ่งความช่วยเหลือจากส่วนกลางมาก และการพัฒนาที่ผ่านมาใช้เงินอุดหนุนจากส่วนกลางเป็นสำคัญ

ในการพัฒนาต่อไปของสุขาภิบาลเกาะสมุย อาจจำเป็นต้องได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนอื่น ๆ หรือหันไปพึ่งตนเองมากขึ้นโดยปรับปรุงทางด้านรายรับและรายจ่ายให้สามารถจัดเก็บได้มากขึ้น และใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สถานการณ์คลังในปี ๒๕๒๔ สุขาภิบาลเกาะสมุยมีรายได้หรือรายจ่ายสูงขึ้นไม่มากนัก แต่มีสัดส่วนการจัดเก็บรายได้เองสูงขึ้น (ตารางที่ ๒.๑๓) พึ่งพาเงินอุดหนุนจากส่วนกลางในสัดส่วนที่ลดลง อย่างไรก็ตาม การพึ่งพายังมีอัตราที่สูง แต่อย่างไรก็ตามสุขาภิบาลเกาะสมุยยังมีความจำเป็นในการได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนกลาง ทั้งนี้เพื่อจะได้พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง อีกทั้งการเป็นสุขาภิบาลขนาดใหญ่ย่อมเกินกำลังของสุขาภิบาลที่จะดำเนินการได้

ตารางที่ ๒.๑๓ สถานะการคลังสุขภาพเกาะสมุย, ปี ๒๕๒๔

รายรับ		รายจ่าย		สัดส่วน %
จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	
๑. รายได้จริง				
๑.๑ ภาษี	๒,๕๓๑,๒๗๖.๗๗	๑. รายจ่ายทั่วไป	๓,๖๗๓,๗๖๖.๘๔	๔๗.๕๔
๑.๒ ไม่ใช่ภาษี	๒,๐๘๗,๐๕๗.๕๖	๑.๑ รายจ่ายประจำ	๒,๕๒๗,๕๑๖.๘๔	๖๗.๑๑
- ค่าธรรมเนียม	๑๒๔,๖๔๐.๒๖	งบกลาง		
- จากทรัพย์สิน	๑๒๔,๖๔๐.๒๖	- ภาครัฐ		
- จากสาธารณสุขโลก	๒๖๓,๕๒๘.๐๔	- อนุมัติ		
- เบ็ดเตล็ด	-	- สำรองจ่าย		
๒. เงินอุดหนุนและอื่น ๆ	๕๔,๐๐๐.๘๖	หน่วยงาน	๑๐๓,๕๖๔.๐๐	
- เงินอุดหนุน	๑,๒๓๔,๘๗๕.๐๐	- ค่าจ้าง/ตอบแทน	๖๔๔,๔๔๔.๐๐	
- เงิน	-	- วัสดุ	๕๔๑,๔๕๐.๐๐	
- เงินสะสม	-	- วัสดุคงเหลือ	๖๔๔,๐๘๕.๗๕	
- เงินอื่น ๆ (อุดหนุนเฉพาะกิจ)	๑,๑๕๖,๒๕๐.๐๐	- ที่ดินสิ่งก่อสร้าง	๕๑๒,๐๐๐.๐๐	
- เงินเฉพาะการ (ประจำปี)	๔๓,๖๒๕.๐๐	- สาธารณูปโภค	๑๐,๕๑๘.๗๔	
		- อื่น ๆ (เงินอุดหนุน)	๕๖,๘๔๕.๓๖	
		๑.๒ รายจ่ายพิเศษ	๑,๑๕๖,๒๕๐.๐๐	๓๐.๔๓
		- จากเงินสะสม		
		- อุดหนุนเฉพาะกิจ	๑,๑๕๖,๒๕๐.๐๐	
รวม	๓,๗๗๑,๑๕๐.๗๗	๒. งบเฉพาะการ (ประจำปี)	๔๒,๖๘๘.๗๒	๒.๕๖
		รวม	๓,๗๖๖,๔๕๕.๖๑	๑๐๐.๐๐
รายได้รวม-รายจ่ายรวม	๔,๖๔๕.๑๖ บาท			
รายได้จริง-รายจ่ายรวม	-๑,๒๓๔,๑๗๘.๘๔ บาท			
รายจ่าย:ประชากร	๑๓๑.๗๕ บาท/คน			
รายได้:ประชากร	๑๓๑.๕๒ บาท/คน			

ที่มา : รายงานประจำปีสุขภาพเกาะสมุย, ปี ๒๕๒๔

๒.๔ โครงสร้างพื้นฐานและบริการ

๒.๔.๑ การสำรวจแบบโทท

(๑) การไฟฟ้า

การบริการด้านไฟฟ้าอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าสุราษฎร์ธานี อำเภอกោះสมุย ซึ่งสังกัดกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ปัจจุบัน มีโรงจักรผลิตกระแสไฟฟ้า ๓ โรง ให้บริการแก่ชุมชนในจำนวน ๗ หมู่บ้าน ดังนี้

- โรงไฟฟ้าตำบลอ่างทอง กำลังการผลิต ๓๐๐ K.V.A. จ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับชุมชนตลาดอ่างทอง ตำบลอ่างทอง อันเป็นชุมชนศูนย์กลางที่ใหญ่ที่สุด จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด ๔๐๐ ราย
- โรงไฟฟ้าตำบลมะเร็ด กำลังการผลิต ๖๔ K.V.A. จ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับชุมชนตลาดหัวถนน ตำบลมะเร็ด จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด ๑๗๘ ราย
- โรงไฟฟ้าตำบลแม่่น้ำ กำลังการผลิต ๖๔ K.V.A. จ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับชุมชนตลาดตำบลแม่่น้ำ ผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด ๑๓๓ ราย

ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าในเขตสุขาภิบาล กោះสมุยเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานที่พัก บังกาโลว์ ตามหาดต่าง ๆ

ปัจจุบัน กฟภ. กำลังดำเนินการเดินสายไฟฟ้ารอบเกาะ ซึ่งจะให้บริการไฟฟ้าได้ทุกตำบล โดยเฉพาะพื้นที่ริมถนน ซึ่งต่อไปจะมีโครงการพัฒนาไฟฟ้าชนบท จ่ายไฟฟ้าได้ทุกหมู่บ้าน

นอกจากนี้ กฟภ. กำลังดำเนินการเชื่อมโยงระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้า โดยสายเคเบิ้ลใต้น้ำ จากอำเภอนอมมายัง กោះสมุย ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๓๐ ซึ่งจะทำให้ กោះสมุยมีพลังงานไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง

(๒) การประปา

การประปามีเพียงแห่งเดียว คือ การประปาสุขาภิบาล ซึ่งใช้น้ำดิบจากน้ำตกหินลาด การลำเลียงน้ำใช้ที่ส่งต่อจากแหล่งน้ำตก มีปริมาตรการเก็บกักน้ำได้ประมาณ

๓,๐๐๐ ลบ.ม. ปริมาณการผลิตผลผลิตได้ประมาณ ๑๔ ลบ.ม./ชม. กำลังการผลิตได้ ๒๐ ลบ.ม./ชม. ระบบการจ่ายน้ำได้ตลอด ๒๔ ชม. ปริมาณการจ่ายน้ำ ๑๔ ลบ.ม./ชม. ปริมาณผู้ใช้น้ำในตำบลอ่างทองประมาณ ๔๐๒ ราย และจ่ายให้กับประชาชนรอบนอก เพื่อใช้ อุปโภคและบริโภค ทำการเกษตรได้อีก ๑๐ หมู่บ้าน

ในชุมชนอื่น ๆ ใช้น้ำจากลำคลอง บ่อน้ำตื้น และน้ำชลประทานจาก ฝายน้ำล้นต่าง ๆ ซึ่งยังไม่เพียงพอในฤดูแล้ง โดยเฉพาะในระยะ ๓-๔ ปีที่ผ่านมา เกิดปัญหา ปริมาณน้ำฝนลดลงเนื่องจาก การทำลายป่าไปจำนวนมาก ส่วนในธุรกิจการท่องเที่ยวนั้น สถาน บริการต่าง ๆ ไม่ได้รับบริการน้ำประปา จึงต้องแสวงหาน้ำใช้เอง ซึ่งส่วนใหญ่ได้ใช้น้ำบ่อน้ำตื้นที่มี คุณภาพไม่ดีพอ และมีปริมาณไม่เพียงพอด้วย ดังนั้นในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่ออุปโภคและบริโภค สำหรับประชากรและสถานบริการเพื่อการท่องเที่ยว

(๓) สื่อสารและโทรคมนาคม

การสื่อสารและโทรคมนาคม เป็นระบบสาธารณูปโภคที่มีความสำคัญต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจ การให้บริการที่เป็นอยู่ปัจจุบัน สามารถสนองความต้องการของประชาชนและ นักธุรกิจได้พอสมควร อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้พยายามปรับปรุงทางด้าน การสื่อสารและโทรคมนาคมให้ดีกว่าที่เป็นอยู่เดิม เพื่อสามารถสนองตอบต่อความต้องการที่มีมากขึ้น

ที่ทำกาไปรษณีย์โทรเลขอำเภอเกาะสมุย ตั้งอยู่ที่ตำบลอ่างทอง บริเวณ หาดหน้าทอน ให้บริการรับส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ ลงทะเล เบียน พัสดุไปรษณีย์ และโทรเลข ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ บริการไปรษณีย์รับรองเฉพาะภายในประเทศ บริการธนาคารในประเทษ บริษัทวิทย์โทรศัพท์ และ ปริมาณการใช้วิทยุบริการ ซึ่งเริ่มเปิดบริการเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๖ นอกจากนั้น ยังได้ขยายไปรษณีย์เอกชนไปยังตำบลต่าง ๆ ด้วย การขยายและปรับปรุงการบริการ กสท. ได้พยายามปรับปรุงการบริการให้ทันสมัยและเพียงพอมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีนักท่องเที่ยว และธุรกิจการบริการการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ด้านการบริการโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.)

ได้จัดตั้งชุมสายโทรศัพท์ขึ้น ซึ่งปัจจุบันสามารถให้บริการภายในตลาดบ้านหน้าทอน และติดต่อ ทางไกลได้ ๓ คู่สาย ส่วนชุมชนอื่น ๆ คาดว่าจะได้ดำเนินการต่อไป

(๔) การคมนาคมขนส่ง

เกาะสมุยสามารถติดต่อกับพื้นที่ภายนอกได้โดยทางเรือเท่านั้น การคมนาคมระหว่างเกาะสมุยและแผ่นดินใหญ่มี 4 ทาง คือ

(๑.๑) - เรือควาน บริการระหว่างอำเภอเกาะสมุยกับอำเภอเมือง บริการวันละ ๒ เที่ยว ในเวลา ๐๔.๓๐ น. และ ๑๒.๓๐ น. ค่าโดยสารคนละ ๖๐ บาท และบริการติดต่อกับอำเภอเกาะพะงันได้วันละ ๑ เที่ยว (เวลานี้อาจเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลได้)

(๑.๒) - เรือโดยสารและบรรทุกสินค้า บริการระหว่างอำเภอเกาะสมุยกับอำเภอเมือง ขนส่งผู้โดยสารและสินค้าในเวลากลางวัน ในเวลา ๒๓.๐๐ น. ค่าโดยสารคนละ ๓๐-๔๐ บาท

(๑.๓) - เรือเฟอร์รี่ บริการระหว่างอำเภอเกาะสมุยกับอำเภอดอนสัก บริการวันละ ๓ เที่ยว เวลา ๐๘.๓๐ น., ๑๒.๐๐ น. และ ๑๕.๓๐ น. เฉพาะวันหยุดหรือช่วงเทศกาล ซึ่งมีผู้โดยสารจำนวนมากจะมีการเพิ่มเที่ยวพิเศษ ค่าโดยสารคนละ ๔๐ บาท เรือเฟอร์รี่นี้สามารถรับบรรทุกยานพาหนะข้ามไปยังเกาะสมุยได้

ส่วนการติดต่อภายใน (รูปที่ ๒.๔) มีถนนหลายสายสามารถเดินทางไปถึงเกือบทั้งเกาะ คือ มีถนนหลักชื่อ ถนนวิราษฎร์ภักดี (ถนนรอบเกาะ) เป็นถนนคอนกรีตอย่างดี กว้าง ๖ เมตร ยาว ๔๒ ^{กม.} เมตร เป็นวงรอบเกาะ ถนนรองเป็นถนนแยกที่มีสายสำคัญอีก ๖ สาย ความยาวรวมกัน ๓๐ กม. ส่วนถนนอื่น ๆ เป็นถนนลูกรังแยกไปยังสวนและฝายน้ำล้น มีหลายสาย ส่วนใหญ่เป็นถนนผ่านเข้าพื้นที่เอกชน โดยการตกลงยินยอม นอกจากนี้กองทัพอากาศได้มีโครงการตัดถนนขึ้นยังยอดเขาสูงสุด เพื่อดังสถานีเรดาร์ เป็นถนนลาดยางอย่างดี ในอนาคตจะเป็นถนนที่เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว และจุดชมทิวทัศน์บนเขาได้

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงจำนวนยานพาหนะในเกาะสมุย ยานพาหนะส่วนใหญ่เป็นรถจักรยานยนต์ ส่วนรถยนต์มีทั้งรถยนต์ส่วนบุคคลและรถยนต์โดยสารรับจ้าง (รถสองแถว) ซึ่งมีประมาณ ๒๐ คัน นอกจากยานพาหนะบนเกาะแล้ว ยังมียานพาหนะของนักท่องเที่ยวและธุรกิจอื่น ๆ เข้ามากับเรือเฟอร์รี่อีก

รูปที่ ๒.๔ แผนที่แสดงการคมนาคมขนส่งในเกาะสมุย

รูปที่ ๒.๕ แผนที่แสดงการคมนาคมขนส่งในเกาะสมุย

สภาพการจราจรของเกาะสมุย แม้ว่าจะยังไม่คับคั่งจนเกิดปัญหามากนัก
แต่ในขณะนี้พบว่า มีปัญหาบางประการที่อาจขยายเป็นปัญหาใหญ่ได้ในอนาคต เช่น

- ความคับคั่งของจราจรภายในตลาดหน้าทอน
- ขนาดถนนหลัก, รอง แคบ
- รถโดยสารและรถบรรทุกขนาดใหญ่ จะทำให้ถนนชำรุด เร็วขึ้น
- รถจักรยานยนต์จำนวนมากมีเสียงดังรบกวน
- สภาพถนนที่ค่อนข้างดีและไม่คับคั่ง ทำให้มีการขับชี่ยวดยานในความเร็ว

สูง จนอาจเกิดอุบัติเหตุได้

ปัจจุบันการขยายเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีมากขึ้น แต่
การขยายมักประสบปัญหาด้านงบประมาณในการก่อสร้างถนน และการได้มาซึ่งที่ดิน

✓ ตารางที่ ~~๒-๑๔~~⁶ ปริมาณยานพาหนะ อ.เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี ปี ๒๕๒๖

ตำบล	รวม (ร้อยละ)	รถยนต์	รถจักรยานยนต์
อ่างทอง	๘๔๕ (๒๘.๑๕)	๑๔๗	๖๙๘
ลิปะน้อย	๓๓๑ (๑๑.๐๒)	๕๖	๒๘๕
คลังงาม	๓๙๐ (๑๒.๙๙)	๓๙	๓๕๑
หน้าเมือง	๔๐๐ (๑๓.๓๒)	๓๓	๓๖๗
มะเร็ต	๒๙๗ (๑๓.๒๕)	๒๙	๒๖๘
บ่อผุด	๓๙๘ (๑๓.๒๕)	๕๓	๓๔๕
แม่น้ำ	๓๕๒ (๑๑.๓๙)	๓๕	๓๑๗
รวม	๓,๐๐๓ (๑๐๐)	๓๗๒	๒,๖๓๑

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรอำเภอกาเกาะสมุย

(๔) การกำจัดขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะในอำเภอเกาะสมุยมีไม่มากนัก เพราะชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนเล็ก ๆ และกระจาย ประชาชนส่วนใหญ่นิยมทิ้งและเผาในบริเวณสวนของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม สุขาภิบาลเกาะสมุยมีบริการเก็บขยะในบริเวณตลาดหน้าทอน โดยมีรถเก็บขยะ ๑ คัน รถลาก ๒ คัน และจัดทำถังเก็บขยะกระจายอยู่ทั่วไปทั่วทั้งเกาะถึง ๕๐๐ ถัง การบริการเหล่านี้ยังไม่ทั่วถึงเพราะขนาดพื้นที่สุขาภิบาลกว้างมาก และชุมชน ตลอดจนร้านค้าโลวต์ต่าง ๆ กระจายอยู่ทั่วไป ทำให้เริ่มเกิดปัญหาขยะทับถมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากขึ้น เช่น หาดเจง ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะต้องได้รับการแก้ไขต่อไป

๒.๔.๒ สาธารณูปการ

การบริการทางสังคม ประกอบด้วย การศึกษา ศาสนา การสาธารณสุข และการรักษาความปลอดภัย รายละเอียดของการบริการมีดังนี้

(๑) การศึกษา

การศึกษาในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่จัดโดยรัฐบาล คือ สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ มี ๒๔ โรงเรียน การศึกษาในระดับมัธยม-กรมสามัญศึกษา มี ๒ โรงเรียน และมีการจัดการศึกษาโดยเอกชนในระดับอนุบาล ๑ แห่ง นอกจากนี้ ยังมีการศึกษานอกโรงเรียน โดยได้จัดให้มีกลุ่มผู้สนใจในอาชีพต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ จัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดห้องสมุดประชาชน จัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นการเผยแพร่การศึกษาและข่าวสารแก่ประชาชน

(๒) การศาสนา

ประชากรโดยทั่วไปนับถือศาสนาพุทธ ผู้นับถืออิสลามมีอยู่เป็นกลุ่มทางด้านบ้านหัวถนน มีอาชีพทำการประมง นอกจากนี้ ยังมีผู้นับถือศาสนาคริสต์อีกจำนวนหนึ่ง

วัดทางพุทธศาสนาในเกาะสมุยมี ๑๔ แห่ง และมีที่พำนักสงฆ์อีก ๗ แห่ง รายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ ๒.๑๕ นอกจากนี้ยังมีโบสถ์คริสต์อีก ๑ แห่ง สุเหร่าอีก ๑ แห่ง ที่บ้านหัวถนน

ตารางที่ ๒.๑๔ วัดและสำนักสงฆ์อำเภอเกาะสมุยในฤดูพรรษา ปี ๒๕๒๖

ลำดับที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	จำนวน ภิกษุ	จำนวน สามเณร	
<u>วัด</u>					
๑.	วัดแจ้ง	ต.อ่างทอง	๙	๓	
๒.	วัดศรีทวีป	ต.อ่างทอง	๒	๒	
๓.	วัดภูเขาทอง	ต.แม่น้ำ	๑๕	๓	
๔.	วัดหน้าพลาน	ต.แม่น้ำ	๔	-	
๕.	วัดบ่อพุทธาราม	ต.บ่อผุด	๔	๑	
๖.	วัดแหลมสุวรรณาราม	ต.บ่อผุด	๔	๑	
๗.	วัดบุตศรีการาม	ต.บ่อผุด	๑	-	
๘.	วัดสว่างอารมณ์	ต.บ่อผุด	๕	๖	
๙.	วัดละไม	ต.มะเร็ต	๒	๓	
๑๐.	วัดสำเร็จ		๓	-	
๑๑.	วัดประเดิม	ต.หน้าเมือง	๕	๒	
๑๒.	วัดสันติวาราราม	ต.ตลิ่งงาม	๒	-	
๑๓.	วัดศรีมาส	ต.ตลิ่งงาม	๔	-	
๑๔.	วัดศรีวงการาม	ต.ตลิ่งงาม	๒	-	
๑๕.	วัดสระเกษ	ต.ตลิ่งงาม	๖	๒	
๑๖.	วัดนาราเจริญสุข	ต.ลิปะน้อย	๔	-	
๑๗.	วัดสมุทธาราม	ต.ลิปะน้อย	๔	-	
๑๘.	วัดคงคาราม	ต.อ่างทอง	๒	๑	
<u>สำนักสงฆ์</u>					
๑.	สำนักสงฆ์สวนธรรม ป่าสนิโครธาราม	}	๙	๖	
๒.	สำนักสงฆ์เกาะฟาน		ต.บ่อผุด	๙	-
๓.	สำนักสงฆ์เบญจธรรมาราม			๓	๔
๔.	สำนักสงฆ์ราชธรรมาราม	}	๒	-	
๕.	สำนักสงฆ์เจดีย์แหลมสอ		ต.ตลิ่งงาม	๔	๑
๖.	สำนักสงฆ์คอนธูปย์			๑	-
๗.	สำนักสงฆ์ศรีสุวรรณาราม			๑	-

ที่มา : เจ้าคณะอำเภอเกาะสมุย วัดภูเขาทอง

กิจกรรมของวัดเหล่านี้ นอกจากกิจกรรมทางศาสนาโดยตรงแล้ว บางวัด ยังได้จัดสถานที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวประเภทเดินทางมาเป็นกลุ่มใหญ่ และมักเป็นนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจ่ายเงินอย่างประหยัด วัดที่มีกิจกรรมนี้มาก ได้แก่ วัดแจ้ง, วัดนาราเจริญสุข, สำนักสงฆ์เกาะฟาน, วัดศิลาขุ, วัดละไม การที่วัดมีกิจกรรมดังกล่าวนี้ มีทั้งผลดีและผลเสีย ผลดีคือ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก สามารถได้ใกล้ชิด และมีโอกาสร่วมทำบุญกุศล ต่อศาสนาได้ ผลเสียคือ เกิดความขัดแย้งกับเอกชนผู้ประกอบการธุรกิจด้านที่พัก และถ้าการดำเนินงานของวัดไม่มีการควบคุมที่ดีพอ อาจเกิดผลเสียต่อพระศาสนาได้ ดังนั้น การวางแผนจึงต้องพิจารณาปัญหาได้อย่างรอบคอบที่สุด

(๓) บริการด้านสาธารณสุข

สุขาภิบาลเกาะสมุยมีโรงพยาบาลประจำอำเภอ ๑ แห่ง มี ๖๑ เตียง แพทย์ ๓ คน พยาบาล ๒๔ คน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง สถานีอนามัย ๘ แห่ง และสำนักงานผดุงครรภ์ เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่เกาะสมุย อีกทั้งประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่น จำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมขยายขอบเขตความสามารถการบริการด้านสาธารณสุข เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กำลังเติบโตขึ้น

จะเห็นได้ว่า สัดส่วนของการให้บริการทางด้านสาธารณสุขยังต่ำอยู่ คือ มีแพทย์ต่อประชาชนถึง ๑ ต่อ ๔,๔๔๔ ซึ่งเมื่อคิดรวมกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังเกาะสมุยถึง ปีละ ๑๔๒,๓๑๗ คน แล้วจำเป็นต้องมีการขยายขอบเขตความสามารถในการบริการให้สูงขึ้น ในอนาคต

(๔) บริการด้านความปลอดภัย

ในพื้นที่เขตอำเภอเกาะสมุย จัดเป็นบริเวณที่มีความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยสูงแห่งหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เพราะลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะที่แยกอิสระมาจากแผ่นดินใหญ่ การติดต่อกับภายนอกมีเฉพาะทางเรือทางเดียว ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างดี ทำให้สถิติการเกิดคดีต่าง ๆ ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับสถิติคดีในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะที่อำเภอเกาะสมุย มีกำลังตำรวจ ๕๓ นาย รถยนต์สำหรับออกตรวจ ๒ คัน และรถมอเตอร์ไซด์สายตรวจอีก ๕ คัน มีป้อมยาม ๓ ป้อม ที่ตำบลแม่่น้ำ, ตำบลบ่อผุด และตำบลมะเร็ด สำหรับบริการประชาชนและนักท่องเที่ยว และยังมีตำรวจท่องเที่ยวอีก ๑๘ นาย

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงสถิติคดีในพื้นที่เกาะสมุย ซึ่งคดีที่มีต่อนักท่องเที่ยว มีเพียงส่วนน้อยและคดีต่าง ๆ มีแนวโน้มลดลงมาก จากการสำรวจและสอบถามนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ไม่ได้ได้รับการบริการทางด้านความปลอดภัยเท่าที่ควร เช่น บางรายถูกล่อลวงให้รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มที่ผสมยา ซึ่งจะทำให้รู้สึกว่องและมึนเมา จนในที่สุดก็ถูกขโมยทรัพย์สินไป ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็พยายามหาทางป้องกันและแก้ไขด้วย ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดผลกระทบกระเทือนทางด้านการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

(๕) ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ปัจจุบัน เกาะสมุยมีรถยนต์ดับเพลิง ๑ คัน และเคมีดับเพลิง ๔ ชุด ซึ่งพร้อมให้บริการแก่ชุมชนบริเวณตลาดหน้าทอนเป็นหลัก

ตารางที่ ๒.๑๖ สถิติคดีอุกฉกรรจ์ คดีอาญาธรรมดา และคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก ของ สภ.อ.เกาะสมุย แยกประเภทตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๖

ประเภทคดี	เกิด				
	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕	๒๕๒๖
๑. คดีอุกฉกรรจ์	๑๖ ราย	๒๐ ราย	๒๐ ราย	๑๔ ราย	๑๓ ราย
๒. คดีอาญาธรรมดา แยกเป็นคดี นักท่องเที่ยว	๒๑๒ ราย	๒๔๔ ราย	๑๖๒ ราย	๑๖๕ ราย	๖๗ ราย
๓. คดีอุบัติเหตุ- จราจร	๔ ราย	๒๔ ราย	๒๔ ราย	๒๔ ราย	๒๐ ราย
	๔ ราย	๓ ราย	๖ ราย	๗ ราย	๓ ราย

หมายเหตุ : สถิติการกระทำผิดกฎหมายต่อนักท่องเที่ยว ปี ๒๕๒๖ นั้นส่วนใหญ่ (๑๕ ราย) เป็นการลักทรัพย์ นอกจากนี้เป็นการวิ่งราวทรัพย์, ปล้นทรัพย์, ชิงทรัพย์ และคดีทำร้ายร่างกาย

๒.๔.๓ การบริการการท่องเที่ยวของเกาะสมุย

(๑) สถานบริการที่พัก

สถานที่พักของเกาะสมุยมีทั้งหมด ๔๑ แห่ง มีห้องพักจำนวน ๑,๔๒๗ ห้อง เป็นที่พักประเภทโรงแรม (พิจารณาตามการจดทะเบียนตาม พ.ร.บ. โรงแรม) ๑๐ แห่ง มีจำนวนห้อง ๑๖๔ ห้อง นอกจากนั้น เป็นที่พักประเภทบังกาโลว์ จำนวน ๔๑ แห่ง มีจำนวนห้องพัก ๑,๒๕๔ ห้อง ที่พักต่าง ๆ เหล่านี้ตั้งอยู่ทั่วไปบริเวณชายหาด โดยเฉพาะหาดที่สำคัญของเกาะ เช่น หาดเฉวง หาดละไม และบริเวณอ่าวหน้าทอน เป็นต้น (ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๒.๑๗)

ที่พักส่วนใหญ่ที่เปิดบริการเป็นประเภทบังกาโลว์เล็ก ๆ ใช้วัสดุก่อสร้างแบบง่าย ๆ (ใช้ไม้มะพร้าว, หลังคามุงจาก) เป็นแบบธรรมชาติ จึงมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ ซึ่งเหมาะแก่นักท่องเที่ยวประเภทที่ต้องการท่องเที่ยวแบบต้องการสัมผัสกับธรรมชาติ และการบริการแบบง่าย ๆ อย่างไรก็ตาม ที่พักแบบมาตรฐานก็มีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งบริการยังไม่มากนัก และขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างและขยายตัวอีกหลายแห่ง

การมีที่พักแบบมาตรฐานและสิ่งบริการต่าง ๆ ที่ดีเพิ่มมากขึ้น เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวประเภทครอบครัวและนักท่องเที่ยวแบบ High Class เพราะนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสูงกว่านักท่องเที่ยวประเภทที่ต้องการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ต้องการสิ่งบริการในการท่องเที่ยวแบบง่าย ๆ ซึ่งมีอยู่มากแล้วในปัจจุบัน

(๒) ร้านอาหาร

ร้านอาหารต่าง ๆ ของเกาะสมุยส่วนใหญ่ มีบริการตามโรงแรมและบังกาโลว์ ซึ่งเป็นร้านอาหารเล็ก ๆ บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยวที่มาพัก ส่วนร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปมีอยู่บริเวณเดียว คือ ที่ตลาดหน้าทอน ซึ่งมีร้านอาหารประมาณ ๑๐ ร้าน ร้านอาหารต่าง ๆ เหล่านี้มีอาหารหลายประเภทแก่นักท่องเที่ยวทั้งอาหารไทย จีน และฝรั่ง นอกจากนั้นยังขายของอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ อีกด้วย เนื่องจากอาหารที่มีบริการส่วนใหญ่ จำเป็นต้องพึ่งพาจากที่อื่น ดังนั้น บางครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวมามาก อาหารที่บริการอาจจะไม่เพียงพอ หรือมีราคาค่อนข้างแพงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวรัฐควรเข้ามามีบทบาทในการควบคุมทางด้านราคา เพื่อที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว

ตารางที่ ๒.๑๗ จำนวนโรงแรมและบังกาโลว์ของอำเภอเกาะสมุย ปี ๒๕๒๗

ลำดับ	ชื่อโรงแรมและบังกาโลว์	จำนวนห้องพัก	ที่ตั้ง
๑	โรงแรมศานติ เกษม	๑๒	อ่าวหน้าทอน
๒	โรงแรมชายทะเล	๒๐	อ่าวหน้าทอน
๓	โรงแรมโชคคณา	๖	อ่าวหน้าทอน
๔	โรงแรมจินดา	๑๐	อ่าวหน้าทอน
๕	โรงแรมชาวเกาะ	๒๐	อ่าวหน้าทอน
๖	โรงแรมบ้านพักนรา	๒๐	อ่าวบ่อผุด
๗	โรงแรมคอรัลเบย์	๒๔	อ่าวยายนอย
๘	โรงแรมเพอร์รี่	๒๐	อ่าวทองยาง
๙	นิवलลอร์ค	๑๖	อ่าวหน้าทอน
๑๐	ลีพาลอร์ค	๒๐	อ่าวลีปะนอย
๑๑	สมุยบังกาโลว์	๘	อ่าวหน้าทอน
๑๒	เพลินบังกาโลว์	๒๐	อ่าวลีปะนอย
๑๓	ซีกา เคนบังกาโลว์	๑๕	อ่าวทองยาง
๑๔	นราคาป่านาบังกาโลว์	๒๐	อ่าวทองยาง
๑๕	แหลมเส็ดบังกาโลว์	๑๐	อ่าวนาเทียน
๑๖	ริอคกีบังกาโลว์	๑๐	แหลมละไม
๑๗	แอนนิกาบังกาโลว์	๒๕	แหลมละไม
๑๘	เคอะริอคบังกาโลว์	๑๐	แหลมละไม
๑๙	ซินโรสบังกาโลว์	๑๘	แหลมละไม
๒๐	ปาล์มบังกาโลว์	๒๐	อ่าวละไม
๒๑	ไวท์แซนค์บังกาโลว์	๒๐	อ่าวละไม
๒๒	พาราไดซ์บังกาโลว์	๒๕	อ่าวละไม
๒๓	ทองจันทร์บังกาโลว์	๑๕	อ่าวละไม
๒๔	ละไม เพลินบังกาโลว์	๑๕	อ่าวละไม
๒๕	อโหลฮาบังกาโลว์	๑๘	อ่าวละไม
๒๖	ซีปิสบังกาโลว์	๑๖	อ่าวละไม
๒๗	มารีนา วิลล่า บังกาโลว์	๒๐	อ่าวละไม
๒๘	ละไมอิน ๔๔๔ บังกาโลว์	๒๐	อ่าวละไม
๒๙	โคโคไนส์บังกาโลว์	๑๔	อ่าวละไม
๓๐	วิกเอน เคอร์บังกาโลว์	๒๔	อ่าวละไม
๓๑	เมจิบังกาโลว์	๖	อ่าวละไม
๓๒	ละไมวิลล่าบังกาโลว์	๑๒	อ่าวละไม
๓๓	วิกเคน เคอร์วิลล่าบังกาโลว์	๑๔	อ่าวละไม
๓๔	คัมฟอร์ทบังกาโลว์	๑๖	อ่าวละไม
๓๕	โครอลท์ไคล์บังกาโลว์	๘	อ่าวทองยาง
๓๖	ศักดิ์บังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงน้อย
๓๗	เจวงน้อยบังกาโลว์	๖	อ่าวเจวงน้อย
๓๘	นิวสกายบังกาโลว์	๑๔	อ่าวเจวงน้อย
๓๙	ทรีบังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงน้อย
๔๐	ซินชายบังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงน้อย
๔๑	สมุยคอลลเทจบังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงน้อย
๔๒	นิวสตาร์บังกาโลว์	๑๖	อ่าวเจวงน้อย
๔๓	เมลโลบังกาโลว์	๓๕	อ่าวเจวงน้อย
๔๔	แฟร์เฮาส์บังกาโลว์	๑๘	อ่าวเจวงน้อย
๔๕	เฟริสท์บังกาโลว์	๕๐	อ่าวเจวงใหญ่

หมายเหตุ : ลำดับ ๑-๑๐ เป็นโรงแรมที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ.โรงแรม

ปัจจุบันมีโรงแรมสำคัญ ๆ เพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง เช่น พันทรีสมุย, อิมพีเรียล ฯลฯ

ตารางที่ ๒.๑๗ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงแรมและบังกาโลว์	จำนวนห้องพัก	ที่ตั้ง
๔๖	ซีชายบังกาโลว์	๓๐	อ่าวเจวงใหญ่
๔๗	เจวงเกิดเฮาบังกาโลว์	๓๔	อ่าวเจวงใหญ่
๔๘	ไวท์เฮาส์บังกาโลว์	๘	อ่าวเจวงใหญ่
๔๙	มันชีลบังกาโลว์	๑๖	อ่าวเจวงใหญ่
๕๐	เจวงฮินบังกาโลว์	๑๖	อ่าวเจวงใหญ่
๕๑	จอยบังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงใหญ่
๕๒	อลาเบียนบังกาโลว์	๓	อ่าวเจวงใหญ่
๕๓	ริสันด์บังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงใหญ่
๕๔	กะทิลอดจบังกาโลว์	๗	อ่าวเจวงใหญ่
๕๕	ไอเคเคบังกาโลว์	๑๒	อ่าวเจวงใหญ่
๕๖	ไวคิงคิงบังกาโลว์	๑๒	อ่าวเจวงใหญ่
๕๗	ซูโทฮาทบังกาโลว์	๑๐	อ่าวเจวงใหญ่
๕๘	รีเวียร์าบังกาโลว์	๘	อ่าวเจวงใหญ่
๕๙	ลีเออร์นี่บังกาโลว์	๑๔	อ่าวเจวงใหญ่
๖๐	เนชั่นบังกาโลว์	๑๐	อ่าวเจวงใหญ่
๖๑	คิงคิงบังกาโลว์	๑๘	อ่าวเจวงใหญ่
๖๒	ลองปีสบังกาโลว์	๒๐	อ่าวเจวงใหญ่
๖๓	มาลีบูบังกาโลว์	๒๔	อ่าวเจวงใหญ่
๖๔	เบสดีสบังกาโลว์	๑๐	อ่าวเจวงใหญ่
๖๕	นางกอง วิลล่า บังกาโลว์	๖	อ่าวเจวงใหญ่
๖๖	คอร์รันปาร์คบังกาโลว์	๑๐	อ่าวเจวง
๖๗	ซันฮิสบังกาโลว์	๕	อ่าวเจวง
๖๘	ลักกีมาร์ เซอร์บังกาโลว์	๑๐	อ่าวเจวง
๖๙	เจวงวิลล่าบังกาโลว์	๑๖	อ่าวเจวง
๗๐	นิพนธ์บังกาโลว์	๕	อ่าวเชิงมน
๗๑	เชิงมนบังกาโลว์	๖	อ่าวเชิงมน
๗๒	ปิณฑุตาบังกาโลว์	๑๔	อ่าวบ่อผุด
๗๓	ซันเซทบังกาโลว์	๑๐	อ่าวบ่อผุด
๗๔	โอเชียนวิวบังกาโลว์	๑๒	อ่าวบ่อผุด
๗๕	นุรณ์บังกาโลว์	๑๐	อ่าวบ่อผุด
๗๖	บ่อผุดเกสท์ เฮาส์บังกาโลว์	๘	อ่าวบ่อผุด
๗๗	พีชบังกาโลว์	๓๐	อ่าวบ่อผุด
๗๘	คามบังกาโลว์	๑๒	อ่าวบ่อผุด
๗๙	นิสต์บังกาโลว์	๒๔	อ่าวบ่อผุด
๘๐	เวลดบังกาโลว์	๒๐	อ่าวบ่อผุด
๘๑	แซลลี่บังกาโลว์	๑๖	อ่าวบ่อผุด
๘๒	ซันนี่บังกาโลว์	๑๘	อ่าวบ่อผุด
๘๓	ไซร์ เรนทบังกาโลว์	๑๖	อ่าวแหลมทราย
๘๔	เฟรนด์ลี่บังกาโลว์	๑๐	อ่าวแหลมทราย
๘๕	แหลมทรายบังกาโลว์	๒๐	อ่าวแหลมทราย
๘๖	อนุสรบังกาโลว์	๑๖	อ่าวแหลมทราย
๘๗	ฮอลี่เดย์บังกาโลว์	๑๐	อ่าวแหลมทราย
๘๘	แอปเปิ้ลบังกาโลว์	๑๒	อ่าวแหลมทราย
๘๙	เรนโบว์บังกาโลว์	๑๐	อ่าวแหลมทราย
๙๐	โกเตนฮาทบังกาโลว์	๑๐	อ่าวแม่น้ำ
๙๑	พลาเนชันบังกาโลว์	๑๒	อ่าวหน้าพระลาน

ที่มา : จากการสำรวจของกองตรวจคนเข้าเมือง อ.เกาะสมุย

(๓) ร้านขายของที่ระลึก

ของที่ระลึกที่มีชื่อเสียงของเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นสิ่งประดิษฐ์จากมะพร้าว เช่น หมวก กระเป๋าที่ทำจากใบมะพร้าว ตะกร้า และกระเป๋าสานจากก้านมะพร้าว และสิ่งประดิษฐ์จากผลหรือกะลามะพร้าว ซึ่งทำขึ้นโดยคนท้องถิ่นในเกาะสมุยเอง นอกจากนี้ยังมีของที่ระลึกที่ทำจากเปลือกหอยต่าง ๆ แต่เป็นสินค้าที่รับจากจังหวัดอื่นมาจำหน่าย

ร้านค้าที่จำหน่ายของที่ระลึกเกาะสมุยมีอยู่ด้วยกัน ๔ แห่งด้วยกัน คือ บริเวณหาดหน้าทอน พระใหญ่เกาะพาน หาดละไม (ทางเข้าหินตา-หินยาย) และที่ทำเรือเฟอร์รี่ นักท่องเที่ยวที่ซื้อของที่ระลึกจากเกาะสมุยไป บางรายมีความผิดหวังในเรื่องคุณภาพ เพราะของที่ระลึกบางอย่างมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ หากมีการปรับปรุงทางด้านคุณภาพให้ดีขึ้นแล้ว คงจะได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากกว่าในปัจจุบัน

(๔) บริการนำเที่ยว

การบริการนำเที่ยวในบริเวณเกาะสมุยในปัจจุบัน มีการบริการอยู่ ๒ ประเภท คือ การบริการนำเที่ยวรอบเกาะ ซึ่งมีทั้งรถสองแถวที่บริการเป็นหมู่คณะ และรถมอเตอร์ไซด์ให้เช่า ส่วนบริการอีกประเภทหนึ่ง คือ บริการนำเที่ยวไปยังหมู่เกาะอ่างทองโดยเรือของบริษัท Holiday Tour ซึ่งบริการแก่นักท่องเที่ยวทุกวันเสาร์และวันหยุดนักชดฤกษ์ หรือนักท่องเที่ยวเหมา เป็นหมู่คณะ

การบริการทั้งสองประเภทนี้ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทย มากกว่าชาวต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมการพักผ่อนมากกว่าการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ถ้าต้องการท่องเที่ยวมักใช้รถโดยสารประจำทาง นอกจากการบริการนำเที่ยวที่มีบริการอยู่ในเกาะสมุยแล้ว ในปัจจุบันเริ่มมีการบริการนำเที่ยวโดยบริษัทนำเที่ยวของจังหวัดต่าง ๆ มาเกาะสมุย ทั้งนี้เพราะการเดินทางสะดวกมาก แต่ก็ยังมีจำนวนไม่มากนัก

(๔) การบริการอื่น ๆ

นอกจากการบริการต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีการบริการต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวอีก เช่น บริการจองตั๋วเครื่องบินล่วงหน้า บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เครื่องเล่นชายหาดต่าง ๆ เช่น วินเซิร์ฟ อุปกรณ์ดำน้ำ และอุปกรณ์กีฬาชายหาด เป็นต้น ซึ่งการบริการเหล่านี้ ส่วนใหญ่เจ้าของที่พักจะมีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาพัก

๒.๕ บทบาทและแนวโน้มการพัฒนาสุขภาพนิคมเกาะสมุย

บทบาทและความสำคัญของเทศบาลและสุขภาพนิคมในด้านความเป็นศูนย์กลางของท้องถิ่นทางด้าน การค้าบริการ การปกครอง และการคมนาคมขนส่ง ได้พิจารณาตั้งแต่ในระดับจังหวัดว่าเทศบาล สุขภาพนิคมนั้น ๆ มีบทบาทความสำคัญในลักษณะใดและตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างไร ของเขตใดในชุมชนเมืองของจังหวัด จากการเปลี่ยนแปลงทำเลที่ตั้ง การตั้งถิ่นฐาน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง ส่งผลให้สุขภาพนิคมที่กระจายตัวอยู่ในจังหวัดมีความได้เปรียบเสียเปรียบแตกต่างกันไป มีรูปแบบการขยายตัว ทิศทาง แนวโน้ม ตลอดจนศักยภาพในการพัฒนาแตกต่างกัน เมื่อนำมาพิจารณาประสมประสานกับการพัฒนาอื่น ๆ ในโครงข่ายระบบชุมชนเมืองต่อการพัฒนาจังหวัดโดยรวมได้

จากการวิเคราะห์โดยวิธี Standard Score Analysis และ Gravity Model ซึ่งใช้ตัวแปรในการพิจารณาดังนี้ ประชากร เศรษฐกิจของชุมชน การคลังท้องถิ่น การบริการทางสังคม และากรบริการสาธารณสุขโลก เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบชุมชนเมืองทั้งหมดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ในปี ๒๕๒๖) เพื่อหาระดับความสำคัญและเขตอิทธิพล พบว่าเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางระดับ ๑ หรือชุมชนหลักโดยมีเทศบาลตำบลท่าข้าม สุขภาพนิคมไชยา เทศบาลตำบลนาสาร สุขภาพนิคมเวียงสระ และสุขภาพนิคมเกาะสมุย เป็นชุมชนรอง ส่วนสุขภาพนิคมอื่น ๆ นั้นเป็นชุมชนย่อยหรือศูนย์กลางชนบท

สุขภาพนิคมเกาะสมุยเป็นสุขภาพนิคมใหญ่ที่มีความสำคัญในระดับที่ ๓ ของระบบชุมชน มีประชากรในเขตอิทธิพลครอบคลุมถึงอำเภอเกาะพะงัน เนื่องจากการคมนาคมที่ห่างไกล เดินทางทางเรือ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ทำให้สุขภาพนิคมเกาะสมุยมีความเป็นอิสระของตนเอง และมีความสำคัญเป็นชุมชนรองอันดับ ๒ รองจากเมืองสุราษฎร์ธานี

หลังจากได้มีการกระตุ้นการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและภาคเอกชน ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่เกาะสมุยมากขึ้น ประกอบกับในแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี ได้กำหนดให้เกาะสมุยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในทะเล จึงทำให้บทบาทของเกาะสมุยมีแนวโน้มที่จะเป็นศูนย์กลางรองอันดับ ๑ นอกจากนี้ หากการพัฒนาภาคใต้ตอนบนตามข้อเสนอของ JICA มีการดำเนินการเกาะสมุยจะกลายเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว และคนงานที่จะขยายตัวขึ้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรม และการค้าบนแผ่นดินใหญ่อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม อีกด้านหนึ่งของบทบาทที่สำคัญของเกาะสมุยจะยังคงรักษาความเป็นชุมชนเกษตรกรรมต่อไปอีกนาน ทั้งนี้เพราะพื้นที่อันกว้างใหญ่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม และประชากรดั้งเดิมยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนอยู่ ประกอบกับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในระยะยาวแล้ว จะเกิดประโยชน์ต่อประชากรท้องถิ่นไม่มากนัก ดังนั้นบทบาททางการเกษตร และการเป็นศูนย์กลางบริการพื้นฐานของชุมชน โดยเฉพาะตลาดหน้าทอนจะยังคงมีอยู่ต่อไป

ดังนั้น ในการพัฒนาสุขภาพเกาะสมุยจึงจำเป็นต้องแยกความแตกต่างของ ๒ บทบาทที่ไม่เหมือนกัน แต่มีความสัมพันธ์กันให้ชัดเจน กล่าวคือ บทบาทในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว จะเน้นการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว, ศูนย์กลางการค้า และศูนย์กลางการบริการเพื่อการท่องเที่ยว ส่วนบทบาทการเป็นศูนย์กลางชนบท (เกษตรกรรม) จะเน้นการให้บริการพื้นฐานสำหรับประชากร และการพัฒนาเกษตร, อุตสาหกรรมเสริมการเกษตร และตลาดการเกษตร ทั้งนี้จำเป็นที่จะต้องพยายามประสานการพัฒนาบทบาททั้ง ๒ นี้ให้สัมพันธ์กันโดยให้มีการพัฒนาเกษตรเสริมการท่องเที่ยว และให้การท่องเที่ยวกระจายรายได้สู่ประชากรเกษตรให้มากขึ้น การพัฒนาชุมชนเกษตรกิจกรรมด้านการเกษตรกรรม และหัตถกรรม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นทางออกที่เหมาะสมทางหนึ่ง เป็นต้น

บทที่ ๑

แนวทางการพัฒนาสุขภาพวัยกลางคน

ในบทที่ ๓ นี้ จะได้เสนอแนวทางการพัฒนาสุขภาพ โดยพิจารณาจากสภาพชุมชนและบทบาททั้งในอดีตและแนวโน้มในอนาคต ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑ ว่าเนื่องจากการจัดทำข้อจำกัดของแผนนี้มีระยะเวลาและข้อมูลพื้นฐาน การเสนอแนวทางการพัฒนาจึงเป็นเพียงการเสนอแผนแนะแนว เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณาเสนอโครงการพัฒนาในชั้นรายละเอียดต่อไปเท่านั้น

คณะผู้ศึกษาได้พยายามรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์จากทฤษฎี และประสบการณ์ ประกอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และบุคคลในท้องถิ่น เพื่อให้แผนแนะแนวนี้สอดคล้องกับความเป็นจริง และอยู่ในทิศทางที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด

ดังนั้น เนื้อหาของแผนจึงเน้นการเสนอผังการใช้ที่ดินในอนาคต เพื่อเป็นกรอบของการพัฒนาทางกายภาพ และการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์การพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานสุขภาพอีกด้วย

อนึ่ง ในการพิจารณาแนวโน้มและกำหนดเป้าหมายของการขยายตัวของชุมชน ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขในการพัฒนา คือ นโยบาย และความพร้อมของการลงทุนประกอบด้วย ซึ่งในขณะนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแนวโน้มที่จะได้รับการเร่งพัฒนาให้เป็นพื้นที่พัฒนาที่สำคัญของภาคใต้ตอนบน จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงมีแผนและโครงการหลายโครงการที่จะกระตุ้นการพัฒนา แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาของแผนพัฒนาจังหวัด (ในช่วงแผน ๖) และความพร้อมในการจัดสรรงบประมาณของรัฐแล้ว ในการศึกษาจึงได้พิจารณาการพัฒนาสุขภาพใน ๒ เงื่อนไข คือ

(๑) เงื่อนไขการขยายตัวตามธรรมชาติ โดยพิจารณาจากการขยายตัวในอดีต (Past trend) ซึ่งถือเป็นการขยายตัวตามปกติ นำมากำหนดทิศทางของการขยายตัวในอนาคต

(๒) เงื่อนไขการขยายตัวโดยการกระตุ้นการพัฒนา เป็นการศึกษาจำกัดทิศทางของการขยายตัวจากบทบาทของชุมชน (ทางเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง) ที่ถูกกำหนดมาจากแผนพัฒนาในระดับสูง ซึ่งจะเป็นการขยายตัวที่มักจะสูงกว่าการขยายตัวตามปกติ

ผลการศึกษาและกำหนดแนวทางการพัฒนา มีดังนี้

๓.๑ สภาพและปัญหา

๓.๑.๑ สภาพชุมชน

เนื่องจากสุขาภิบาลเกาะสมุย เป็นสุขาภิบาลทั้งเขตอำเภอเกาะสมุย มีเนื้อที่ครอบคลุม ๒๓๑.๓๖ ตร.กม. ทำให้เขตสุขาภิบาลประกอบด้วยเขตชุมชนและชนบทรวมกัน มีประชากรถึง ๒๔,๔๔๗ คน แต่มีความหนาแน่นเพียง ๐.๑๔๔ คน/ไร่ อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๔.๔) จึงประกอบอาชีพทางการเกษตร มีเพียงบางส่วนที่ประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการการท่องเที่ยวที่กำลังขยายตัวอย่างมาก

จากสภาพเช่นนี้ ทำให้การบริหารงานสุขาภิบาลกับการปกครองของอำเภอ มีความซ้ำซ้อนและเกี่ยวข้งกันมาก สุขาภิบาลจึงต้องรับภารกิจในการพัฒนาค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง

สภาพและแนวโน้มของการขยายตัวในอนาคต ของสุขาภิบาลเกาะสมุย จะมีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ในขณะที่เกิดการถดถอยของประชากรและการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม จากสภาพพื้นที่และลักษณะประชากร การเกษตรกรรมจะยังคงมีบทบาทที่สำคัญต่อไป การพัฒนาสุขาภิบาลจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งด้านภาระหน้าที่หลักของสุขาภิบาล การประสานความร่วมมือกับอำเภอในการพัฒนาอาชีพของประชากร และการร่วมมือหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาและยกระดับบทบาทความเป็นศูนย์กลางของชุมชน ให้เป็นศูนย์กลางรองระดับที่ ๑ ของจังหวัดต่อไป

๓.๑.๒ ปัญหาและแนวทางแก้ไข

(๑) ด้านประชากร

ประชากรเกาะสมุยมีแนวโน้มลดลงทุกปี ในช่วงตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ แม้ว่าในปี ๒๕๒๗ ประชากรได้เพิ่มขึ้น ๓๗๔ คน แต่ ปี ๒๕๒๘ ประชากรก็กลับลดต่ำลงอีก ดังนั้นในอนาคตยังไม่สามารถคาดได้ว่าลักษณะประชากรจะเพิ่มขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้เพราะปัญหาด้านอาชีพ ทำให้ประชากรมีแนวโน้มอพยพออกไปประกอบอาชีพภายนอกสูงขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคม วัฒนธรรม และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีประชากรต่างถิ่นเข้ามาประกอบอาชีพที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยไม่มีการแจ้งย้ายเข้าตามหลักฐานทะเบียนราษฎรจำนวนมาก สภาพเช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมดูแลประชากรได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการ ดึงดูดประชากรให้คงอยู่ และเพิ่มขึ้นเพื่อการพัฒนาพื้นที่

(๒) การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินเกาะสมุยส่วนใหญ่ใช้เพื่อการเกษตร ซึ่งยังมีการใช้ประโยชน์ ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะในพื้นที่สวนมะพร้าวสามารถส่งเสริมการปลูกพืชชนิดอื่นได้อีก สำหรับการ ใช้ที่ดินด้านอื่น ๆ นั้น ยังไม่มีปัญหามากนัก เพราะชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนเกษตร กระจายอยู่ใน พื้นที่เกษตรกรรม ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อบริการการท่องเที่ยวมีการปลูกสร้างบังกาลีว ร้านค้า โกลด์ซิคและบุกรุกชายหาดเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดปัญหามลภาวะ และทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม

นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินทับที่สาธารณะ และเขตภูเขา ตลอดจน การบุกรุกที่สาธารณะและป่าสงวน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การทำลายสภาพธรรมชาติ, การทำลายป่า, ปัญหาฝนแล้ง, ปัญหาต่าง ๆ จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนา

ปัญหาเหล่านี้จะต้องได้รับการแก้ไขโดยการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การ พิจารณาควบคุม ป้องกัน และปราบปรามการบุกรุกที่สาธารณะ และดำเนินมาตรการอื่นที่จำเป็น

(๓) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการ

ได้แก่ การขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค (โดยเฉพาะในชุมชนเล็ก ๆ) การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร การคมนาคมยังไม่สะดวกทั่วถึง หรือคุณภาพผิวจราจรต่ำ โดยเฉพาะชุมชนท่าंगไกลและเขตพัฒนาการท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีปัญหาไฟฟ้าไม่ทั่วถึง ยังไม่มีการเก็บและกำจัดขยะที่ดี โทรศัพท์เฉพาะบริเวณตลาดหน้าทอน และโทรศัพท์ทางไกล มีคู่สายไม่เพียงพอ

ด้านการบริการการท่องเที่ยว ปัจจุบันยังขาดร้านอาหารที่มีคุณภาพ ส่วน ที่พักมีเพียงพอโดยเฉลี่ย แต่เฉพาะช่วงฤดูท่องเที่ยวอาจไม่เพียงพอได้ ที่พักเหล่านี้ยังมีปัญหา ในด้านคุณภาพ มาตรฐานอาคารและการบริการ

การปรับปรุงและการขยายการให้บริการด้านต่าง ๆ จะต้องได้รับการแก้ไข เพื่อประโยชน์ ความผาสุกของประชาชน และการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและนักท่องเที่ยว

(๔) ปัญหาทางเศรษฐกิจ

ได้แก่ ปัญหาผลผลิตและราคาผลผลิตตกต่ำ ชันเนื่องมาจากมะพร้าวพันธุ์เก่า และผลผลิตมีมากกว่าความต้องการของตลาด (มะพร้าว ในระดับประเทศ) ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของเกษตรกร ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาการว่างงานแบบแฝง และการว่างงานตามฤดูกาล ทำให้มีการอพยพออกมาก นอกจากนี้ การขยายตัวของการท่องเที่ยวยังทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นด้วย ในขณะที่การท่องเที่ยวยังไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเท่าที่ควร

(๕) ปัญหาทางสังคม

การศึกษาและสาธารณสุข แม้ว่ามิบริการอย่างเพียงพอ แต่ในด้านคุณภาพยังต้องการปรับปรุงอีกมาก เช่น การขาดอุปกรณ์การศึกษา, ขาดการศึกษาด้านอาชีพ (ในและนอกระบบ), ปัญหาสุขภาพและการป้องกันโรค โดยเฉพาะในวัยเด็ก ปัญหาน้ำสะอาด เป็นต้น องค์การทางศาสนายังมีบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นน้อย ด้านวัฒนธรรมได้เกิดผลกระทบจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวพอสมควร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต เกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมใหม่ เป็นต้น

(๖) ปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัย

ในพื้นที่บนเกาะ ปัญหาด้านความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชากรค่อนข้างดี โดยเฉพาะปัจจุบันมีกำลังตำรวจท่องเที่ยว อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ยังมีคดีเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วนที่สำคัญคือ ในพื้นที่ทะเลนั้นยังขาดพาหนะในการบรรเทาสาธารณภัย และการจัดการควบคุมการกระทำผิดทางทะเล เช่น การระเบิดปลา การลากอวน และการทำลายปะการัง

(๗) ปัญหาด้านการบริหาร

การบริหารสุขาภิบาลยังมีปัญหาในด้านกำลังคนไม่เพียงพอ การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน รายได้ต่ำ การพึ่งพาส่วนกลางสูง แต่ในขณะเดียวกันอาจกล่าวได้ว่ายังได้รับความช่วยเหลือน้อย โดยเฉพาะโครงการใหญ่ ๆ เจ้าหน้าที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามแผน การขาดเจ้าหน้าที่ที่ชำนาญเฉพาะด้าน การไม่กล้าตัดสินใจในการดำเนินมาตรการใหม่ ๆ เช่น การจัดเก็บภาษีป้าย, ที่จอดรถ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังขาดอำนาจในการดำเนินการ เช่น การควบคุมอาหาร การปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากร เป็นต้น

๑.๒ กรอบการพัฒนา

เพื่อให้สุขาภิบาลของเกาะสมุย เป็นศูนย์กลางรองอันดับ ๑ ในอนาคต มีบทบาท เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากร จำเป็นต้องมีกรอบการพัฒนา ดังนี้

- (๑) จัดวางระเบียบการใช้ที่ดินเกาะสมุย
- (๒) ปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่ง ทั้งภายในกับภายนอก
- (๓) ปรับปรุงสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
- (๔) พัฒนาการท่องเที่ยวอันได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยว
- (๕) ส่งเสริมอาชีพพื้นฐานของประชากร เพื่อยกระดับมาตรฐานชีวิต และขยาย

จำนวนประชากร

- (๖) สงวนและรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติ
- (๗) ปรับปรุงค้ำบริหารสุขาภิบาล

การพัฒนาสุขาภิบาลดำเนินการได้ ๒ ระดับ คือ ระดับสุขาภิบาล และระดับพื้นที่เฉพาะ ทั้งนี้เพราะขนาดพื้นที่อันกว้างใหญ่ของสุขาภิบาล ในการเสนอผังแนบและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ จึงจะเสนอในแต่ละพื้นที่ในรูปของผังแนบที่ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาตามกรอบการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ยกเว้นด้านการปรับปรุงการบริหาร จะได้เสนอรวมในช่วงสุดท้าย

๑.๑ แนวทางผังและแนบที่

ผังแนบที่พัฒนามีการพัฒนาการใช้ที่ดิน จะเป็นมาตรการที่สำคัญและเป็นมาตรการแรกที่ต้องคำนึงถึงในการนำการพัฒนาทั้งหมดของสุขาภิบาล ไปสู่ทิศทางที่เหมาะสม

- (๑) นโยบายการพัฒนาการใช้ที่ดิน
  - (๑.๑) กำหนดให้มีการพัฒนาชุมชนศูนย์กลางและชุมชนชนบท
  - (๑.๒) กำหนดให้มีพื้นที่สงวนและอนุรักษ์สภาพธรรมชาติของเกาะให้ชัดเจน
  - (๑.๓) พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยกำหนดบริเวณพัฒนา

การเกษตรพิเศษสำหรับพัฒนาเกษตรกรรมรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยว

(๑.๔) กำหนดให้มีพื้นที่เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

(๑.๕) การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ต้องไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน

(๑.๖) ในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่พัฒนาการท่องเที่ยว จะต้องมีการจัดส่วนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม

(๒) หลักการของผัง

การจัดผังพัฒนาการใช้ที่ดินสุขาภิบาลเกาะสมุย แบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ ระดับสุขาภิบาล (ทั่วทั้งเกาะ) และระดับพื้นที่เฉพาะ คือ ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว

ในระดับสุขาภิบาลมีหลักการของผัง ดังนี้

(๒.๑) กำหนดเขตพื้นที่ชุมชน ในเขตพื้นที่ชุมชนกำหนดให้มีการใช้ที่ดินเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- การใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย
- การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรมและอยู่อาศัย
- การใช้ที่ดินเพื่อสถาบันต่าง ๆ
- การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม
- การใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ

ในแต่ละประเภทของกิจกรรม อาจมีกิจกรรมที่ปะปนกันได้บ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดที่ควรมีการจัดทำในรายละเอียดต่อไป

(๒.๒) ภายนอกชุมชนกำหนดให้มีเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว การเกษตรอุตสาหกรรม ตลอดจนพื้นที่อนุรักษ์และสงวน

(๒.๓) การใช้ที่ดินจะต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอก

(๒.๔) พัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการควบคู่กับการพัฒนาการใช้ที่ดิน

(๒.๕) ผังต้องมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ต้องมีมาตรการในการดำเนินการ และควรได้มีการทบทวนแก้ไขทุก ๆ ระยะ ๕ ปี

๓.๓.๑ ผังแม่บทสุขภาพภิบาลเกาะสมุย

ก. การใช้ที่ดิน

รูปที่ ๓.๑ แสดงผังการใช้ที่ดินสุขภาพภิบาล เกาะสมุยในอนาคต (ปี ๒๕๔๔)
จากผังกำหนดให้

(๑) พื้นที่ชุมชน ให้ตลาดหน้าทอนเป็นชุมชนศูนย์กลางหลัก และเป็นศูนย์กลาง
การท่องเที่ยว บ้านหัวถนนและบ้านบ่อผุด เป็นศูนย์กลางรอง ส่วนชุมชนอื่น ๆ เป็นชุมชนพึ่งพา

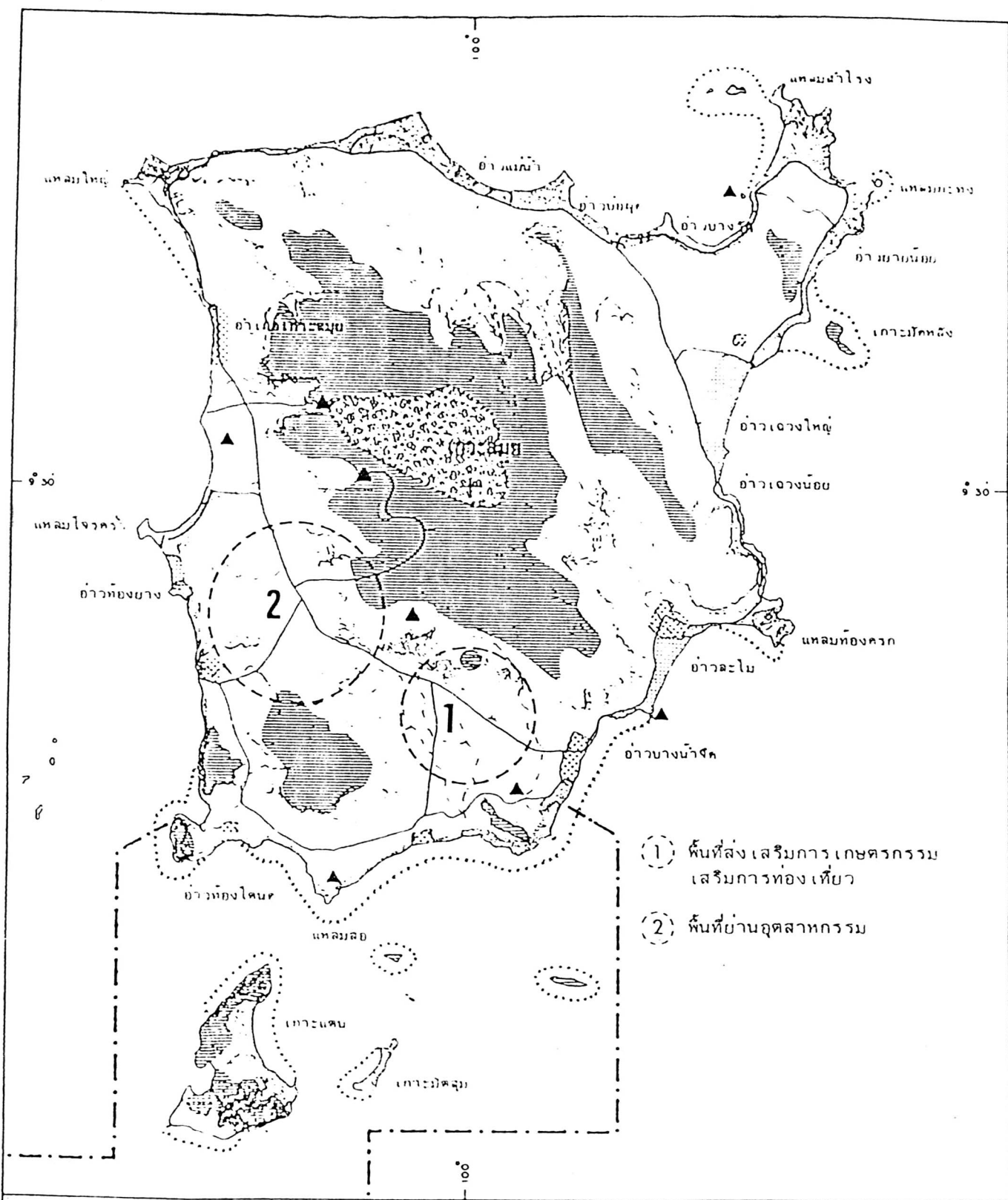
(๒) เขตพัฒนาการท่องเที่ยว ควบคุมแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะจุด กำหนดเขต
ท่องเที่ยวเป็นเขตพัฒนาก้าวหน้าและเขตพัฒนาธรรมชาติ กล่าวคือ

(๒.๑) เขตพัฒนาก้าวหน้า เป็นพื้นที่ที่ยอมให้มีการพัฒนาทางด้านการ
ท่องเที่ยว ที่มีกิจกรรมและบริการต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ได้มาตรฐานสากลภายใต้กรอบที่กำหนดไว้
โดยให้มีผลกระทบทางลบน้อยที่สุด พื้นที่พัฒนาก้าวหน้าได้แก่ หาดเฉวง หาดละไม และ
บางส่วนของหาดท้องยาง

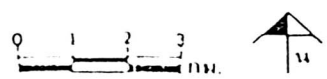
(๒.๒) เขตพัฒนาธรรมชาติ คือ พื้นที่ที่ยอมให้มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
แต่พอสมควร โดยมีกิจกรรมการบริการต่าง ๆ อย่างจำกัด เพื่อคงรักษาสภาพธรรมชาติที่เป็น
เอกลักษณ์ของเกาะสมุยให้มากที่สุด พื้นที่พัฒนาธรรมชาติได้แก่ บริเวณหาดแม่น้ำ, หาดบ่อผุด,
หาดบางรัก แหลมละไม, อ่าวท้องตะเคียน, บางส่วนหาดท้องยาง, บางส่วนเกาะแตน,
เกาะมัดสุม, น้ำตกหน้าเมือง และน้ำตกหินลาด เป็นต้น

(๓) พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ที่ไม่ควรมีการพัฒนาใด ๆ ครอบอนุรักษ์ (หรือสงวน) ไว้
สำหรับการรักษาสภาพธรรมชาติของแหล่ง แต่อาจยินยอมให้มีการใช้ประโยชน์ในบางกรณีได้
เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบชั่วคราว เป็นต้น พื้นที่อนุรักษ์ได้แก่ ภูเขา, ดินน้ำลำธาร,
ป่าสงวน, น้ำตก, แหลม, โขดหิน, บริเวณแนวปะการัง รอบเกาะสมุย, รอบเกาะแตน,
รอบเกาะมัดสุม และ เกาะเล็กเกาะน้อยต่าง ๆ

อนึ่งเขตเกาะแตนและเกาะบริวารควรดำเนินการจัดตั้งเป็นเขตอนุทยาน
หรืออุทยานแห่งชาติ เพื่อประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ธรรมชาติ (เกาะแตน, เกาะมัดสุม,
เกาะวังใน, เกาะวังนอก, เกาะراب, หินอ่าววัง และชายฝั่งทะเลด้านใต้เกาะสมุย)

รูปที่ ๓.๑ เขตการใช้ที่ดินเกาะสมุยในอนาคต

- ชุมชน
- เขตพัฒนาก้าวหน้า
- เขตพัฒนาธรรมชาติ
- แหล่งท่องเที่ยวเฉพาะจุด
- ป่าสงวนแห่งชาติ
- พื้นที่อนุรักษ์ชนบท
- พื้นที่อนุรักษ์ในทะเล
- แนวเสนอเขตอุทยานแห่งชาติ

ที่มา : แผนหลัก ฯ เกาะสมุย

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม **สุราษฎร์ธานี**

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีและเขตในท้องถิ่นของประเทศไทย

(๔) พื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่ที่เหลือ โดยกำหนดให้บริเวณตำบลหน้าเมือง และตำบลดงสำเภา เป็นเขตเกษตรกรรมพิเศษ

(๕) พื้นที่อุตสาหกรรม ได้แก่ พื้นที่บริเวณตำบลดงสำเภาและตำบลลิปะน้อย ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องกับการเกษตร

การกำหนดเขตเช่นนี้ เพื่อกำหนดเป็นกรอบการควบคุมและพัฒนา ซึ่งสุขภาพ ภาวะสมุยจะต้องมีมาตรการทั้งทางกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับสุขภาพ การขึ้นทะเบียน และ การขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

ข. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการ

(๑) โครงข่ายถนน

(๑.๑) ปรับปรุงคุณภาพถนนสายอ่าวบางรัก-อ่าวท้องสน-อ่าวเชิงมน-อ่าวเฉวง

(๑.๒) ปรับปรุงคุณภาพถนนเข้าแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ หาดเฉวง อ่าวท้องยาง ชุมชนอิสลามบ้านหัวถนน น้ำตกหน้าเมือง แหลมสอ แหลมเสียด และบ้านท้องโตนค

(๑.๓) ตัดถนนเข้าแหล่งท่องเที่ยวดังนี้ หาดละไม หาดบ่อผุด หาดแม่น้ำ

(๑.๔) จัดทำทางเท้า บ้านอ่าวออก เกาะแตน

(๑.๕) จัดระเบียบควบคุมการใช้ถนน เช่น จำกัดขนาดรถ ความเร็ว และเส้นทางจราจร เป็นต้น

รูปที่ ๓.๒ แสดงการพัฒนาโครงข่ายถนน อ.เกาะสมุย

(๒) ระบบไฟฟ้า

การขยายบริการไฟฟ้าตามโครงการเชื่อมโยงระบบจำหน่ายไฟฟ้าด้วย สายเคเบิลใต้น้ำ จากโรงไฟฟ้าพลังไอน้ำมายังเกาะสมุยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จะทำให้เกาะสมุยมีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอในปี ๒๕๓๐ ดังนั้น ควรเร่งการขยายการบริการ ย่อยไปยังชุมชนต่าง ๆ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งที่พักหรือบริเวณ พัฒนาก้าวหน้า เช่น หาดเฉวงและหาดละไม ควรได้รับความสำคัญอันดับต้น ๆ

(๓) ระบบน้ำประปา

(๓.๑) จัดหาแหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปาให้เพียงพอกับการขยายตัวของ การท่องเที่ยวโครงการที่ควรค่าพิจารณา ได้แก่ อ่างเก็บน้ำพรุเฉวง และอ่างเก็บน้ำบ่อผุด

(๓.๒) ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานที่มีอยู่เดิม เช่น ฝ่ายละไม ฝ่ายน้ำตกหินลาด และขยายระบบส่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และ เกษตรกรรม ให้ทั่วถึงชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในรัศมี

(๓.๓) จัดสร้างฝายน้ำล้นบนเกาะแตน และอ่างเก็บน้ำ ตำบลหน้าเมือง พรุบ้านโจรคร่า เพื่อการอุปโภค บริโภค และการขยายการเกษตรกรรมเสริมการท่องเที่ยว

(๓.๔) จัดระบบน้ำประปาที่มีคุณภาพให้บริการทั้งชุมชนท้องถิ่น และ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

รูปที่ ๓.๓ แสดงการพัฒนาแหล่งน้ำเกาะสมุย

(๔) การสื่อสารและโทรคมนาคม

(๔.๑) เร่งขยายการให้บริการโทรศัพท์ภายในเกาะ และทางไกล อย่างทั่วถึง และวางโครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์โทรคมนาคมอีกแห่งหนึ่งด้วย

(๔.๒) กระจายหน่วยบริการไปรษณีย์โทรเลข ให้บริการในพื้นที่พัฒนา ก้าวหน้า

(๕) การขนส่งสาธารณะ

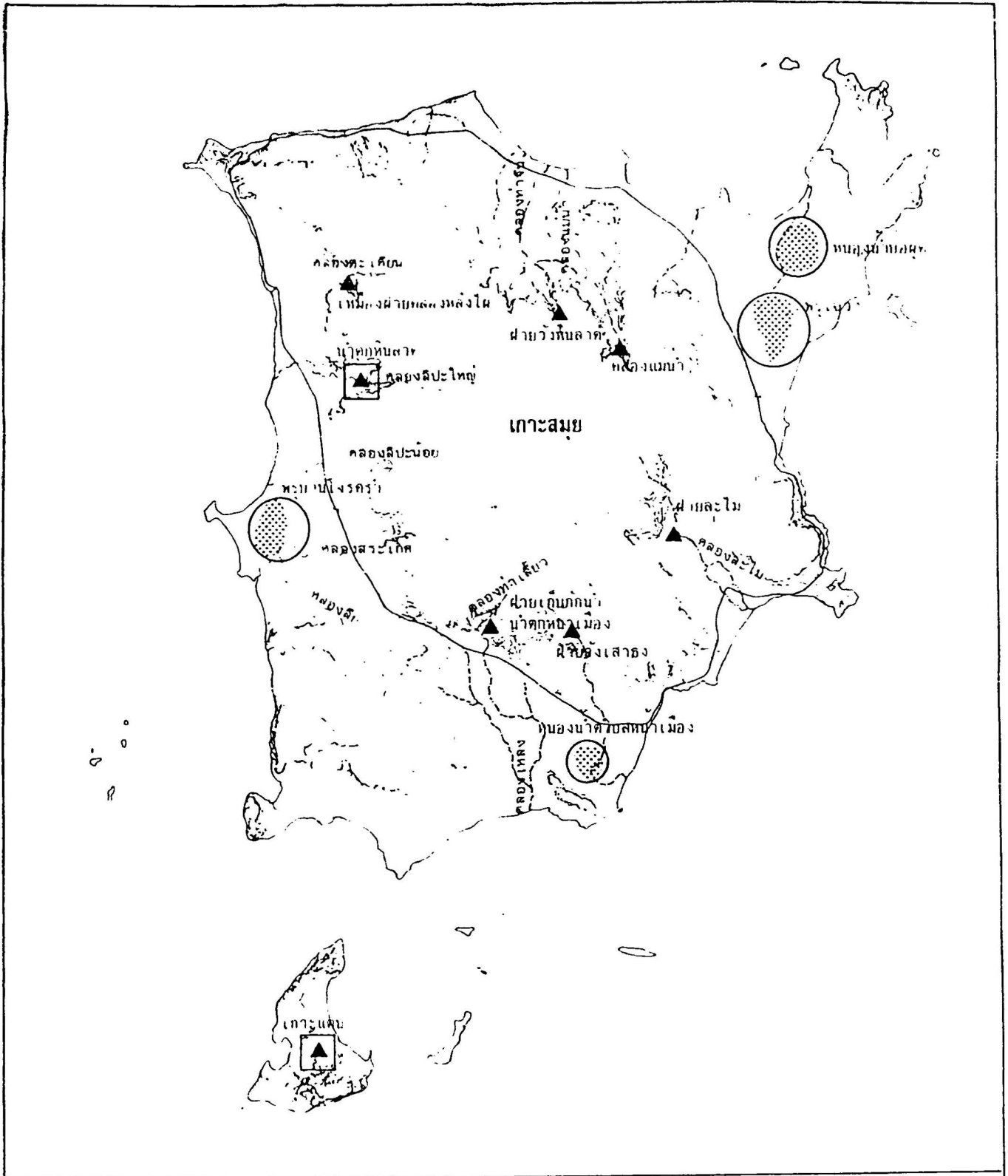
(๕.๑) ก่อสร้างท่าเทียบเรือสุขาภิบาลแห่งใหม่บริเวณหน้าทอน โดยมี ขนาดที่สามารถรับ เรือไฮโดฟอล์ยหรือ เจ็ทฟอล์ย ในอนาคต

(๕.๒) จัดสร้างสถานีขนส่งและศูนย์พักรถ เกาะสมุย

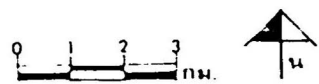
(๕.๓) จัดระบบรถโดยสารภายในเกาะ

(๕.๔) ติดตามและประเมินผลกระทบของสนามบินขนาดเล็กในเกาะสมุย เพื่อการควบคุมดูแลให้เหมาะสมต่อไป

รูปที่ ๓.๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเกาะสมุย

- ลำน้ำ
- ฝ่ายน้ำล้น
- ทนongน้ำ
- โครงการอ่างเก็บน้ำ
- โครงการฝ่ายน้ำล้น

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม **สุราษฎร์ธานี**

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

(๖) การบริการทางสังคม

(๖.๑) วางมาตรการรักษาความปลอดภัยของชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เช่น การจัดหน่วยตำรวจท่องเที่ยว หน่วยช่วยชีวิตในสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

(๖.๒) ขยายการบริการสาธารณสุข โดยเฉพาะโรงพยาบาลให้เพียงพอกับการขยายตัวของประชากรและนักท่องเที่ยว และยกระดับสถานอนามัยที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้

(๖.๓) พัฒนาศาสนสถานต่าง ๆ ทั้งศาสนาพุทธ, คริสต์ และอิสลาม ให้เป็นศูนย์รวมทางจิตใจแก่นักท่องเที่ยว และจัดโครงการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น โครงการอบรมวิปัสสนาชาวต่างประเทศวัดพุทธนิกราม สำนักวิปัสสนากรรมฐานพระใหญ่เกาะฟาน เป็นต้น

(๖.๔) ส่งเสริมการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ให้มีความสัมพันธ์กับธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น การสอนศิลปะ การแสดงท้องถิ่น การอบรมด้านธุรกิจการบริการ ฯลฯ

(๗) การบริการการท่องเที่ยว

(๗.๑) ตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อแนะนำและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนการจัดอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

(๗.๒) ส่งเสริมให้มีศูนย์การแสดงศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านขึ้น เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ด้านการเผยแพร่ศิลปะ และวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว

(๗.๓) ส่งเสริมให้มีที่พักแบบมาตรฐานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานสากลเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวระดับสูงขึ้น ส่วนที่พักที่มีอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นที่พักแบบง่าย ๆ ราคาประหยัดนั้น มีจำนวนมากเพียงพอแล้ว

(๗.๔) ส่งเสริมกิจกรรมหรือกีฬาชายหาด เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการพักผ่อนและท่องเที่ยว เช่น สกีนํ้า คำนํ้า ตกปลา หรือจัดสถานที่สำหรับสังสรรค์แคมป์ไฟชายหาด โดยกำหนดสถานที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพและกิจกรรมอื่น ๆ เป็นต้น

(๗.๕) ส่งเสริมการผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง โดยที่ของที่ระลึกหรือสินค้าพื้นเมืองที่ผลิต ควรเน้นทางด้านคุณภาพและรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ให้มากกว่าที่ผลิตและจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน

(๗.๖) ส่งเสริมให้มีสถานบันเทิงเรีงรมย์ต่าง ๆ เช่น ห้องอาหารที่มีดนตรี หรือบาร์เต็นรำเล็ก ๆ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวตามสถานที่พัก หรือในแหล่งท่องเที่ยวพัฒนาก้าวหน้า ซึ่งอาจจะมีการบริการเฉพาะวันหยุด หรือช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ต้องมีการควบคุมทั้งจำนวนที่ตั้ง และการให้บริการอย่างเหมาะสม

(๗.๗) จัดให้มีศูนย์กลางบริการภายในพื้นที่ชายหาด เช่น ร้านค้า ที่จอดรถ ที่อาบน้ำจัด เป็นต้น เพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่พักในบริเวณหาดนั้น ๆ

(๗.๘) การบริการอื่น ๆ นอกจากการบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ควรพัฒนาข้างต้นแล้ว ควรจะมีการพัฒนาการบริการเกี่ยวกับการให้ความสะดวกอื่น ๆ เช่น การบริการการจองตั๋วเดินทางล่วงหน้าแก่นักท่องเที่ยว การจองที่พัก การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ บริการรถเช่า หรือบริการหนังสืออ่านเล่น เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะต้องจัดบริการให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวแล้ว ควรจะมีการควบคุมทางด้านราคาค่าบริการควบคู่กันไปด้วย

(ค) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ของสุขาภิบาล และเป็นการพัฒนาที่ต้องการการพัฒนาด้านอื่น ๆ จากสุขาภิบาลเข้าไปรองรับ แหล่งท่องเที่ยวที่ควรพัฒนามีดังนี้

(๑) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวหลักของเกาะสมุยคือ ชายหาด ที่มีอยู่กว่า ๖ หาด ชายหาดต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนชายทะเลแล้ว ยังเป็นสถานที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวอีกด้วย โดยได้มีการสร้างโรงแรมและบังกาโลว์ กว่า ๕๐ แห่ง รองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนั้น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายหาด จึงต้องมีการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว ส่วนแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอื่น ๆ จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมการท่องเที่ยวให้หลากหลายมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ มีดังนี้

(๑.๑) กำหนดให้หาดเจว่งและหาดละไม และบางส่วนของหาดทองยาง เป็นชายหาดพัฒนาก้าวหน้า ให้หาดแม่ น้ำ, หาดบ่อผุด, หาดบางรักและหาดเชิงมน เป็นชายหาดพัฒนาธรรมชาติ ชายหาดเหล่านี้สนับสนุนให้มีบริการที่พักและบริการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ภายใต้มาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดไว้

(๑.๒) จัดระเบียบบริเวณน้ำตกหน้าเมืองและน้ำตกหินลาด ให้เรียบร้อย สะอาด และมีบริการอย่างเหมาะสม นอกจากนี้อาจจัดสร้างฝายเก็บกักน้ำเพื่อการ เล่นน้ำ เพิ่มเติมด้วย

(๑.๓) บริเวณเกาะและปะการังต่าง ๆ จะต้องได้รับการอนุรักษ์สภาพและเปิดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสภายในขอบเขตที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเกาะเตนและบริวาร เสนอให้จัดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรืออุทยานแห่งชาติขึ้น เพื่อที่จะได้สามารถควบคุมและดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนสถาน

แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ในเกาะสมุย เป็นวัดหรือสำนักสงฆ์ทั้งหมด โดยจำแนกเป็น ๒ ลักษณะ คือ วัดที่เน้นด้านปูชนียวัตถุและปูชนียบุคคล อันเป็นจุดน่าสนใจหรือเชื่อมโยงของนักท่องเที่ยว เช่น สำนักสงฆ์พระใหญ่เกาะพาน วัดพระพุทธบาทเขาเลย เจดีย์แหลมสอ เป็นต้น อีกส่วนหนึ่งเป็นวัดที่เน้นการอบรม ได้แก่ วัดพังบัว (บุญศรีการาม) นอกจากนี้ยังมีวัดหรือสำนักสงฆ์หลายแห่งได้จัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ มีดังนี้

(๒.๑) แนะนำให้มีการปรับปรุงสภาพกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านการจัดผังบริเวณ สถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม ให้มีลักษณะน่าดู เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสถานที่พักแรมควรมีลักษณะที่เหมาะสม

(๒.๒) การพัฒนาการขยายตัวของแหล่งฯ จะต้องคำนึงถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น การถมทะเลพระใหญ่; การตัดถนนขึ้นเขาหัวจุก

(๒.๓) ให้มีการประสานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์การหลักของการท่องเที่ยว (ททท.สุราษฎร์ธานี) เจ้าอาวาส และข้าราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนา มีขอบเขตที่เหมาะสม

(๓) แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม

ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ยังมีน้อย นักท่องเที่ยวยังไม่ให้ความสนใจมากนักและประชาชนท้องถิ่นเอง ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งฯ ที่มีต่อการท่องเที่ยว ยกเว้นสนามกีฬาชนควายที่ปัจจุบันมีการจัดบ่อยครั้งขึ้น และได้รับความสนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ มีดังนี้

(๓.๑) ชุมชนเอกลักษณ์ท้องถิ่น คือ หมู่บ้านตัวอย่างลึปะน้อยและบ้านหัวถนน จะต้องได้รับการรักษาสภาพทางสถาปัตยกรรม และผังชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ให้มากที่สุด การปรับปรุงจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และเน้นจุดเด่นให้เป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว เช่น บ้านเรือนเก่าแก่, เรือประมง, หมู่บ้านอิสลาม เป็นต้น

(๓.๒) ส่งเสริมการผลิตหัตถกรรมจากวัสดุท้องถิ่น เช่น หอย, มะพร้าว ให้ประชาชนได้ผลิตเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว การส่งเสริมควรเน้นเป็นรายหมู่บ้านหรือกลุ่มประชาชน เพื่อให้เป็นจุดท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

(๓.๓) จัดตั้งแหล่งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้นในเกาะสมุย โดยมีขนาดเล็กหรือปานกลาง เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลกิจกรรม สินค้าและการแสดง เผยแพร่และจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

๓.๓.๒ ผังแนວแนวการพัฒนาบ้านหน้าทอน(๑) สภาพชุมชน

บ้านหน้าทอน (หมู่ที่ ๓ ตำบลอ่างทอง) หรือที่เรียกกันว่า ตลาดหน้าทอน เป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของสุขาภิบาลเกาะสมุย เป็นศูนย์กลางด้านการปกครอง, การค้า, การบริการ และการคมนาคมขนส่ง เพราะเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ, สถานีตำรวจ, ตลาด, ร้านค้า, ธนาคาร, โรงแรม และท่าเทียบเรือ เป็นต้น หมู่ที่ ๓ บ้านหน้าทอน มีเนื้อที่ ๘.๕๔ ตร.กม. แต่บริเวณที่เป็นชุมชนหนาแน่นมีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ เท่านั้น คือ บริเวณโดยรอบท่าเรือสุขาภิบาล ขนานชายหาดยาว ๑,๓๐๐ เมตร กว้างประมาณ ๑๕๐ เมตร

ประชากร หมู่ที่ ๓ ตำบลอ่างทอง มี ๒,๔๕๑ คน ในปี ๒๕๒๗ ลดลงจากปี ๒๕๒๔ ซึ่งมี ๒,๔๖๔ คน แสดงให้เห็นว่า ชุมชนไม่มีการขยายตัวเลย อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาด้านการใช้ที่ดิน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินภายใน (จากปี ๒๕๑๔) เล็กน้อย

คือ อาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นบริเวณถนนหน้าอำเภอ แยกจากถนนชลวิถีและบริเวณหน้าตลาดสด นอกจากนี้ ยังมีบิมน้ำมีมาตรฐานเพิ่มขึ้นอีก ๒ แห่ง คือ บิมน้ำ ปตท. และบิมน้ำ เซลล์ ส่วนการขยายของชุมชนออกไปในโดยรอบนั้นมีน้อยมาก

รูปที่ ๓.๔ แสดงการใช้ที่ดินปัจจุบัน ตลาดหน้าทอน (บริเวณชุมชนหนาแน่น และพื้นที่โดยรอบ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๔๔๐ ไร่)

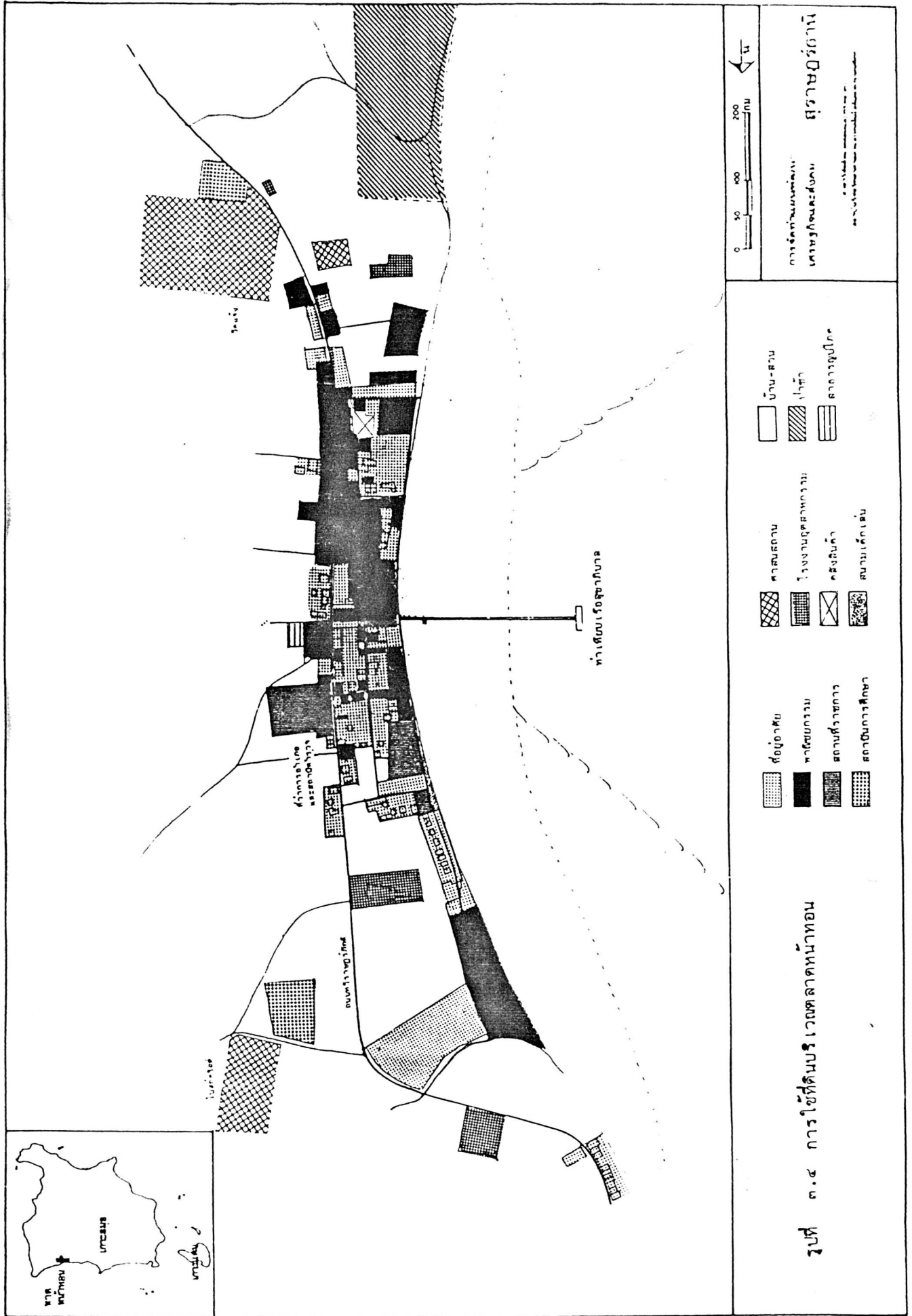
ชุมชนบ้านหน้าทอน มีปัญหาหลายประการ ได้แก่ ปัญหาค่าเช่าที่ดินสูง ราคาค่าที่ดินสูง การจราจรติดขัดบางเวลา ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคาร ราคาค่าที่ดินสูง ในการพัฒนาจึงควรแก้ไขปัญหาล่าช้า ตลอดจนขยายชุมชนให้สามารถรองรับบทบาทการเป็น ศูนย์กลางหลักของสุขาภิบาล และศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนาคต

อนึ่ง เนื่องจากชุมชนไม่มีการขยายตัวของประชากรเลย แต่จากสภาพการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และแนวโน้มการพัฒนาซึ่งต้องการให้สุขาภิบาลเกาะสมุยมีประชากรมากขึ้นกว่าปัจจุบันนี้ ในการพัฒนาตลาดหน้าทอน จึงตั้งเป้าหมายการเพิ่มประชากรโดยให้มี อัตราเพิ่มขึ้นต่อร้อยละ ๑.๑ ต่อปี ตามแผนพัฒนา ฉบับที่ ๖ ซึ่งคาดว่าในปี ๒๕๔๔ จะมี ประชากรในตลาดหน้าทอน ๒,๕๐๔ คน หรือเพิ่มขึ้น ๔๔๔ คน จากปี ๒๕๒๗

นอกจากประชากรของชุมชนแล้ว ตลาดหน้าทอนเป็นทางเข้าออกของนักท่องเที่ยว ที่มายังเกาะสมุย ประมาณร้อยละ ๒๕.๒ ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด หรือประมาณ ๔๑,๕๒๔ คน ในปี ๒๕๒๕ (เฉลี่ย ๑๑๔ คนต่อวัน) แต่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังหน้าทอน ถึงร้อยละ ๔๔.๔ หรือประมาณ ๔๓,๖๔๑ คน (เฉลี่ย ๒๒๕ คน/วัน) จากการพยากรณ์โดย วท. คาดว่า ในปี ๒๕๓๔ จะมีนักท่องเที่ยวมายังตลาดหน้าทอนถึง ๑๓๒,๓๓๑ คน

(๒) นโยบายการพัฒนา

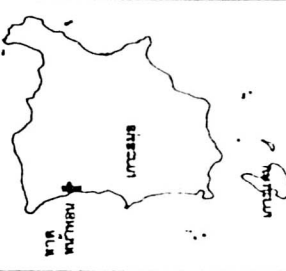
- (๒.๑) จัดระเบียบการใช้ที่ดินและการปลูกสร้างอาคาร
- (๒.๒) ปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- (๒.๓) สร้างเอกลักษณ์ของชุมชน
- (๒.๔) พัฒนาเศรษฐกิจ และกระตุ้นการขยายตัวประชากร

การดำเนินงานพัฒนา
 เศรษฐกิจและสังคม
 ๒๕๒๕-๒๕๒๖
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖

	ที่อยู่อาศัย		ศาสนสถาน		บ้าน-สวน
	พาณิชย์กรรม		โรงงานอุตสาหกรรม		โรงเรียน
	สถานราชการ		คลังสินค้า		สถานีรถไฟ
	สถานการศึกษา		สนามเด็กเล่น		

รูปที่ ๓.๕ การใช้ที่ดินบริเวณตลาดหน้าทอน

(๓) ผังโครงสร้าง (Structural Plan)(๓.๑) ผังโครงร่าง (Skeleton Plan)

จากนโยบายและหลักการของผังที่กำหนดไว้โดยรวม บริเวณ ตลาดหน้าทอน ควรจัดระเบียบการใช้ที่ดินให้เหมาะสมสำหรับอนาคต เพื่อการพัฒนาเป็นชุมชน ศูนย์กลางหลัก เพื่อการท่องเที่ยวและการบริการพื้นฐานสำหรับประชากรในเขตสุขภาพ จึงควรขยายชุมชนออกไปในแนวตั้งฉากกับชายหาด สึกเข้าไปในแผ่นดิน และจัดระบบโครงร่าง ของชุมชนเป็นแบบตาตาราง

รูปที่ ๓.๕ แสดงโครงร่างของชุมชนในอนาคต (ปี ๒๕๔๔)

ให้ท่าเรือเป็นแกนของชุมชนในแนวตั้งฉากกับชายหาด มีถนนตัดตรงออกไปยาวประมาณ ๔๐๐ เมตร ถนนวิภาวดีรังสิตเป็นถนนแกนในแนวขนานชายหาด ถนนเลี่ยงเมือง (ตัดใหม่) เป็นถนนรอบนอกชุมชน ถนนใหม่หลังที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน ต่อเชื่อมกับถนนเลี่ยงชายหาด ถนนต่อกับถนนเลี่ยงชายหาด (ถนนชลวิถี ขยาย) เป็นถนนวงแหวนรอบใน โดยภายใน วงแหวนตัดถนนในแนวตั้ง กับชายหาดจะเกิดโครงสร้างแบบตาตารางขึ้น ทั้งนี้อาจมีการ เฉพาะเลบริเวนท์ท่าเรือตั้งแต่หน้าที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ถึงหน้าเขื่อนน้ำมัน ปตท.

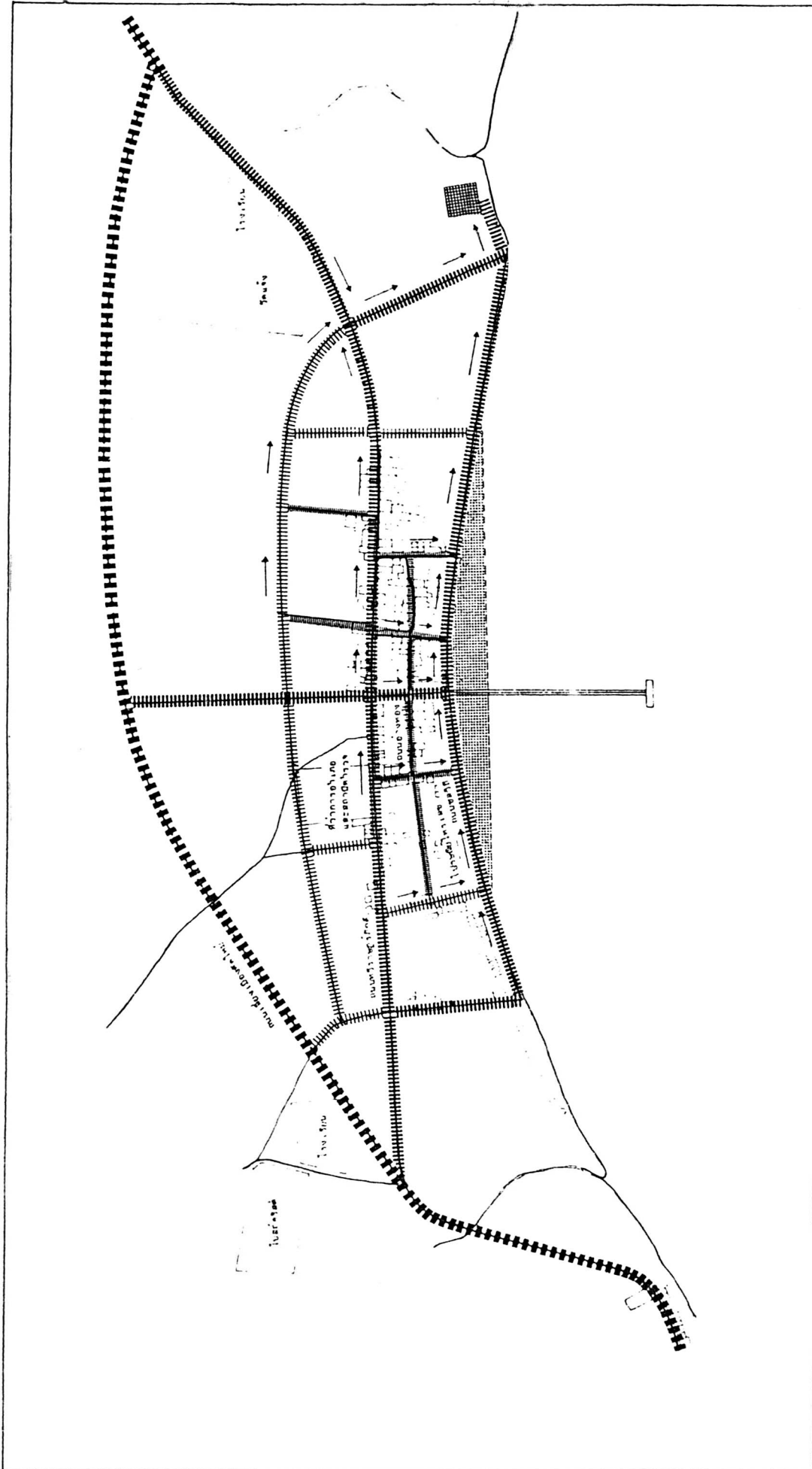
จากโครงสร้างของชุมชนเช่นนี้จะทำให้ การขยายตัวของชุมชน เป็นไปอย่างมีระบบและการพัฒนาสาธารณูปโภค จะ เป็นไปได้ง่ายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๓.๒) ผังการใช้ที่ดิน (Land Use Plan)

ผังการใช้ที่ดิน เป็นผังที่เสนอแนะเพื่อเตรียมการการพัฒนา ในอนาคต ความสำเร็จของผังจะเกิดขึ้นได้ นอกจากความมีประสิทธิภาพในมาตรการที่ต้อง ปฏิบัติตามผังแล้ว ยังจะต้องมีการกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และประชากร (โดยรวม ของทั้งสุขภาพ) มาสนับสนุนอีกด้วย ผังแนะแนวการใช้ที่ดินนี้แสดงในรูปที่ ๓.๖ กล่าวคือ

- ขยายศูนย์ราชการออกไปหลังที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน ๒ ข้าง ถนนแกนและระหว่างถนนวงแหวนรอบในกับรอบนอก เนื้อที่ประมาณ ๓๐ ไร่ โดยคงศูนย์ราชการ เดิม ปรับปรุงให้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขปัจจุบัน (อนุรักษอาคาร) เป็นที่ทำการของการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย

รูปที่ ๓.๕ ผังโครงสร้างบริเวณตลาดหน้าทอน

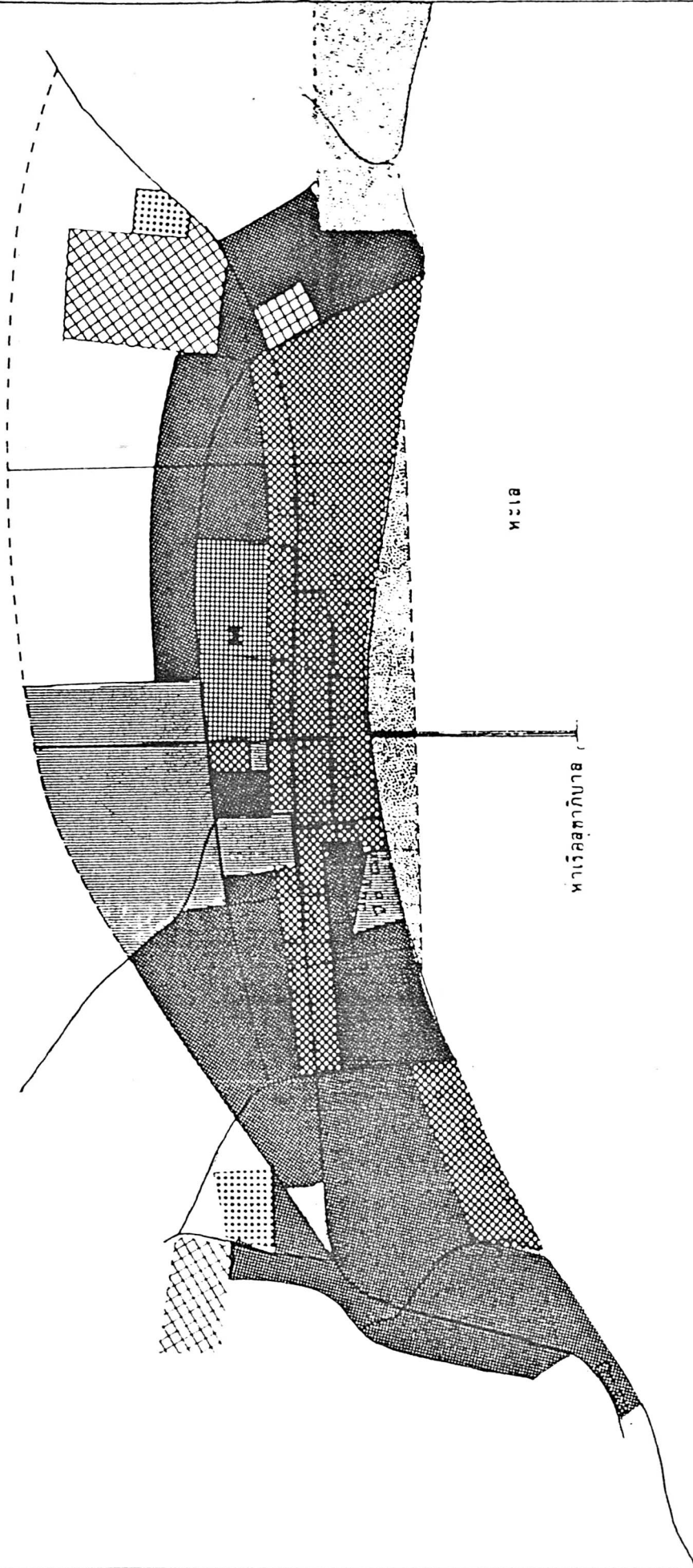
- ||||| ถนนทางบก (เส้นเมืองวงนอก)
- ||||| ถนนหลักของชุมชน (Co-lector Street)
- ||||| ถนนรองของชุมชน (Feeder Road)
- ||||| ถนนซอย (Local Road)

- ▨ พื้นที่เพาะปลูก
- ▨ ทิวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- ▨ ที่ตั้งอาคารพาณิชย์
- ▨ บ่อน้ำดื่ม

0 50 100 200 เมตร

การจัดทำแผนพัฒนา
 เหมืองถ่านหินและสังคม สุราษฎร์ธานี
 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

รูปที่ ๓.๖ แผนแม่แบบแนวการใช้ที่ดินในอนาคต

- ที่อยู่อาศัย
- พาณิชย์การและที่อยู่อาศัย
- สถาบันราชการ
- ศาสนสถาน

- สถาบันการศึกษา
- สวนสาธารณะ
- เขตชนบท
- ตลาดกลาง เกษตร

การดำเนินงานพัฒนา
เมืองกรุงเทพมหานคร
สำนักงานวิจัยและพัฒนาเมือง
สถาบันวิจัยและพัฒนาเมือง
สถาบันวิจัยและพัฒนาเมือง

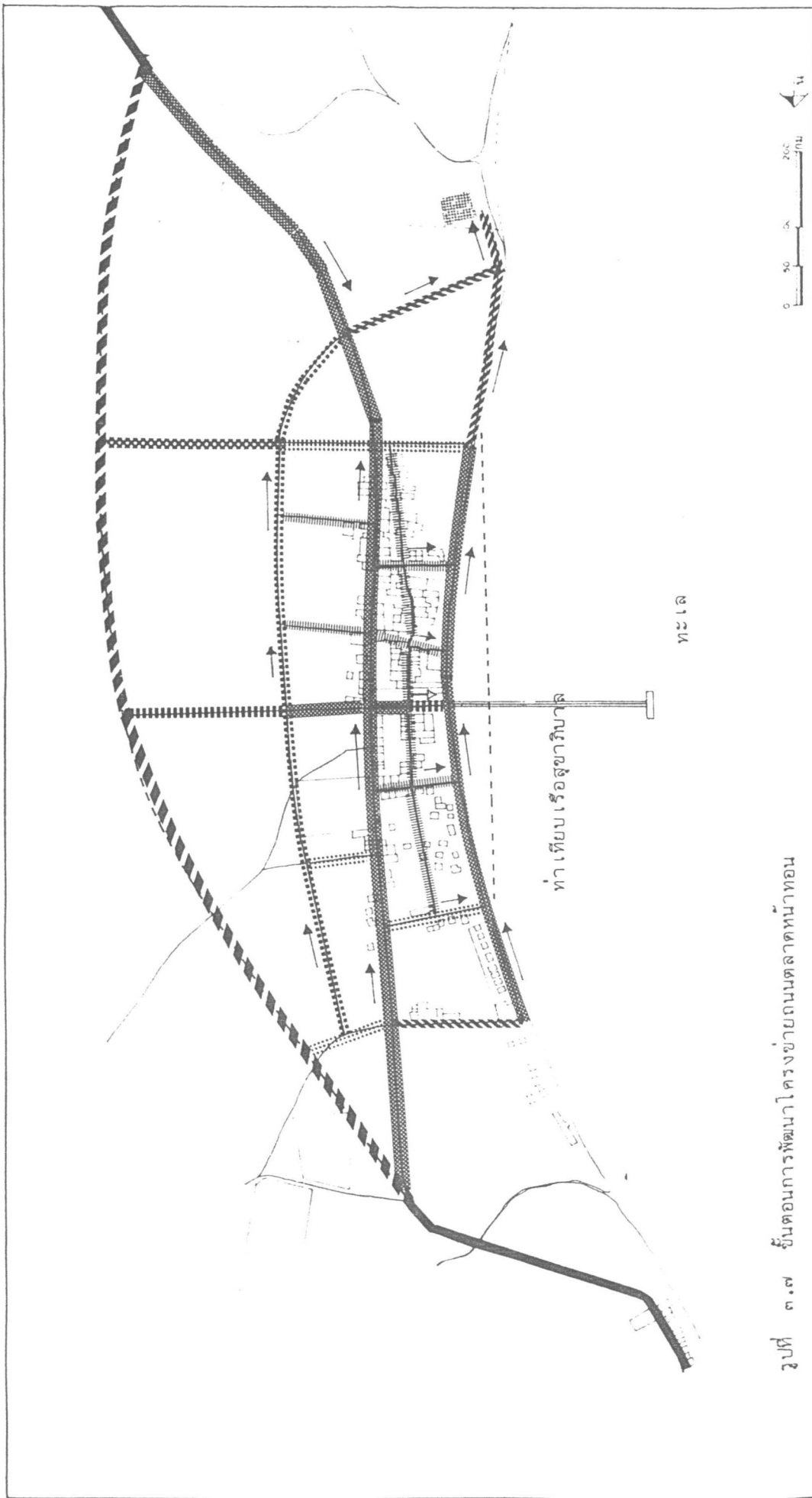
สุราษฎร์ธานี

- ให้อำนาจการค้าขายสัตว์จากย่านการค้าเดิมไปตามถนนทวิราษฎร์-ภักดี แต่จำกัดให้อยู่ภายในเขตวงแหวนรอบใน
- ชุมชนที่พักอาศัยหนาแน่น เกาะตัวอยู่โดยรอบตั้งแต่วัดศรีประทีปถึงวัดแจ้ง บริเวณรอบนอกออกไปเป็นเขตเกษตรกรรม
- จัดย่านตลาดกลางเกษตรและคลังสินค้า ข้างศูนย์ราชการใหม่ หน้าชุมสายโทรศัพท์ บนถนนวงแหวนรอบใน เนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่
- ป่าช้าวัดนอก จัดให้เป็นสวนสาธารณะ
- บริเวณที่ถมทะเล จัดเป็นสวนสาธารณะและบริการการท่องเที่ยวหน้าเมือง

(๔) การพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค

จากผังโครงร่างชุมชน ให้การพัฒนาโครงข่ายถนนเป็นการพัฒนานำ สาธารณูปโภคอื่น ๆ เช่น ทางระบายน้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ตลอดจนบริการต่าง ๆ จะติดตามมาพร้อม ๆ กัน รูปที่ ๓.๗ แสดงขั้นตอนการพัฒนาโครงข่ายถนน และพัฒนาระบบระบายน้ำ การพัฒนาเริ่มจากการพัฒนาภายในศูนย์กลางชุมชนก่อน แล้วจึงขยายออกไปยังโครงข่ายรอบนอก การระบายน้ำทั้งหมดทางไปรวมกันที่ป่าช้าวัดนอก ซึ่งในระยะยาวควรมีการสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งก่อนระบายลงสู่ทะเล

โครงการถมทะเลและปรับปรุงท่าเทียบเรือสุขาภิบาล จะมีส่วนช่วยการพัฒนาผังโครงสร้างของชุมชนอย่างมาก โดยถมทะเลให้เป็นหน้าเมืองสำหรับรองรับการเดินทางเข้าสู่เกาะสมุย เพื่อการสร้างภาพพจน์และทัศนียภาพที่ดี และเป็นสวนสาธารณะสำหรับคนท้องถิ่น, ท่าเทียบเรือสุขาภิบาล ปรับปรุงให้สามารถรองรับเรือโดยสารธรรมดา, เรือโดยสารความเร็วสูง (ไฮโดรฟอยล์ หรือ เจ็ทฟอยล์) และเรือประมงในระยะแรก ดังแสดงในรูปที่ ๓.๘

รูปที่ ๓.๗ ขั้นตอนการพัฒนาโครงการขยับถนนตลาดหน้าทอน

ประเภทถนน	ขยายและปรับปรุง	ตัดใหม่	
		ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒
ถนนหลวง			
ถนนสี่มุมชน			
ถนนร่องชุมชน			
ถนนซอย			

	พื้นที่ส่วนที่ ๒
	ท่าเทียบเรือสุขาภิบาล
	โครงการขยายถนน
	ตัดใหม่

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สำนักงานวิจัยและพัฒนา
ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบขนส่งทางบก
กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม กรุงเทพมหานคร

๓.๓.๓. การพัฒนาชุมชนรอง(๑) สภาพของชุมชน

ชุมชนบ้านหัวถนน, บ้านบ่อผุด และบ้านแม่น้ำ เป็นชุมชนรองของสุขาภิบาล เกาะสมุย ที่ควรได้รับการยกระดับให้สูงขึ้น เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมท้องถิ่น และการท่องเที่ยวในอนาคต แต่เนื่องจากประชากรของชุมชนทั้งสามได้ลดลง เช่นเดียวกับการลดลงของประชากรทั้งสุขาภิบาล ดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรชุมชนรอง ในสุขาภิบาลเกาะสมุย

ชุมชน	จำนวนประชากร (คน)		ลดลง (คน)	ลดลงเฉลี่ย คน/ปี
	ปี ๒๕๒๗ (๑)	ปี ๒๕๑๗ (๒)		
บ้านหัวถนน	๑,๕๓๔	๒,๕๓๐	๘๙๗	๘๓.๗
บ้านบ่อผุด	๔๖๘	๑,๓๕๐	๙๘๒	๓๘.๒
บ้านแม่น้ำ	๑,๑๙๒	๑,๘๓๖	๖๔๔	๖๔.๔

ที่มา : (๑) แผนพัฒนาอำเภอ เกาะสมุย ๒๕๒๘ อำเภอ เกาะสมุย
(๒) แนวทางการพัฒนาเกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยว, สง่า โภคบุตร
วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๘

ดังนั้น การพัฒนาชุมชนทั้ง ๓ ให้เป็นชุมชนรองที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จะทำได้ยากในระยะสั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการคมนาคมรอบ เกาะสมุยสะดวกสบาย และการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังต่ำ ดังนั้น การพัฒนาชุมชนทั้ง ๓ ในระยะแรก จะเพียงแต่เสนอแนวความคิดและแนวทางการพัฒนาเท่านั้น

(๒) กรอบการพัฒนา

(๒.๑) วางมาตรการควบคุมการปลูกสร้างอาคาร

(๒.๒) ปรับปรุงระบบถนน ทางระบายน้ำ และการกำจัดขยะของชุมชน

(๒.๓) จัดให้มีศูนย์รวมประชาชนในรูปของที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น ศาลาพักผ่อน สวนสาธารณะ เป็นต้น

(๒.๔) ส่งเสริมการรักษาความสะอาด และเอกลักษณ์ของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่น

(๒.๕) ควบคุมการขยายตัวของกาารท่องเที่ยว ไม่ให้มีผลกระทบทางลบ ต่อชุมชน

(๒.๖) ส่งเสริมการผลิตที่จะสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวแก่ชุมชน เช่น หัตถกรรม และเกษตรกรรม เป็นต้น

(๓) การพัฒนาเฉพาะพื้นที่ นอกจากแนวทางหลัก ๆ ตามกรอบการพัฒนาแล้ว ในแต่ละพื้นที่ ควรมีการพัฒนา ดังนี้

บ้านหัวถนน

- สร้างถนนจากหมู่บ้านอิสลาม ไปแหลมเสด็จ
- ปรับปรุงถนนพร้อมทางระบายน้ำภายในหมู่บ้านอิสลามให้เป็นวงรอบ และเชื่อมต่อทางหลวง ๔๑๗๐ ได้
- ตัดถนนเลี่ยงชุมชน (ทางหลวง ๔๑๖๔) เพื่อไม่ให้เกิดความคับคั่ง บริเวณสามแยก
- อนุรักษ์บ้านและห้องแถว ที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่น
- ปรับปรุงชุมชนอิสลามและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมอาชีพ และ เรือประมง
- เพิ่มการรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด

บ้านบ่อผุด

- ปรับปรุงถนน (พร้อมทางระบายน้ำ) เลียบชายหาด จนถึงกึ่งกลางหาด
- ปรับปรุงโค้ง ทางหลวง ๔๑๗๑ และแยกเข้าชุมชนบ่อผุด
- ศึกษาความเป็นไปได้ของการสร้างท่าเรือบ่อผุด

- วางมาตรการควบคุมการปลูกสร้างอาคารในชุมชน และตลาดหาคบ่อสุด โดยเฉพาะบริเวณย่านที่พักตากอากาศ ให้มีระยะถอยร่นจากชายหาด ๓๐ เมตร (ดูแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี วท., ๒๕๒๔)
- เพิ่มการรักษาความสะอาดชายหาด

บ้านแม่น้ำ

- ปรับปรุงถนน (พร้อมทางระบายน้ำ) สายหลังตลาด
- วางมาตรการควบคุมการปลูกสร้างอาคารในชุมชน รวมทั้งย่านที่พักตากอากาศ ตลอดชายหาด แม่น้ำ (ดูแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี วท., ๒๕๒๔)
- เพิ่มการรักษาความสะอาดชายหาด

การพัฒนาชุมชนทั้ง ๓ นี้ ควรได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการขยายตัวของชุมชนมีแนวโน้มสูงขึ้น จึงควรมีการจัดทำผังชุมชนต่อไป

๓.๓.๔ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นภารกิจเสริมที่สุขาภิบาล จะสามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการต่าง ๆ แต่เนื่องจากขีดความสามารถของสุขาภิบาล (ด้านงบประมาณ และกำลังคน) ยังต่ำ ประกอบกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีมาก ความต้องการของประชาชน, นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ ในการให้รัฐเข้าพัฒนาพื้นที่มีอยู่มาก ดังนั้น สุขาภิบาลจำเป็นต้องขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาดำเนินการ เช่น จังหวัด กรมชลประทาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งแผนพัฒนานั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยการจัดทำของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้จัดทำรายละเอียดไว้ใน "แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี" โดยแผนหลักนี้ จะมีการนำไปศึกษาความเหมาะสมของโครงการบางโครงการ เพื่อการดำเนินการต่อไป

ในส่วนของสุขาภิบาล สามารถดำเนินการได้ในส่วนที่จำเป็นเร่งด่วน โดยใช้แผนหลักฯ ดังกล่าวเป็นกรอบการพัฒนา เช่น การตัดและปรับปรุงถนน การจัดหาแหล่งน้ำ และการควบคุมการปลูกสร้างอาคาร ตลอดจนการวางมาตรการเพื่อการจัดเก็บรายได้ เป็นต้น

๑.๔ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการกินดีอยู่ดีของประชากร เป็นภาระหน้าที่หลักของอำเภอ สุขาภิบาลมีส่วนช่วยได้บางส่วน (แท้ที่จริงเป็นองค์กรที่ซ้อนทับกันอยู่) แนวทางการพัฒนา อาจประกอบด้วย

(๑) การพัฒนาเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการปลูกพืชเสริม หรือทดแทนมะพร้าว การเปลี่ยนพันธุ์มะพร้าว การส่งเสริมการเกษตรกรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น พืชผัก, เลี้ยงสัตว์, การประมง เป็นต้น

(๒) การพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องการเกษตร ทดแทนการนำเข้า การผลิตวัสดุก่อสร้างท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมหัตถกรรม และผลิตสินค้า ที่ระลึก เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าช่วย (การส่งไฟฟ้าจากขอนแก่น-สมุย จะทำให้มีพลังงานไฟฟ้าเพียงพอ)

(๓) พัฒนาการท่องเที่ยว (ดูหัวข้อ ๓.๓.๑ (ข), (ค) :

(๔) พัฒนาสังคม (ดูหัวข้อ ๓.๓.๑ (ข) :

การพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้พยายามให้ประโยชน์ถึงมือประชาชนท้องถิ่น ให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการยกระดับรายได้ และมีการกระจายรายได้ได้ดีที่สุด

๑.๕ การพัฒนาด้านการบริการ

สุขาภิบาลเกาะสมุยมีความสำคัญไม่เพียงเฉพาะอำเภอและจังหวัดเท่านั้น แต่ยังมีค่าสำคัญในระดับชาติอีกด้วย โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว ในการพัฒนาสุขาภิบาลเกาะสมุย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านการบริหารงานของสุขาภิบาล ให้สามารถรับภารกิจ การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕.๑ การพัฒนาองค์กร

รูปแบบองค์กรสุขาภิบาลปัจจุบัน เป็นองค์กรที่ไม่ค่อยเหมาะสมกับพื้นที่ เกาะสมุย ทั้งนี้เพราะพื้นที่อันกว้างใหญ่และประกอบด้วย ชุมชนและเขตชนบท มีจำนวนหมู่บ้านมาก ทำให้คณะกรรมการสุขาภิบาลมีขนาดใหญ่เกินไป การบริหารงานไม่คล่องตัวและขีดความสามารถในการพัฒนาไม่เพียงพอ (งบประมาณ และเจ้าหน้าที่ดำเนินการ) นอกจากนี้ยังเสียโอกาสจาก

งบประมาณ หรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรอำเภอสามารถดำเนินการพัฒนาเสริมสุขาภิบาลได้

การเปลี่ยนรูปแบบองค์กรให้เหมาะสมกับการพัฒนาพื้นที่ และการพัฒนาการท่องเที่ยว นั้น แม้ว่าจะสามารถพิจารณาและคัดเลือกได้ แต่ในภาคปฏิบัติแล้ว เป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก ดังนั้น ในช่วงการพัฒนาระยะสั้นนี้ จึงควรได้มีการปรับปรุงองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่านั้น โดย

(๑) จัดตั้งคณะทำงานสุขาภิบาลเฉพาะด้านขึ้น ได้แก่ คณะทำงานตรวจสอบและดูแลการใช้ที่ดิน คณะทำงานพัฒนาการท่องเที่ยว คณะทำงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คณะทำงานพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน เป็นต้น คณะทำงานนี้อาจขึ้นต่อคณะกรรมการพัฒนาอำเภอก็ได้ เพื่อให้ขอบข่ายงานกว้างขวางมากขึ้น และมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

(๒) เพิ่มเจ้าหน้าที่ดำเนินการของสุขาภิบาล เช่น งานโยธา งานควบคุมอาคาร เป็นต้น

(๓) ส่งเสริมให้คณะกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) จัดตั้งอาสาสมัคร ช่วยพัฒนาชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน

ส่วนในระยะยาวควรมีการพิจารณาจัดตั้งเทศบาลตำบลขึ้นในพื้นที่เกาะสมุย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณตลาดหน้าทอน หรืออาจหาการศึกษารูปแบบองค์กรใหม่ที่เหมาะสมต่อไป

๓.๕.๒ การพัฒนาด้านการคลัง

การคลังสุขาภิบาล ยังต้องพึ่งพิงส่วนกลางมาก แต่เนื่องจากการพัฒนาสุขาภิบาลเกาะสมุย เป็นการยกระดับบทบาทในระดับภาคและชาติ การพึ่งพิงงบประมาณจากส่วนกลาง ทั้งในสายกระทรวงมหาดไทย และจากหน่วยงานอื่น ๆ ยังเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้เกิดการพัฒนาขนาดใหญ่ขึ้นในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขีดความสามารถของสุขาภิบาลเองสำคัญด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาด้านการคลังสุขาภิบาล ดังนี้

(๑) เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร ให้ครบถ้วน

(๒) ขยายฐานการจัดเก็บภาษีอากร และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ โดยเฉพาะในกิจการที่มีกำลังความสามารถในการจ่าย และในพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น ภาษีป้าย, ค่าธรรมเนียมจอดรถ ค่าธรรมเนียมการใช้ที่สาธารณะอื่น ๆ เป็นต้น

(๓) ขยายฐานการจัดเก็บรายได้วิธีอื่น ๆ เช่น การลงทุนที่มีผลกำไร, การให้เช่าทรัพย์สิน เป็นต้น

๓.๕.๓ กฎหมายระเบียบข้อบังคับ

เพื่อให้การพัฒนาสุขภาพามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรเพิ่มอำนาจสุขภาพตามกฎหมายให้มากขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการควบคุมการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาแล้ว ยังเป็นการเพิ่มรายได้สุขภาพอีกด้วย เช่น

(๑) การจัดระเบียบการใช้ที่ดิน และการปลูกสร้างอาคาร ต้องเร่งรัดให้ออกข้อบังคับสุขภาพ เพื่อการควบคุมการปลูกสร้างอาคารเฉพาะพื้นที่ (เสริมการกำหนดเขตควบคุมอาคารที่ได้ประกาศไปแล้ว) ตามความเหมาะสมเป็นลำดับ เช่น ชุมชนตลาดหน้าทอน, หาดเจวง, หาดละไม ควรได้รับการพัฒนาก่อน เป็นต้น

(๒) ให้สุขภาพประกาศใช้ระเบียบอื่น ๆ ด้วย เช่น ระเบียบการจัดเก็บธรรมเนียมค่าจอดรถ เก็บขนขยะ ฯลฯ

(๓) สุขภาพประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้ปฏิบัติงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมากขึ้น เช่น การอนุรักษ์ปะการัง กรวดหิน, การใช้พื้นที่สาธารณะ การบุกรุกทำลายป่า ฯลฯ

(๔) ขอความร่วมมือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ ประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเกาะแตน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย วางมาตรการการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

338.984.3(593-3สฎ):711.27 5306
วจย

วิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย, สถาบัน.

แผนพัฒนาสู่ชาภิบาลเกาะสมุย: ใน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัด
สุราษฎร์ธานี.

~~ศิริพงษ์ 1125 24 JUL 1991~~

338.984.3(593-3สฎ):711.27 5306
วจย

วิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย, สถาบัน.

แผนพัฒนาสู่ชาภิบาลเกาะสมุย: ในแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี.

338.984

.3(593-3

สถ):711

.27

วชย

ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยฯ

BT5306

แผนพัฒนาสุขภาพ